

ZEVEN LEERREDENEN

OVER

HET DERDE HOOFDSTUK

VAN

DEN PROFEET ZACHARIA,

GEHOUDEN IN DE MAANDEN NOVEMBER EN DECEMBER 1847.

DOOR

H. F. KOHLBRÜGGE,

DOCTOR IN DE GODGELEERDHEID,

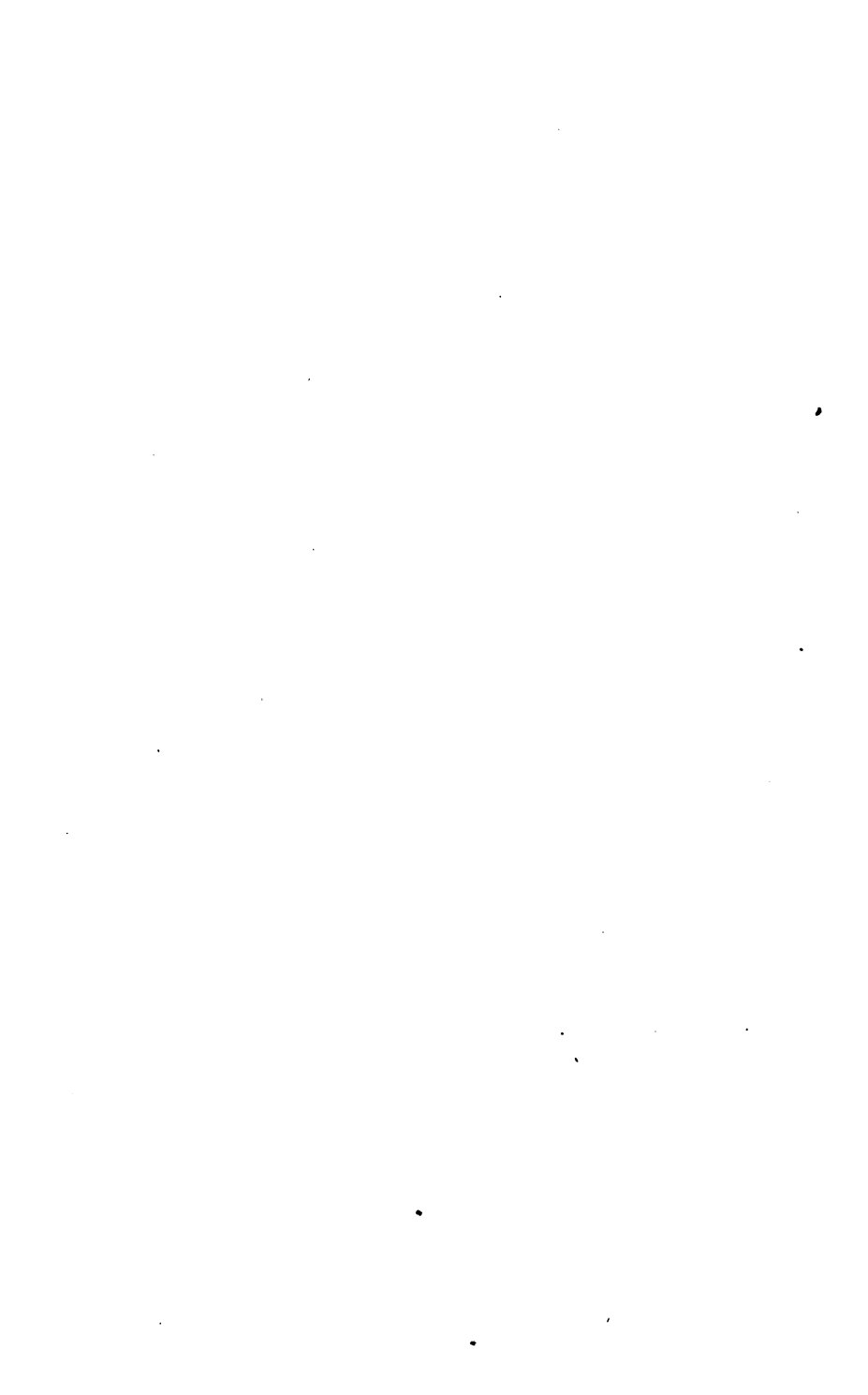
PREDIKANT DER NEDERLANDSCH-GEREFORMEERDE
GEMEENTE TE ELBERFELD.

NAAR HET HOOGDUITSCH.

AMSTERDAM,

GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOON.

1849.

610.2
K 79.5
1849S

ZEVEN LEERREDENEN

OVER

ZACHARIA, KAPITTEL 3.

blz.

Eerste Leerrede over vs. 1, 2. De aanklagt des Satans voor
den regterstoel van Christus.....1.

1. Daarna toonde hij mij Josua den Hoogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des Heeren, en de Satan stond aan zijne regterhand, om hem te wederstaan.
2. Doch de Heere zeide tot den Satan, de Heere schelde u, gij Satan, ja de Heere schelde u, die Jerusalem verkiest: en is deze niet een vuurbrand uit den vure gerukt?

Tweede Leerrede over vs. 3, 4. De vrijspraak des zondaars....23.

3. Josua nu was bekleed met vuile kleederen, als hij voor het aangezicht des Engels stond.
4. Doe antwoordde hij, en sprak tot degenen die voor zijn aangezicht stonden, zeggende: doet deze vuile kleederen van hem weg; daarna sprak hij tot hem, Ziet, ik hebbe uwe ongerechtigheid van u weggenomen.

Derde Leerrede over vs. 4. De bekleeding des heils.....43.

(4).... en ik zal u wisselkleederen aandoen.

5. Dies zegge ik, Laat ze eenen reinen hoed op zijn hoofd zetten: en zij zetteden dien reinen hoed op zijn hoofd, en zij togen hem kleederen aan.

Vierde Leerrede over vs. 5—7. De genade der volharding. . . . 63.

(5). . . en de Engel des Heeren stond (daarbij).

6. Toen betuigde de Engel des Heeren Josua, zeggende :

7. Zoo zegt de Heere der Heirscharen, Indien gij in mijne wegen zult wandelen , en indien gij mijne wacht zult waarnemen , zoo zult gij ook mijn huis rigten , en ook mijne voorhoven bewaren : en ik zal u wandelingen geven onder deze die (bier) staan.

Vijfde Leerrede over vs. 8. De zekerheid der overwinning te midden van al het onderliggen. 85.

8. Hoor nu toe Josua gij Hoogepriester, gij en uwe vrienden , die voor uw aangezicht zitten ; want zij zijn een wonderteeken : want ziet ik zal mijnen knecht de Spruite doen komen.

Zesde Leerrede over vs. 9. De eenige hoofd- en grondsteen : Jesus Christus. 111.

9. Want ziet , aangaande dien steen , welken ik gelegd heb voor het aangezicht van Josua , op dien éénen steen zullen zeven oogen wezen : ziet ik zal zijn graveersel graveren , spreekt de Heere der Heirscharen , en ik zal de ongerechtigheid dezes lands op éénen dag wegnemen.

Zevende Leerrede over vs. 10. De gemeenschap der geloovigen . . . 135.

10. Te dien dage , spreekt de Heere der Heirscharen , zult gijlieden een iegelijk zijnen naaste noodigen tot onder den wijnstok . en tot onder den vijgeboom.

I.

LEERREDE (*).

OVER

ZACHARIA 3, vs. 1, 2.

Dat velen van u niet staan, waar zij moesten staan, en dat velen zoo geheel verkeerd opvatten wat zij van de wet, van het evangelie, van de genade, de liefde en de barmhertigheid, in het geheel van de gerechtigheid, welke voor God geldt, vernemen, ligt wel hoofdzakelijk daarin, dat zij geene regte zelfkennis hebben, en zich zelven voor geheel wat anders aanslaan, dan zij waarlijk zijn. Edoch de zelfkennis is uit kennis der zonden, en de kennis der zonden is uit de wet Gods. Gewis, daarom mag de wet Gods geenszins achter de bank geschoven worden, als hadden wij daarmede niets te maken, nu eenmaal het lieve Evangelie gehoord hebbende; integendeel, wij hebben zorg te dragen om de wet Gods ten allen tijde in eere te houden. Maar ook niet wederom in dier voege, om daarmede vrome werken, werken

(*) Gehouden 7 November 1847.

naar eigene keuze, te beginnen, ten einde zoo aan te vul-
len, wat ons aan de gerechtigheid te kort mogt komen.
Want dat zoude een geloof zijn, zoo als de kerk van den
Paus het heeft; daarbij zoude de schalk in het hart blijven
zitten: zoo ik dan al niet deuge aan de eene zijde, zoo deug
ik toch aan de andere, en God zal ten minste één oog
moeten toedoen, en mij door laten gaan, omdat ik goede
werken gedaan heb, ja zelfs duizendmaal meer, dan waartoe
ik regtens gehouden ware. Wij behooren de heilige wet
Gods zeer in hoogachting te houden, belijdende, dat wij
voor deze wet, al meenen wij ook nog zulke geloovige lie-
den te zijn, waarlijk zondaars en overtreders bevonden wor-
den, en dat de wet Gods zulke zonde en overtreding bij ons
niet kan verdragen, maar uit waarachtige liefde, tot heil
onzer zielen, elke zonde en elke overtreding ons ontdekt,
ook scherp bij ons bezoekt, opdat wij tot de ware bete-
ring, tot de waarachtige heiliging geraken; dat is: dat wij
ons om gerechtigheid en heiliging van ganscher harte opmaken
tot Christus, welke het einde der wet is. Zulks is het doel
der wet.

Maar zoo wij de wet, als van zoodanigen inhoud, van
ganscher harten erkennen, dan zullen wij waarlijk in oot-
moedigheid voor onzen God wandelen; dan zullen wij ook
van onze gerechtigheid en vrome werken niets willen weten,
noch ons verhoovaardigen, als waren wij die voortreffelijke
lieden, die goed verstaan Gods wil te doen, maar dan zul-
len wij in waar besef van arme en ellendige zondaars te zijn
en te blijven, voor Gods heilig aangezicht verkeerren; dan
zullen wij ons geenszins voordoen, als waren wij reeds alle

bergen, ja alles te boven, en als verstonden wij reeds alles zeer naauwkeurig: veeleer zullen wij daarbij in gedachtenis houden van welke zonde en ongerechtigheid wij alreeds gered zijn, en ook nog dagelijks moeten gered zijn.

Zoo is er dan, indien de wet in hoogachting en in eere bij ons gehouden wordt, als eene goede en regtvaardige wet, een voortdurend wegvallen voor onzen God, een telkens vernieuwd belijden, dat wij arm, naakt, blind en ellendig zijn. Zulk eene belijdenis is gepaard met ware erkentenis van Christus. Trouwens, zulk eene belijdenis geeft ook gelegenheid, dat hij menigeen, van wege de zonde, allerlei nood zich opdoet, en een waar vreezen en beangstigen; zoodat zij dikwerf meenen, dat de duivel het hun nog wel eenmaal zou kunnen afwinnen; want zij weten niet waaraan zich te houden, bij allerlei aanklagten, waarmede hij hun gedurig wederstaat; zoodat zij niet vooruit kunnen met het geloof. Nu zullen dezulken uit de huidige prediking kunnen vernemen, welken *Advokaat* zij in den hemel hebben. Zij die prediking ons allen tot ontdekking der oogen, tot leering, tot bestraffing, tot betering, tot tuchtiging in de gerechtigheid.

T E X T:

ZACHARIA 3, vs. 1, 2.

Daar na toonde hij mij Josua, den Hoogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des Heeren, en de satan stond aan zijne regter hand, om hem te wederstaan. Doch

de Heere zeide tot den satan: De Heere schelde u gij satan, ja de Heere schelde u, die Jerusalem verkiest; en is deze niet een vuurbrand, uit den vure gerukt?

Wij betrachten ingevolge de voorgelezen woorden:

- 1°. Den Hoogepriester Josua, zoo als hij voor den Engel des Heeren stond.
- 2°. Den aanklager, den satan.
- 3°. Den Heere, zoo als hij den satan oordeelde.
- 4°. De gronden, met welke hij des satans pleitgeding ter neêrsloug.

I.

Daar na toonde hij mij Josua, den Hoogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des Heeren.

Dit gezigt had de profeet Zacharia. De profeet Zacharia leefde ten tijde, toen het volk Israëls uit de Babylonische gevangenis teruggekeerd was; en door zijne profetering en die des profeten Haggai geschiedde het, dat het volk des Heeren tot het bouwen van 's Heeren Huis aangedreven werd. Deze profeet Zacharia is geheel vervuld geweest met de ellende van het volk Gods, als ook met zijne eigene ellende, en met de genade van Jesus Christus, krachtens welke hij moed had om met de prediking door te tasten, en niet moede te worden met het getuigenis, ten spijt van duivel en hel. Evenwel had hij er eenen zwaren kamp bij te verduren; want hij werd gestadig belooopen met allerlei dingen,

geschikt om hem ter neêr te werpen, zoodat hij ook wel menigmaal mag gedacht hebben: wie gelooft onze prediking, en aan wien wordt de arm des Heeren geopenbaard. Zoo mag dan ook het gansche wezen en gedrag des Hoogepriesters Josua hem wel menige aanvechting veroorzaakt hebben, dat hem dus kon doen denken: er zal wel niets van de zake Gods worden. Maar toen heeft de Heere hem getroost; ten dien einde verkreeg hij dit gezigt. Welligt zal men vragen: waarom heeft de Hoogepfister zelf dit gezigt niet bekomen? Daarom niet, wijl God den profeet troosten wilde, en de Hoogepriester zijne zaligheid niet op een gezigt gronden zoude; maar dat hij in den Heere gelooven zoude, door het woord des profeten. Zoo als dan ook de Heere gezegd heeft: *Ik bid voor degenen, die door hun woord in mij gelooven zullen.* Waaruit wij dan behooren te leeren, waarop wij ons te verlaten hebben, te weten: op het woord der apostelen en profeten; en om onze zaligheid niet te gronden, op beweringen van: *Ik heb een gezigt gehad*, maar op wat geschreven staat, namelijk: dat Christus voor onze zonden gestorven is, en dat Hij begraven en opgestaan is ten derde dage. Want door zulk een Evangelie wordt men zalig, wanneer er maar een harte is om te gelooven.

Maar het was een zeer bijzonder gezigt, dat den profeet getoond werd. Josua, de Hoogepriester, of zoo als het naar het Hebreeuwsch luidt, de priester, de groote, werd hem getoond. Daar zoude men verwachten: dat, wanneer er zulk een groot man optrad, de gansche hemel wel op hem zien moest, en alle Engelen voor zulk een »zijne heiligheid" zich buigen; want het was geen geringe of eenvoudige boer,

maar de Hoogepriester Gods. Trouwens, indien de mensch voor God gedagvaard wordt dan heeft en siddert de vorst als de bedelaar, de Paus als zijn koorjongen, de Hoogepriester als zijn dienaar, de heilige als de zondaar. Voor den Heere hebben wij allen niets te zeggen, moeten den hand op den mond leggen, en kunnen op duizend niet één antwoorden; en wie meent het hoogste te staan, heeft het meeste te verantwoorden.

Aldus de Priester, de groote, was het, die voor den Engel des Heeren stond. Deze Engel des Heeren was de Zoon Gods. Dus voor den Zoon Gods, voor Christus, stond deze groote man; en hoe stond hij voor Hem? Juist zoo, als de echtbreekster volgens Joh. 8, waar het heet: »En de schriftgeleerden en de farizeeën bragten tot Hem eene vrouw in overspel gegrepen: en haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot Hem, Meester, deze vrouw is op de daad zelve gegrepen, overspel begaande. En Moses heeft ons in de wet geboden, dat dezulken gesteenigd zullen worden: Gij dan, wat zegt gij? De Priester, de groote, Josua, stond ook voor den Zone Gods. Zacharia zag hem in *onreine kleederen*; edoch daarin betaamde het hem niet voor den Heere te staan, want, volgens de wet, moest hij witte, reine kleederen aanhebben om zijn ambt te bedienen; maar in onreine kleederen was hij, benevens zijne gansche dienst, vervloekt.

Dit is ter leering, om te verstaan hoe wij voor Christus staan. Want wij allen willen groote mannen zijn, ons inbeeldende, dat wij in zeer reine kleederen voor den Heere staan, en het zijn evenwel onreine kleederen, hoe rein zij ons ook mogen toeschijnen; wij hebben ze ons naar onzen

smaak laten maken, maar het zijn geene kleederen, die de Heer ons heeft laten aandoen: daarbij zit ons de groote man in den kop, de Priester, de groote, en het dunkt ons, nu zulke groote priesters geworden zijnde, dat wij boven elke onreinheid verheven, en vol van goede werken zijn. En wanneer het dan komt te gebeuren, dat ons in de oogen valt, wat wij eigenlijk zijn, dan wil de groote man evenwel niet weten wat hij is. Dewijl hij niet regtvaardig is, hij, die reeds meende gerechtigheid zelve te zijn van kop tot teen, zoo versmaadt hij nu ook alle gerechtigheid; en dan wordt de mensch, hetzij wanhopend, of hij wordt tweemaal zoo dood als hij vroeger was.

Voor Christus zijn wij allen niets, wij mogen dan ook zijn wie wij zijn. Voor Christus moet het luiden: Treed niet in 't gerigt met uwen knecht; want voor u is niemand die leeft regtvaardig. Dit moet ik u voorhouden: want zulks gelooft een menschenkind zoo gemakkelijk niet, dat hij voor Christus, voor den Zone Gods, *niets* is; hij denkt er zelfs niet ernstig aan, dat wij allen voor Christus regterstoel moeten geopenbaard worden; maar hem dunkt, dat Christus hem als een ouden bekenden en goeden vriend wel zal moeten opnemen, wanneer het er op aan zal komen: Evenwel zulk eene vrijheid, gelijkheid en broederschap is er in den hemel niet. Wie aan den Zone Gods, aan Christus denkt, die heeft aan zulk eenen Christus te denken, voor wien hij, de mensch, schuldig staat, en, ten opzichte van zich zelve, *»wee mij»* moet nitroepen. Wel is waar is Christus onze gerechtigheid en heiligheid, namelijk: indien wij gelooven, maar dit is evenwel niet zoo, dat wij nu voor ons zelve zonder zonde waren. De

Heer toch heeft ons geleerd te bidden: vergeef ons onze schulden. Daaruit zien wij toch, dat wij schulden hebben. Maar wanneer er ontslag van is, dan worden ons, krachtens zulk ontslag, de schulden niet toegerekend: maar Christus gerechtigheid wordt ons toegerekend: daarom behandelt ons God »als of wij nooit zonde gehad of gedaan hadden.” Maar wilde Hij de zonde toerekenen, zoo zoude niemand voor Hem kunnen bestaan. Derhalve dienen wij te weten, dat wij voor den Zone Gods staan, als Zacharia Josua voor den Zone Gods zag staan, dat is als schuldigen en verdoemeniswaardigen.

II.

Josua, de Hoogepriester, stond schuldig voor den Zone Gods, dat weten wij daaruit, dat de satan aan de regterhand van Josua stond. Aan de regterhand des schuldigen stond de aanklager. Hij heet *Satan*. Het woord satan beteekent eenen, die uit woede en toorn tegen iemand ontvlamd is; daarom hem wederstaat, waar hij maar kan, en zich daarin als onverzoenlijken vijand betoont. Voor Christus wilde hij zich nu als een' regten satan tegen den armen Josua gedragen, en hem in den weg zijn, opdat Josua door Christus mogt verworpen worden, en bij Hem geene genade bekomen. Zacharia had, als een getrouw profeet, van den Heere genade voor Josua begeerd, en wilde weten of die er voor hem was, maar toen zag hij den satan, die Josua wederstond.

Daaruit zien wij, dat de satan vol toorn en woede is, waar Christus en God zullen verheerlijkt, en een arme zondaar uit zijne klauwen zal gerukt worden, ook dat hij daar alles voor de voeten werpt. De Hoogepriester zoude rein worden van zijne onreinheid; maar de satan wilde hem in zijne onreinheid houden: hij dacht, dan is hij toch eindelijk mijn buit. Maar toen hij bemerkte, dat het daarom ging, dat Josua zoude rein worden, toen hief hij zijne aanklagte aan: zijne kleederen zijn zoo vuil, hij is zelfs te onrein, hij mag geen Hoogepriester zijn, hij is niet volgens de wet; de wet van Moses verdoemt hem, en wat zegt gij nu, gij moogt niet tegen Moses wet zijn; hij moet verdoemd blijven. Daarom kan ook uit dat gansche wederophouwen van Jerusalem en van den tempel niets worden want deze Josua deugt niets voor de wet: zoo een als deze mag voor uw aangezicht niet blijven.

Hieruit kunnen alle de vermoeide en nedergedrukte zielen zien, wat des duivels bezigheid is, en van waar het komt, dat zij niet met alle vrolijkheid tot den troon der genade toetreden, om hulpe te bekomen ter bekwamer tijd, namelijk: wijl de satan hen wederstaat. Zij denken, dat God hen niet hebben wil, omdat zij zoo vele zonden hebben; dat de Heer hen verworpen heeft omdat zij zoo geheel goddeloos zijn; daarom neemt de angst bij hen de overhand, en doet hen voor God en Christus wegvlugten. Zij meenen dat God hen slechts dan genadig zoude kunnen zijn, wanneer zij deze of gene zonde niet hadden, en hun dan eerst ontslag van zonde toedeelen, wanneer zij zich zelven eerst van hunne onreinheid gereinigd hebben; of dat Hij hen in het geheel niet

*

hooren wil, omdat zij zulke zondaars zijn. Maar dat is niet waar, dat de Heer zich bunner niet wil ontfermen, want hij heeft gezegd: »Komt allen tot mij, gij die vermoeid en belast zijt, Ik zal u ruste geven voor uwe zielen.» Het is niet waar, dat de Heer zijne erbarming over u zou hebben toegesloten. Met zulke bange gedachten houdt ze de satan, die hen wederstaat, al bezig, opdat zij niet zouden doorbreken tot het harte Gods, maar allen moed verloren geven.

Maar nu zal men welligt vragen: hoe komt de satan voor den troon des Heeren; om den troon des Heeren staan immers alleen de heilige Engelen, en rondom den Heere de zielen der volmaakten? Dat is waar. Maar waar het de vrijspraak eens zondaars betreft, dat hij van schuld, zonde en straf zal vrijgesproken worden, daar wordt den satan ook een plaats ingeruimd, dat hij zijne beschuldiging voortbrengt, en daarmede ter helle verwezen worde. Want zoo God eenen zondaar regtvaardigt, dan regtvaardigt Hij hem in dier voege, dat alle helsche magten, willens of onwillens, ten laatste bekennen moeten: wat God regtvaardigt, dat is geregtvaardigd. Maar de satan heeft zijne regtvaardige aanspraken op den mensch; want de mensch heeft zich vrijwillig met ligchaam en ziel den duivel tot eigendom overgegeven. Daarom handhaaft hij ook zijn regt op den mensch; daarom mag hij ook voor den troon des Heeren komen, om dit regt te handhaven. Hij zelf nu is eenmaal door ongehoorzaamheid uit de Heerlijkheid uitgestooten; en wij menschen zijn ook, door vrijwillige ongehoorzaamheid, der Heerlijkheid ontledigd en des duivels slaven geworden. Dien ten gevolge komt hij dan voor den troon, en zegt: die is ongehoorzaam geweest; der-

halve is hij mijn, en zal mijn blijven. Daarom staat hij ook aan de rechterhand des zondaars, deze voorrang wordt hem regtens ingeruimd; want de zondaar is zijn. Maar daar be-
toont hij zich een slecht advokaat voor zijne zaak; want hij voert ze uit haat en bitterheid uit. Want toch het gaat hem niet om regt en gerechtigheid, maar daarom, dat hij den armen mensch met zich ongelukkig maakt, en in de verdoemenis houdt; maar wijl hij in de verdoemenis is, moet hij ook het proces verliezen. Want dat toch is geene gerechtigheid, dat ik een mensch in de ellende en het ongeluk houden wil, omdat ik zelf in het ongeluk ben; — maar dat is eene boosheid, waartegen de gansche hemel opkomt.

III.

De Heer kent eene andere gerechtigheid, en wel deze: dat de ellendige geholpen zij. *Doch de Heere zeide tot den satan: De Heere schelde u, gij satan, ja de Heere schelde u, die Jerusalem verkliest! Is deze niet een vuurbrand, uit den vure gerukt?* Die zoo even de Engel des Heeren, dat is de Gezant Gods heet, — zoo als dan ook de Heer meermalen getuigt, dat de Vader hem gezonden heeft, en zoo als wij bij Johannes lezen: »Niemand heeft ooit God gezien, de eengeboren Zoon, die in den schoot des Vaders is, die heeft hem verklaard” — heet nu op eens *Jehovah*. Dit is geheel overeenkomstig met wat wij in Joh. kap. 10, vs. 27, 28, lezen: »Mijne schapen hooren mijne stemme, en ik kenne

dezelve, en zij volgen mij. En ik geve hun het eeuwige leven: en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit mijne hand rukken. Mijn Vader, die ze mij gegeven heeft, is meerder dan alle, en niemand kan ze rukken uit de hand mijns Vaders. Ik en de Vader zijn een." Maar nu zegt deze *Jehovah* niet: Ik schelde u, maar, de Heere schelde u.

Maar dat de Heer den satan zulk een antwoord op al zijne aanklagten geeft, daaruit kunt gij zien, hoe de satan uit den hemel geworpen wordt, te weten: door de genade van Jesus Christus. Ook moeten de vreesachtige harten, uit de wijze hoe de Heer met den satan handelt, het verstaan, dat zij daar boven eenen goeden voorspraak tegen hunnen aanklager hebben, namelijk: den Heer Jesus Christus zelven, den Zoon Gods; en dat zij dat woord, dat Jesus Christus in de wereld gekomen is, om zondaars gered te hebben, met beide handen mogen aangrijpen, als een woord, dat geenszins zal bedriegen; ook dat Hij gekomen is, om te zoeken en zalig te maken, dat verloren is, en dat het aldus waar is: »Er is geene grimmigheid bij mij, wendt u tot mij en wordt behouden, want ik ben uw Heiland" en wederom: »Ik wil hem vrijwillig liefhebben."

Maar wanneer de Heer nu *niet* zegt: Ik schelde u, maar, de Heer schelde u, dan doet hij het als Michaël, toen hij met den duivel twistte, en met hem handelde over het lichaam van Moses, toen durfde hij het oordeel van lastering niet vellen, maar hij zeide: de Heer straffe u. Zoo ook wilde Christus geen oordeel over den duivel vellen. Hij liet hem, wat zijne beschuldiging tegen Josua betrof, in zijn regt; on-

rein was Josua, hij was geenszins volgens de wet, en was waardig verworpen en verdoemd te worden. De duivel mogt al alle aanspraak op hem hebben, evenwel maakte de Heer een kort proces met den aanklager. Voor een' regterstoel moet alles volgens gerechtigheid zich toedragen, en voor den regterstoel van Christus wilde de duivel zijne eigene gerechtigheid handhaven; daarom moest hij het proces verliezen. Want, ten eerste, hij had door verleiding den mensch in zijne dienst gekregen; ten tweede, hij wilde zijn regt doen gelden om eenen mensch te moorden, en voor eeuwig bij zich in de hel te houden. Nu, dit is eene schoone gezindheid en handhaving van gerechtigheid, daarmede mag hij voor den regterstoel van Christus komen, om zijne zaak ook dadelijk verloren te hebben; want voor Christus regterstoel geldt alleen deze gerechtigheid, dat een verlorene gered zij, dat een onreine reiniging, dat een zondaar genade bekomme. Wie dat voor zich zelve en anderen van Christus afbidt, die zal alleen het proces gewonnen hebben; derwaarts henen roepen om hulpe, zoo zal de Heer wel spoedig raad weten, dat het alles volgens gerechtigheid zij. Maar wijl de duivel regtvaardig zijn wilde, maar niet regtvaardig was volgens de gerechtigheid, welke alleen voor God geldt, wat hij ook nooit worden zal, daarom sprak de Heer: *De Heer schelde u.* Dat was met andere woorden gezegd: foei gij, gij die hier met uwe aanklagten komt, om reden dat de arme mensch niet regtvaardig is, dat hij zonde heeft, dat de wet hem verdoemen moet; gij wilt hier voor de gerechtigheid staan, en drijft zelfs de hoogste ongerechtigheid; gij zijt een wezen vol van ongerechtigheid! De Heer herhaalt het nog eenmaal:

Ja de Heer schelde u; als wilde Hij zeggen: Zijt gij doof, neem het ter ooren, en vaar er mede ter helle; gij deugt zelf niet, en wilt gij eenen armen zondaar aanklagen! — daarvoor zult gij een dubbeld oordeel vinden. De Heer noemt het kind bij zijnen regten naam. Hij heet hem satan, en geeft hem daarmede te verstaan, wat dan eigenlijk zijne zonde en zijn oordeel is, en waarom hij met zijne aanklagte verworpen is, namelijk: wijl hij geen arme zondaar in den hemel mag zien, omdat hij er zelf niet in kan komen, en er ook niet in wil, wanneer hij ook konde.

Derhalve hebt gij allen grond, om u niet door het beschuldigend geweten, dat is door den aanklagenden satan te laten beangstigen, gij, die daar staat, als Josua, de Hoo-
gepriester, er voor den Heere stond, zoodat gij u onrein gevoelt van het hoofd tot de voeten. Want gij hebt het vernomen, wat de satan met zijne aanklagten in den hemel vermag. Hij wordt daarmede verworpen, omdat hij een' zondaar wegens ongerechtigheid aanklaagt; en toch zelf niets dan ongerechtigheid wil, en ook zijne gansche aanklagte bloot uit ongerechtigheid voortkomt. Bovendien hebt gij vernomen, welk een getrouwe en barmhartige Heiland de Heer is, dat Hij daarom niemand in het verderf wil laten varen, omdat hij zonde heeft en verloren is; veeleer dat Hij volgens dusdanige gerechtigheid oordeelt, krachtens welke iemand juist boven de aanklagte des satans verheven zal zijn, daar hij zonde heeft en verloren is, om reden dat de Heer daarvoor wel raad weet.

Trouwens dit is tot dezulken gezegd, die geen ander regt dan barmhartigheid zoeken. Maar wie zich in zijn hart

bestraft gevoelt, dat hij niet regtvaardig is en nogtans zijne gerechtigheid wil handhaven, en denkt, er is zoo geen nood, en zich tegen de bestraffing verhardt, in plaats van zich te verootmoedigen, om er ook als een zondaar te staan, opdat hij door het woord der zondenvergeving gered worde: — die heeft de satan vóór zich, maar het gebed van eenen miskenden, doch in den Heere overwinnenden David tegen zich: »Stelt eenen goddelooze over hem, en de satan sta aan zijne regterhand.” Dat is: de satan moet met zijne aanklagte het tegen hem winnen, en de Heer hem varen laten, en den satan overgeven, wanneer hij voor het gerigt komt ¹.

IV.

Nu willen wij zien, waarop de Zoon Gods zich beroept, dat de satan Josua moet los laten, en onverrigter zake weder ter helle varen. *De Heer schelde u, gij satan, ja de Heere schelde u, die Jerusalem verkiest! Is deze niet een vuurbrand, uit den vure gerukt?* Zoo sprak de Heer. De Heer spreekt van zijnen Vader, van deszelfs verkiezing, en dan van wat Josua was.

De Heer spreekt van zijnen Vader, die moge den satan schelden; de Heer zelf wil hem niet schelden. Maar waarom zoude de Vader zulks doen? Juist daarmede, dat de

¹ Psalm 109, vs. 6.

Heer, dat is de Vader, zulks doen zoude, werd de duivel geslagen. Want van den Zoon, van den barmhartigen en getrouwen Hoogepriester Christus, die zijnen broederen in alle dingen gelijk werd, wil hij niets weten; daarom houdt hij Hem ook verre van de harten der aangevochtenen, opdat zij niets van Hem bemerken zouden; ook wil hij, ofschoon hij moet, den Zoon niet eerbiedigen; hij wil niets weten van de eeuwige gerechtigheid, welke Christus voor zondaren aangebragt heeft. Hij verstaat er ook niets van, hij houdt Christus of voor een bloot mensch, en veracht Hem als eenen opgehangene, of hij houdt Hem voor eenen hoogen hemelschen geest, maar zich zelven voor hooger. Hij maakt het als zijn gedienslige helpers het van de vroegste tijden af gemaakt hebben. Zoo als deze zich van den beginne af voor vroom gehouden hebben, zoo houdt hij zich ook voor vroom, en wil Christus niet laten leven, die moet een kwaaddoender zijn, en niets durven doen en zeggen. Hij kan den Zoon Gods niet erkennen, voor wat Hij is; anders zoude hij het niet gewaagd hebben, om den armen zondaar Josua voor Hem aan te klagen en hem te wederstaan. Nu komt de duivel als een vrome duivel voor het gerigt, wil op regt en gerechtigheid blijven aandringen, en verstaat er niets van. Waar het regt zijn gang hebben zal, daar wil hij barmhartigheid; en waar barmhartigheid en liefde heerschen zullen, daar wil hij verderven; daarin is hij allen zijnen kinderen gelijk, en zijne kinderen aan hem. Wilt hij nu als een vrome duivel komt, en niets van gerechtigheid weet, en niets van Christus weten wil, zoo houdt Christus aan hem den Vader voor; voor Dien moest hij toch sidderen, want

diens gerechtigheid voelt hij diep: — en waar van God ten zijnen opzigte sprake is, dat die hem schelden moge, daar pakt hij zich dadelijk weg, omdat hem het masker niet ontnomen worde. Aldus Christus, den wil des Vaders kennende, beroept zich op den Vader en van deszelfs wil getuigt Hij: Dit is de wille desgenen, die mij gezonden heeft, dat wie den Zoon aanschouwt en in hem gelooft, het eeuwige leven heeft. De Zoon handhaaft voor den duivel den Vader, deszelfs wil, woord en gebod, zoo als Hij ook gezegd heeft: Dit is de wille des Vaders in den hemel niet, dat één van dezen kleinen verloren ga. Zoo wilde dan de Heer zeggen, Hij, de van den Vader gezondene, die zich als de Jehovah aan de verlorenen alleen openbaart, waar het daarom gaat die te redden; gij satan komt met uwe aanklagte, dat de arme mensch niet naar het gebod is, en het gebod niet gehouden heeft: doch gij houdt zelf het gebod mijns Vaders niet; want gij wilt dat deze Josua zal verdoemd worden, en des Vaders wil en gebod is *niet verdoemen, maar eeuwig leven*. Daarom schelde u de Heer, make u te schande en verdoeme u en *niet* Josua; want gij wilt hier gerechtigheid en komt met louter ongerechtigheid.

Maar daaruit, dat Christus zich op den Vader beroept, en zodoende den satan ter neder velt, moeten de aangevochtene gewetens leeren, hoe verkeerd zij denken, meenende, dat de God en Vader onzes Heeren Jesu Christi hun niet negen zij. Want wanneer zulks alzoo ware, zoo zoude Hij niet de God en Vader onzes Heeren Jesu Christi zijn. Dit behoort ook tot de verleidelijke leeringen des satans, dat men wel den Heere Jesus durft aanroepen, maar niet dade-

lijk daarop Abba durft zeggen. Wil men den Heere Jesus gelooven, dat men Hem dan daarin geloove, dat Hij gezegd heeft, bidt: *Onze Vader in de hemelen!* Want met zulk een bevel en woord heeft Hij ons des Vaders hart ontsloten, en ons armen zondaren gezegd, dat wij eenen genadigen, getrouwen, goeden en barmhartigen Vader in de hemelen hebben. Wijl Christus de Middelaar Gods en der menschen is, hebben wij het van Hem te leeren, dat zijn Vader onze Vader en zijn God onze God zijn wil. Zulks geeft Hij ons te verstaan, wanneer Hij spreekt: Alzoo lief heeft God eene wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Want daaruit zien wij, dat de raad onzer zaligheid uit God door Christus is; dat de Vader de oorsprong onzer zaligheid is en dat het zijn wille is, dat wij met alle vertrouwen door den Zoon tot Hem treden. Daarom mogen wij in aanvechting, in nood en dood alleen goede gedachten van den Vader hebben, dat Hij onze zaligheid wil en gewild heeft, en dat het zijn gebod is, dat wij gered zijn. Wij lezen toch hier, dat de Zoon met zulk eenen wil en zulk een gebod des Vaders, den satan ter neêrvelt, dat hij van den armen zondaar moest aflaten; dat de Vader Josua niet wil verdoemd hebben, en de Zoon het daarom ook niet wil.

Op deze liefde des Vaders beroept zich de Zoon verders, wanneer Hij den Vader den Heere noemt, die Jerusalem verkoren heeft. Daarmede brengt Hij den satan den tweeden slag toe. Wat de Heere daarmede heeft willen zeggen, kunnen wij weten uit het 17de vers van het eerste kapittel. In

hetzelve zegt de Zoon Gods tot den profeet: »Roept nog, zeggende: Alzoo zegt de Heere der heirscharen, mijne steden zullen nog uitgespreid worden van wege het goede; want de Heere zal Sion nog troosten, en hij zal Jerusalem nog verkiezen.” Zoo lezen wij ook Kap. 2, vs. 12. »De Heere zal Juda erven voor zijn deel, in het heilige land, en hij zal Jerusalem nog (wederom) verkiezen.”

Christus zegt niet, de Heere, die Josua verkiest, maar de Heere, die Jerusalem verkiest, en wel is waar *wederom*, dat is van nieuws aan. Met zulke woorden werd des satans proces geweldig ter neder geslagen. Het was hetzelfde, als: »wie zal beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die regtvaardigt.” Want de satan wil zijn als God, hij wil vroom en regtvaardig zijn als God; zoo wordt hem dan, met de liefde Gods, zeer vermogend de muil gestopt. Want hij komt om den armen en ellendigen te wederstaan, zoodat deze niet tot God durft komen, omdat hij onrein is, omdat hij zonden heeft; en de Zoon treedt op en zegt het den satan in het aangezicht: Gij komt met uwe aanklagte en wil gelijk God zijn; zoo verneem dan nu wat God doet: ofschoon Jerusalem, zijne schoone en reine stad, eene hoere werd, en Hij haar heeft moeten verstooten en verre van zich wegdoen, evenwel zijne roeping en verkiezing hebben Hem niet berouwd; maar met eeuwige barmhartigheid heeft Hij zijne stad weder aangenomen, en haar met zijne goedheid bedekt, en gij wilt een eenig mensch verdoemd hebben, omdat hij verwerpelijk is?! — Zie, daarin zijt gij niet gelijk God. Zoo werd de duivel weêrstaan, hij, die Josua weêrstaan wilde, zoodat hij, die zijne gezindheid om te ver-

derven als Gods gezindheid handhaven wilde, ten eenemale beschaamd werd. Dusdanige liefde konde hij niet namaken; want hij verstaat er niets van, die altijd meent, dat alleen dezulke kunnen verkoren worden, die de wet gehouden hebben, volgens zijne uitlegging.

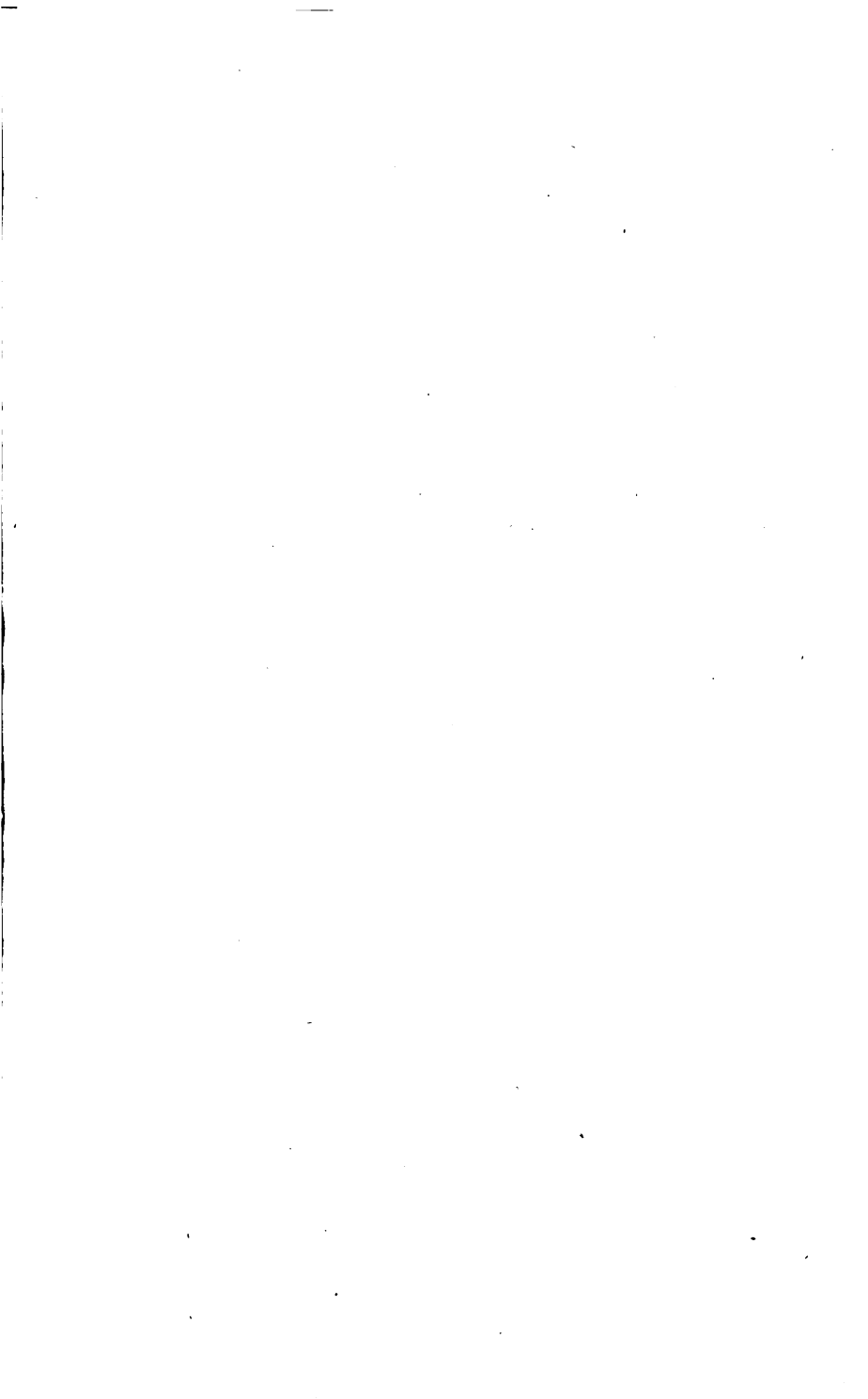
Daaruit moeten nu diegene, die van verre staan en den moed niet hebben tot God op te zien, leeren, hoe het met de verkiezing Gods er uitziet, dat deze namelijk uit zijne eeuwige magtige liefde en uit zijn Wezen, het Wezen zijner erbarming en goedheid voortkomt, en zich als zoodanig handhaaft. Het moge er waarlijk menigmaal zoo uitzien als hadde God hen van wege hunne zonden verworpen, ja Hij moge hen naar zijne gerechtigheid verworpen hebben, zoodat zij in menig opzigt den satan, allerlei nood, ellende en schrikkelijik lijden overgegeven zijn, en bovendien de aanklagte des satans tegen zich hebben, nogtans moeten zij weten, hoe het in den hemel er voor hen uitziet, namelijk: dat aldaar nog hulpe en genade te vinden is, dat God wel weder weet te verkiezen wat Hij verworpen heeft, en te troosten wat Hij heeft moeten bedroeven. Daarom zal niemand, die verbrijzeld voor den registerstoel van Christus staat, door den duivel weêr van daar kunnen gesleept worden. Christus zal den duivel beschamen: den ellendige beschamen zal Hij nooit, maar hem behandelen naar den wil, het gebod en de verkiezinge Gods, die daarin zijne genade verheerlijkt, dat Hij zich verkiest *wat niets is*, dat de duivel Hem niet zal rooven. Waar God weder verkiest, daar heet het: »Alle vleesch — en ook de duivel — zwijge voor het aangezicht des Heeren.” Zach. 2, vs. 13.

Den derden slag brengt daarom de Heere ook daarmede den vromen duivel toe, dat Hij zegt: *Is deze niet een vuur-brand, uit den vure gerukt?*” Daarmede wil de Heer zeggen: Ei, gij vrome duivel met uwe gerechtigheid; gij zijt toch niet als God, daarom zal mijn Vader u schelden, dat gij hier met uwe aanklagten komt. Deze arme en ellendige mensch was toch een heerlijk meesterstuk van de hand Gods. Maar gij klaagt hem aan, dat hij er zoo ellendig en onrein uitziet; daarom behoorde hij niet bij mij te blijven, en mijner zaligheid niet mede deelachtig te zijn? Wie heeft hem dan zoo toegesteld, dat hij verworpen, verstooten en vervloekt is geweest van zijnen God? Lag hij niet bijna verbrand onder Gods toorn en gramschap; ware er nog wel iets van hem overgebleven, indien God zich zijner niet ontfermd hadde? Toen hij onder Gods toorn en gramschap lag, hebt gij toen niet het vuur des te meer rondom aangestookt, dat hij geheel omgekomen, voor eeuwig zoude omgekomen zijn, indien mijn Vader zich zijner niet ontfermd had. Indien nu de Heer dit verbrand stuk hout, dat bijna geheel verkoold is, voor zich nog wil aannemen, om daaruit weder wat geheels tot prijs zijner ontferming te maken, wilt gij nu optreden om hem te wederstaan? Daaruit kunt gij toch wel zien, dat gij den satan zijt, en dat gij niet als God zijt, en niets van barmhartigheid verstaat; maar daarom, wijl gij iets zijn wilt, wat gij niet zijt, zult gij verworpen zijn met uwe aanklagte, — en hij zal gered zijn.

Daaruit behooren wij te leeren, dat zoo wij wegvallen voor Gods woord, en meenen, dat het met ons uit en voorbij is, en het nu veel te erg is, als ons moetende beschou-

wen als een stuk hout, dat bijna geheel in de vlammen des toorns verteerd is, God evenwel daarin zijne liefde verheerlijkt, dat Hij zulk een stuk hout hebben wil; — en dat, waar de satan komt om als een vrome man het den Heere te beduiden, dat Hij zulk een stuk hout zal laten liggen, wijl het toch verbrand is, en het zich naar zijne heilige handen niet schikt, dat daar de Heer God den satan zal antwoorden: gewis gij wilt het om niet verbranden, juist daarom wil ik uit het verbrande stuk hout een vat ter mijner eere maken.

Heil u, zoo gij voor Gods wet beeft, en voor Christus staat als de arme Josua er stond, ziende op den Heere, zonder gerechtigheid in u zelve te willen hebben, opdat de satan u niet mede wegvoere, maar gij hulpe vindt bij den getrouwen Voorspraak, van wien alle heiligen, uitverkorenen en regtvaardigen des Heeren het verkondigen: »wie is 't die verdoemt? Christus is 't die gestorven is, ja dat meer is, die ook opgewekt is: die ook ter regterhand Gods is: die ook voor ons bidt.” Amen.

III.

LEERREDE (*)

OVER

ZACHARIA 3, vs. 3, 4.

Gij hebt het heden acht dagen gehoord, hoe Christus, onze Heer, het regtsgeding des satans omverwerpt. Onze Heer weet het wel, dat de satan zich het mom der vroomheid niet laat ontnemen, dat de satan volstrekt wil zijn als God; daarom heeft de Heer het hem in deszelfs regtsgeding tegen den Hoogepriester Josua voorgehouden, dat hij niet als God is. Want God had Jerusalem, die afvallige stad, weder verkoren, en de satan wilde een eenig mensch, die mede tot Jerusalem behoorde, verderven. God wilde uit een vuurbrand, dat uit het vuur gered was, zich een vat ter zijner eere maken; en de duivel wilde hem geheel verteerd hebben. Zoo was dan God alleen vroom en barmhartig, maar de duivel niet vroom en onbarmhartig. De duivel bleef er op staan, dat Josua het gebod niet gehouden had, dat hij derhalve moest verloren gaan; en de Heer bewees den duivel, dat hij

(*) Gehouden 14 November 1847.

het gebod zelf niet gehouden had, wyl toch het gebod en de wil des Vaders de redding van het verlorene was. Dat voelde de duivel, daarom trok hij af, opdat de waarheid, dat hij niet gelijk God was, hem niet ten eenenmale ontmaskeren mogt. Zoo staat het dan vast, wat de Apostel Rom. 8, vs. 33 schrijft: »Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die regtvaardig maakt.» Ja, Hij regtvaardigt uit zijne groote goedheid en barmhartigheid over ons, welke Hij ons zoo rijkelijk heeft laten toekomen in Christus Jesus.

Maar welke zijn de uitverkorenen Gods, tegen dewelke de satan niets vermag? Ernstige vraag! Ik wil en mag u het antwoord hierop niet schuldig blijven. Die het zijn, zijn het niet en die het niet zijn, die zijn het. Bij eenigen uwer heerscht die verschrikkelijke litzinnigheid van zich als volkomene bezitters des Evangelies te houden, en, naar hunne meening, boven de Wet Gods reeds lange boven uit te zijn: al wat de Wet Gods gebiedt doen zij; zij zijn de lieden, die in reine kleederen prijken, daarin mag men hen in niets te nakomen; en komt er eens eene ontdekking van zonde, dan zullen zij zich bekeeren, en bekeeren zich nooit regt. De naaste deugt niet, maar zij zijn deugdzaam in alle stukken, en zij zijn bij al hun geloof vol van gehuichelde rust, en blind voor de ernstige Apostolische woorden: *Want daarin gij eenen anderen oordeelt, veroordeelt gij u zelve, want gij die anderen oordeelt, doet dezelfde dingen.* De zulken nu houden zich voor uitverkorenen, maar zij zijn het niet; en hun zoude ik wel den raad willen meegeven, om in hunnen Catechismus den zin der geboden Gods toch eens ernstig

ter hunner eigene leering na te gaan, en zulks niet maar aan de kinderen over te laten: zoo zouden zij welligt ontwaken uit den strik des duivels, die hen in hun ingebeeld geloof, in hunnen gestolen troost gevangen houdt.

Maar die niet verkoren zijn, die zijn het. Dat zijn de zoodanigen, wien het om Gods wet gaat, die tot het inzien van den wijden geestelijken zin der wet geraakt zijn, en van gansch harten overeenkomstig der wet begeeren te zijn. O hoe gaarne zouden zij van elke zonde, van elken hartstogt los zijn! Zij gaan daarheen verslagen, verbrijzeld onder de waarheid; zij achten de wet Gods hoog, neen, zij verachten die niet. — Zij kunnen evenwel met de wet niet voortkomen; zij verdoemt hen in alle stukken. Zij moeten zich aan God, aan zijne almachtige genade en ontferming overlaten; maar zij staan van verre, en slaan bedeesd de oogen op in de hope op Hem, van wien alleen hunne hulpe is. Of zij hebben, met een goed geweten in den Heiligen Geest de bewustheid, dat zij overeenkomstig der wet zijn; en evenwel vallen zij weg, en zijn weggefallen voor het woord en de wet Gods. Zij zien op Christus en zijn alzoo overeenkomstig de wet, want zij zijn bedekt met zijne genade; bij dit alles kennen zij zich als zoodanigen, die op duizend niet één kunnen antwoorden. Zij gevoelen in het diepst van hun binnenste de regtvaardige aanklagten der wet, kunnen zich evenwel met de wet niet ophelpen, en kunnen op niets anders dan op Gods liefde in Christus Jesus, en op het voornemen der genade, volgens hetwelk God ten eeuwigen leven roept, *appelleren*.

Tot zulke uitverkorenen Gods, die niet verkoren zijn, en

het toch zijn, wil ik ook heden een woord van het leven, waarin wij alleen ademen en leven kunnen, prediken.

T E X T :

ZACHARIA 3 vs. 3, 4^a.

Josua nu was bekleed met vuile kleederen, als hij voor het aangezichte des Engels stond. Toen antwoordde hij, en sprak tot degene, die voor zijn aangezicht stonden, zeggende: Doet deze vuile kleederen van hem weg. Daarna sprak hij tot hem: ziet ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen.

Wij betrachten:

1. Hoe Josua voor den Engel stond.
2. Wat de Engel deed en sprak.

Josua nu was bekleed met vuile kleederen. Wanneer een prediker iemand iets wil voorhouden, zoo moet het schriftuurwaarheid zijn. De leer zoo wel als de toepassing moet zich gronden op wat de Schrift zegt. Wij mogen in de Schrift het *indien* niet inschuiven. Bij de gewone beschouwing onzer textwoorden, maakt men de toepassing van dezelfde op eenen onbekeerde, die voor den regterstoel Gods geregtvaardigd wordt. Maar de toepassing moet haren grond in de letter hebben. Wij zien nu hier eenen Hoogepriester, van wien de Schrift niet zegt, dat hij onbekeerd was, maar dat hij vuile kleeden aanhad. Die kleederen, die hij aan had,

waren hooge priesterlijke kleederen, dus niet des duivels, maar Gods kleederen; kleederen, die God hem gegeven had, welke volgens het voorschrift der wet gemaakt waren. Er staat niet geschreven, dat de Hoogepriester naakt was, maar dat hij kleederen aan had; doch dat die kleederen vuil, onrein waren. De Hoogepriester droeg alzoo Gods kleederen, maar zij waren onrein geworden; daarom konde hij en zijne dienst Gode niet aangenaam zijn. En dit was het juist, wat den profeet Zacharia zoo zeer bekommerde.

Welke toepassing zullen wij daarvan op ons zelve maken? Velen leven daarop: »Voor zóó veel en zóó veel dagen, maanden en jaren heb ik vergeving van zonden bekomen; toen heeft de Heer tot mij gezegd: wees getroost mijn zoon of mijne dochter, uwe zonden zijn u vergeven.» Nu, ik wensch hun geluk met zulk eene genade, welke hun ten deele viel; maar het leven kent geen stilstand en de wet is niet dood. Anderen zijn er, die zulk een bepaald woord, tot hen gekomen, niet kunnen opgeven; maar zij zijn tot het geloof gekomen, en gelooven voortaan, zonder veel van bekommering of onrust te ontwaren: zij behoeven zich ook niet meer te beproeven of zij ook waarlijk in de genade staan; buitendien ligt er de gedachte: zulks kan een mensch ook zoo regtstreeks niet van God te weten komen. Anderen denken, ja! viel mij dat eenmaal ten deel, wat Zacharia aangaande Josua zag, hoe zoude ik geholpen zijn; maar willen niet in Gods naam, op des Heeren woord, den sprong in de diepte der genade wagen. En zoo denkt bijna een ieder, wanneer het maar eerst eene afgedane zaak is, dat ik vergeving van zonden heb, dan blijft zulks eene afgedane zaak.

Trouwens op die wijze maakt men geene behoorlijke toepassing van het 3de Kapittel van den profeet Zacharia.

Naardemaal de geschiedkundige grond van dit Kapittel deze is: De Hoogepriester Gods had Gods kleederen aan, kleederen volgens de wet Gods gemaakt, maar deze kleederen waren vuil, waren onrein, daarom deugde hij niet, en zijne dienst deugde ook niet; zoo is de gezonde toepassing daarvan de volgende: Degenen, welke Gods zijn, zijn verkoren tot zijne dienst, zij dragen Gods kleederen, kleederen naar Gods wet vervaardigd, maar op zich zelven zijn hunne kleederen onrein, daarom deugen zij op zich zelven niets, en hunne dienst ook niet, dus zij zijn op zich zelven niets, ja verwerpelijk. Dat is nu wel eene harde, maar ook eene troostrijke waarheid.

Eene harde waarheid is het voor de zoodanigen, welke in de dingen, die zij van God hebben en wat zij uit God zijn, prijken kunnen op zoodanige wijze, dat men het aan hen wel bemerken kan, dat zij den Heiligen Geest niet hebben. Zij laten zich veel voorstaan op hun geloof, op hunne goede werken en op alles wat zij van God hebben of meenen te hebben, en het moet alles voor regt en goed doorgaan, wat zij doen, stellen en beweren; maar het ontbreekt hun aan die ootmoedigheid des harten, om voor Gods wet te belijden, dat alles wat wij doen en laten, dichten en trachten boos is van der jeugd af. Hunne natuurlijke dingen willen zij wel als zonden doen doorgaan, maar hunne geestelijke dingen en wat zij geestelijk doen en laten, dichten en trachten moet God voor louter heiligheid opnemen. Daarom willen zij ook niet verstaan, dat, wanneer de mensch ook geestelijk regt

gesteld is, hij evenwel voor God niets deugt. Zij kunnen hunne geestelijke werkzaamheden niet als onnut achten, en wel daarom niet, wijl zij zich op dat, wat zij hunnen genadestand of hun geloof noemen, verlaten. Daarom willen zij ook naar hunnen geestelijken toestand deugen, en moet hun werk ook deugen, en in den hemel als heilig opgenomen worden. Ten laatste willen zij toch om hunnen stand en om hun werk zalig worden. Zoo heeft het apostolische woord: »uit genade zijt gij zalig geworden," voor hen in den grond niets wezenlijks; zij zijn niet gedachtig, dat zij het ontvangen hebben, wat zij ontvangen hebben, en roemen als hadden zij het niet ontvangen.

Maar welke alzoo gezind zijn, hebben het ter harte te nemen, wat hier geschreven staat: *Josua nu was gekleed met vuile kleederen.* Want er staat niet geschreven, dat Josua gestolen, gemoord of echtbreuk begaan had; maar dat hij met zijne Hoogepriesterlijke kleederen bekleed was, doch dat deze kleederen vuil, onrein waren, en dat dit zijne zonde was, waarom de duivel hem wederstond.

Daarom moeten wij toch deze waarheid diep in het gemoed opnemen, dat ofschoon wij door God gekleed zijn, wij toch voor ons zelve alles, wat wij van God aantrekken, onrein maken, zoo als ook Josua zijne Godskleederen onrein maakt had. De mensch toch zoekt gewoonlijk alles bij zich zelve, denkende dat hij de vergeving der zonden, de gerechtigheid, ook de goede werken en het geloof in zijnen zak heeft, en dat het alles bij hem zoo in merg en been is gedrongen, dat hij reeds in den hemel wandelt en van top tot teen regtvaardig is. Maar wij behoorden gedachtig te

zijn, dat ook de geringste lust of gedachte tegen eenig gebo Gods ons verdoemt, en dat dit gebod de sluitsteen der geboden Gods is: *Gij zult niet begeeren*. Wanneer wij daarop acht slaan, zoo zullen wij ons gansche leven door genoeg te doen vinden, om regt en gerechtigheid te doen en in ootmoed te wandelen voor onzen God. Maar dan zullen wij het ook alleen bij God zoeken in Christo Jesu, erkennende, dat het alles in Hem alleen voor ons voorhanden ligt, wat tot de gerechtigheid, tot het leven en tot de godzaligheid noodig is; dan zullen wij bevatten hoe de wet geestelijk is, en dien ten gevolge ons zelven en onze beste werken, bij al wat wij uit God hebben, in dat licht beschouwen, waarin Josua stond, toen van hem gezegd werd: en Josua had onreine kleederen aan.

Want juist hij, die goede werken heeft, heeft geene goede werken, ook geene vroomheid; hij heeft zijnen grond niet op wat hij van God heeft, als ware hij daarom heilig; maar hij valt voor den Heere weg dagelijks, oogenblikkelijk, even als Johannes op Patmos voor den Heere wegviel, en belijdt het: *gij ALLEEN zijt heilig*; maar zich zelven kent hij als ondeugdzaam; ook al zijne dienst als ondeugdzaam, en, ziet zich in onreine kleederen; hoewel het kleederen Gods zijn, hij heeft ze onrein gemaakt.

Maar het is ook eene troostrijke waarheid voor degenen, die verstaan wat het heet: Ik heb vermaak in de wet Gods naar den mensch, die naar binnen is. Want ofschoon zij met den gemoede de wet Gods dienen, zoo dienen zij evenwel met het vleesch de wet der zonde. Juist dat is het, wat hen zoo verootmoedigt, hen zoo diep in het stof doet neêr-

buigen, dat zij luid opschreijen: Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit het ligchaam dezes doods. Van daar dat zij menigmaal overvallen worden door naamloozen angst, en ter nederdrukkende bedroefdheid, zoo dat zij niet meer regt weten hoe zij het hebben; alle gevoel van genade, alle geloof en troost verdwijnende, weten zij eindelijk niet meer waaraan zich te houden. Wat zij zijn is alles door God, wat zij hebben is alles van God; maar hoe zien zij er uit, en hoe ziet er het alles uit wat zij van God hebben. Onrein geworden door een aangeroerd aas, hebben zij al het heilige vleesch, hebben zij hunne heilige kleederen, die zij aangeraakt hebben, onrein gemaakt. Zij zijn tot de bewustheid gekomen, dat zij Gods koorn en most, en Gods veel zilver en goud den Baal tot vereering gebragt hebben, en dat het hun gegaan is volgens Ezechiël, kap. 46. »Zoo waart gij versierd met goud en zilver, en uwe kleedinge was fijn linnen, en zijde en gestikt werk; gij aat meelbloemen en honig en olie, en gij waart gansch zeer schoone en waart voorspoedig dat gij een koningrijk werdt. — Maar gij hebt vertrouwd op uwe schoonheid, en hebt gehoereerd van wege uwen naam. — En gij hebt van uwe kleederen genomen, en u gemaakt *geplekte hoogten* (*). Daartoe hebt gij genomen de vaten uws sieraads van mijn goud en mijn zilver, dat ik u gegeven hadde; en gij hebt u mans beelden gemaakt: en gij hebt met dezelve gehoereerd. En gij hebt uwe gestikte kleederen genomen, en hebt ze bedekt; en gij hebt mijne olie en mijn reukwerk voor hunne aangezichten

(*) Overzetting van Luther, *bonte altaren*.

gesteld. Mijne spijsen, die ik u te eten gaf, meelbloeme, olie en honig hebt gij voor hunne aangezichten gesteld tot eenen liefelijken reuk."

Want zoo gaat het ons menschenkinderen bijna doorgaans, ons, die van God geroepen zijn ten eeuwigen leven. Wanneer wij voor de eerste maal van de duisternis tot het licht, van de magt des satans tot God bekeerd worden, dan viëren wij een heerlijk bruilofsfeest en verheugen ons over de gemeenschap aan de rijkdommen der hemelsche goederen, zoodat wij het wel uitroepen: Ik ben een koning, eene koningin — en luid opzingen: Ik verheug mij in mijnen God, want hij heeft mij bekleed met de kleederen des heils. Maar wij zijn slechte huishouders en huishoudsters met de goederen dezes heils! — En nadat het eene wijle zoo rein heeft moeten zijn, dat er geen stofje meer te zien ware, en wij ons in de meening streelden, dat de zonden met wortel en tak uitgeroeid waren, dezelve zegerijk bekampt hebbende, en ze hatende met eenen doodelijken haat: — daar leeft op eens de zonde weêr op, en de begeerte der wereld, des vleesches, des dartelen levens, de lust in het zichtbare, in dat, wat wij anders verfoeiden, alles neemt op nieuws het hart, de gedachten, de leden in. Het gebod: gij zult niet begeeren, blijft streng bij ons aandringen; maar hoogmoed, lust des vleesches en gierigheid trekken met magtige banden voort. De nood wordt groot. — Wij zijn overwonnen in het hart, of door de daad; het gansch leger van geestelijke en ligchamelijke zonden, alle Filistijnen zijn over ons gekomen, en met verblinde oogen voeren wij ons afgevoerd in het gevangenhuis der wet, welke in onze leden is. —

Daar ligt de priester Gods ontwijd, en moet God dienen, en hij durft niet, — hij heeft onreine kleederen aan; en

Josua stond voor den Engel. Toen de Schriftgeleerden en Farizeën eene echtbreekster voor Jesus aanklaagden: daar luidt het »Jesus bukte en schreef in de aarde. Maar als zij nu bleven aanhouden met Hem te vragen, rigtte Hij zich op en sprak tot hen: wie tot zulke zonden onbekwaam is, werpe den eersten steen op haar. En Hij bukte weder neder. Maar toen zij dat hoorden, luidt het verder, gingen zij uit, van hun geweten overtuigd zijnde, de een na den andere, van den oudste tot den geringste: en Jesus werd alleen gelaten, en de vrouwe in het midden staande.” Zoo als deze voor den Heere stond, toen hare aanklagers uitgegaan waren, zoo stond Josua voor den Engel, toen de aanklager, de satan, weggezonden was. Den profeet kwam zulks anders voor, dan het aan het geweten van Josua voorkwam; want de profeet zag hem voor den Engel staande, dat is, voor dengenen, welken de Vader gezonden heeft, om den wil des Vaders te doen, dat Hij niet verlieze een eenige dien de Vader Hem gegeven heeft. Maar hoe mag 't Josua om het hart geslagen hebben? De hand op het hart, mijne Geliefden, wij staan allen voor den regterstoel des Engels, voor welke Josua stond, voor den regterstoel Christi. Wij zien wel is waar den stoel nog niet, maar wij zullen toch binnen kort of lang voor dezen regterstoel geopenbaard worden. Ondertusschen staan wij toch voor dezen stoel. Wij hebben schoon spreken en zingen van onzen lieven Heer, wanneer ons voor den oogenblik het geweten niet knaagt; maar wanneer wij ons morgen in onreine kleederen zien, of ons ook heden in deze

onreine kleederen voelen, wat dan? Denkt u regt op uwe voeten, met opgerigte hoofden voor dengene, wiens oogen als vuurvlammen zijn, zoo gij daartoe de kracht hebt. De mensch kan zich wel vleijen, wanneer hij niets ziet; maar denkt u voor Christus alleen. Voor Hem kan u geen broeder helpen, geen leeraar, geen stichtelijk boek, geen troostelijke of heerlijke predikatie; voor Hem geene voorbereiding, geen gebed, geen spreuk; voor Hem waggelen de knieën, zinkt het hoofd, en beeft de mensch, de zondaar, als een espenblad. Zoo is het in de wezenlijkheid; voor Hem staat men, als men goed staat, even als de echtbreekster er mag bestaan hebben: voor Hem staat men in onreine kleederen, niets kan baten, niets redden, niets troosten; voor zijne heiligheid wordt den eenen met den anderen alles ontdekt, vleesch voelt zich vleesch voor Hem, en alles hangt daar van af, wat van zijne lippen komen zal.

Dit is u tot waarschuwing, die u rein denkt in uwe eigene oogen en van uwen drek niet gewasschen zijt; gij spreekt wel is waar van uwe onreine kleederen; maar het is bloot eene verbloemde wijze van spreken bij u, in uw hart houdt gij evenwel uwe kleederen voor rein, wijl zij priesterlijk zijn. Doch dit zij tot troost voor u, in wier harten gebaande wegen zijn, wier gemoed geneigd is tot Gods wet; priesters des Heeren, gij die u zelven veroordeelt, en van niets anders weet, dan zoo als gij ook voor den Heere staat: dat gij op u zelven onrein zijt en uwe dienst onnut, dat uwe kleederen ja Godes en priesterlijke kleederen zijn, maar dat gij zelven ze onrein gemaakt hebt.

II.

Gij zijt veel schooner dan de menschenkinderen, genade is uitgestort in uwe lippen, alzoo zingt de Gemeente des Heeren van Christus haren Man en Bruidegom. En zoo lezen wij van den Heere en van de echtbreekster: »En Jesus zich oprigtende, en niemand ziende dan de vrouwe, zeide tot haar: vrouwe waar zijn deze uwe beschuldigers? heeft u niemand veroordeeld? en zij zeide, niemand Heere! En Jesus zeide tot haar, zoo veroordeel ik u ook niet: gaat henen en zondig niet meer.” En wederom lezen wij in onzen tekst: »(*De Engel*) antwoordde, en sprak tot degene, die voor zijn aangezicht stonden, zeggende: doet die vuile kleederen van hem weg. Daarna sprak hij tot hem; ziet ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen.”

Naar ik denk, zult gij het nu wel verstaan hebben, wat het beteekent, dat Josua vuile, onreine kleederen aan had. Dit is door den profeet in een beeld gesproken, en wij hebben het dus niet van letterlijke kleederen te verstaan. Want ten eerste: Josua wist het zelf zeer goed, dat hij niet in vuile kleederen mogt dienen, en ofschoon het lijnwaad, de hoogepriesterlijke kleederen, waarmede zij in het Allerheiligste gaan moesten, zeer duur waren, zij zullen wel bij de 1100 guldens gekost hebben — evenwel hadden de Joden daarvoor gelds genoeg; ten tweede, dit was een gezigt van wat in den hemel plaats had, en daar bedient men zich van geene aardsche kleederen; ten derde: De Engel zeide tot Josua: Ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen; waaruit wij dan klaar we-

ten, wat Josuas onreine kleederen geweest zijn, namelijk zijne zonde. En welke zonde? In den Hebreeuwschen text staat hier een woord dat *verdraaidheid* beteekent, als ook in Psalm 51, waar Luther ook overzet: Ik ben uit zondig zaad gewonnen, waar het in het Hebreeuwsch luidt: ziet ik ben in *verdraaidheid* gewonnen. Dientengevolge was de zonde van Josua zijne verdraaidheid: dat, terwijl God zulke groote dingen voor zijn volk deed, en hij zulks met ganscher harte voor waarachtig had moeten houden, daar God zoo getrouwelijk zijn woord waar maakte, — hij zich voortdurend den moed liet ontnemen, zich zoo zeer, door wat voor oogen was, liet aanvechten, en door den weerstand, welke zich van alle zijden verhief, zoo vreesachtig werd, dat de profeet werks genoeg met hem had, en hem bestendig moest voorhouden: *Regt weder op de trage handen en de slappe knieën.*

Aldus, verdraaidheid was de zonde van Josua; dat was zijne zonde, dat hij zich zelven in den weg stond, zijne oogen door ongeloof en wereldzin steeds op het zichtbare gevestigd hield, en zijn Heer en God niet in het harte zag; Hem niet geloovende, die toch hemel en aarde gemaakt, en zijn goed woord over Jerusalem verwekt had.

In zulke verdraaidheden zag de profeet den Hoogepriester Josua; daarom was hij om zijnentwille bekommerd en bad voor hem, zoo als wij ook lezen van den koning Hiskia (*) »Want eene menigte des volks, vele van Ephraïm, en Manasse, Issaschar en Zebulon hadden zich niet gereinigd, maar aten het Pascha niet gelijk geschreven is: Doch Jehiskia bad

(*) 2 Chron. 30, vs. 18—20.

voor hen, zeggende, de Heere die, die goed is, make verzoeninge voor dien, die zijn gansch herte gerigt heeft, om God den Heer, den God zijner Vaderen te zoeken: hoewel niet naar de reinigheid des Heiligdoms. En de Heere verhoorde Jehiskia en heelde het volk."

Zacharia zag zich van zijne bange zorgen ontheven, hij zag het pleitgeding van den satan ter neêrgeslagen, en Josua met den Engel alleen staan; maar toen hoorde hij den Engel niet iets dergelijks zeggen: »O Hoogepriester, de satan is, wel is waar, weggezonden, maar nu heb ik met u te rigten, nu hebt gij met mij uwe rekening te vereffenen; gij hebt u te schamen, dat gij in zulke vuile kleederen voor mij staat." — Niets, niets hoorde hij den Engel aan Josua te gemoet voeren, neen, maar — o wonder van eeuwige ontferming — de Engel gaf zijnen engelen bevel: *doet die vuile kleederen van hem weg*, en sprak tot Josua: *zie ik heb uwe verdraaidheid van u weggenomen*.

Wat wedervaart den mensch voor den regterstoel Christi, wanneer hij daar voor zijnen Heer alleen staat? De Heer geeft zijnen engelen bevel, zijnen boden, van dewelke geschreven staat: »Hoe lieflijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschap, die den vrede doet hooren: desgenen, die tot Zion zegt: uw God is Koning (*)." Tot deze boden heet het: doet deze vuile kleederen van Josua weg. En Hij zelf spreekt tot den mensch, die alleen voor zijnen regterstoel staat: Ik veroordeel u ook niet: Ik heb uwe verdraaidheid van u weggenomen.

(*) Jes. 52, vs. 7.

Het is eigenaardig dat hij, die hier spreekt: Ik heb uwe verdraaidheid van u weggenomen, de Engel genoemd wordt, en niet Jehova, zoo als in het tweede vers. Dat hij hier de Engel, dat is bode, gezant heet, dat luidt even zoo, als daar, waar de Farizeërs murmureerden: Wie kan de zonde vergeven dan alleen God? En hij daarop antwoordde: Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft om de zonden op de aarde te vergeven, zeide Hij tot den geraakte: Ik zegge u, sta op en neem u beddeken, en ga henen naar uw huis.

Mijne geliefden! Zonde weg te nemen is eene daad van Goddelijke magt; wie zeggen kan: Zie, ik heb uwe zonden van u weggenomen, moet den Vader gelijk zijn, moet over het hart des Vaders beschikken kunnen, en het hart des Vaders naauwkeurig kennen en het weten: Wien ik de zonden vergeve, dien zijn ze vergeven. Zulk eene magt deelde deze Engel zijnen Profeten en Apostelen meê; maar de magt zelve berust in Hem, wijl Hij de Zoon in het huis is, zij heeft haren grond in de eedzwering des Vaders: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordeninge Melchisedeks. En daarin bewijst deze Hoogepriester zijne trouw dengenen, die hem gesteld heeft, dat Hij datgene doet, waartoe de Vader hem gezonden heeft, waartoe Hij des Vaders Engel is, dat Hij niet naar toorn en vloek van wege de zonde vraagt, maar toorn en vloek op zich neemt en bevel geeft, dat van eenen onreine de onreinigheid weggedaan worde; zoo als Hij dan ook naar het harte des verlorenen aldus spreekt: Ik heb uwe zonde van u weggenomen.

Dit groote woord: Ik heb uwe zonde, uwe verdraaidheid

van u weggenomen, dit woord, waarmede de hel toegesloten en de hemel geopend wordt, dit woord, waarin leven en zaligheid toegedeeld wordt, dat elken angst ook elke beklemdheid wegneemt, en iemand zoo zalig, zoo wonderbaar zalig maakt, zoo vol van vreugde Gods, dat de wereld hem te eng wordt, breng ik u, dit woord, dat de Zoon, onze Regter, uit het harte des Vaders neemt, naar zijne genade en toegenegenheid jegens arme zondaren.

O gij volk des Evangelies, gij volk van 't welk het heet: Gij zijt het uitverkoren geslacht, het koninklijk priesterdom, het heilige volk, het verkregene volk, ken toch eens voor altijd uwen stand, en laat ons onze verdraaidheid bekennen. Trouwens eenigen uwer hebben een geloof, met hetwelk zij waarlijk zullen beschaamd uitkomen, een geloof, waarmee zij zich zelve in slaap wiegen. Dit hebbe ik denzulken te zeggen, die bij zich zelve denken: maar ik zal toch wel het goed geloof hebben. Wij hebben geen goed geloof zoo lang wij denken: *Ik* ben door den Heer *iets* geworden, derhalve ben *ik* toch *wat*, en daarom zal ik ook binnen komen. Wij hebben geen goed geloof zoo lang gierigheid en liefde der wereld ons omstrikt houden, ons hart zich tot het zichtbare neigt, om daarin verzadiging te vinden. Met *dat* geloof zullen wij beschaamd uitkomen, waarbij de mensch slechts aan zich zelve denkt, boven zijnen naaste zich verheft, als ware hij de man, voor wien het alles is, die goede werken bezit, die vroomheid lief heeft en gerechtigheid doet. —

Dan hebben wij een goed geloof, wanneer wij met den Heere wandelen als de zoodanigen, die niets zijn en voor Hem staan als dezulken, die onreine kleederen aan hebben en

vol verdraaidheid zijn; zoodat het niet heet: *deze* is verdraaid, *gene* is verdraaid, deze doet niet wat behoort, gene ook niet, maar *Ik* ben verdraaid, ziet ik ben in verdraaidheid geboren. Dan zullen wij van zijne lippen verwachten het woord van genade alleen, en zijn woord verstaan: zie Ik heb uwe verdraaidheid van u weggenomen.

O hadden wij allen een hart, om van ons zelve te gelooven, dat het dagelijks, elk uur waar is, wat wij van Josua lezen: En Josua had vuile kleederen aan en hij stond voor den Engel des Heeren. Hoe zoude ons de liefde Christi vervullen om in elke betrekking des levens barmhartig te zijn, voor ons zelve toch barmhartigheid verwachtede.

Wat Zacharia in een gezig zag, dat bestaat dag aan dag, nacht aan nacht in de wezenlijkheid: wij hebben onreine kleederen aan. Want de verdraaidheid onzes harten heeft geen einde. Ofschoon eenigen uwer den donder van de magt des Woords vernemen, of, ofschoon zij den kristalijnen stroom des troostes ruischend zien voortstroomen, zoo denken zij evenwel aan *hunne tafel*, en bezinnen zich niet, dat die hun *tot een valstrik is*. In reine kleederen willen zij gaan des Zondags, onreine dragen zij door de week, en meenen bij dit alles in het goud des geloofs te gaan. Zij moeten de lieden zijn, voor welke Christus gestorven is, en zij verderven dien door hunne eigenliefde, en veroorzaken dat hij verloren raakt, voor wien Christus toch ook gestorven is. — Dat zijn de vruchten, wanneer men geen onnutte dienstknecht zijn wil, al hadde men ook alles gedaan.

Wat Zacharia in een gezig zag, dat bestaat dag aan dag en nacht aan nacht in de wezenlijkheid. Wij staan in on-

reine kleederen voor den Engel. Geopenbaard worden zal het. Ja toch, het is de wezenlijkheid, wat ik zeg: Wij staan voor Christus, en wij hebben het voor Hem te beken-
nen: waar zal ik henen vlieden voor uw aangezichte! Zal Christus niemand onzer de zonden behouden? Hij die tot zijne jongeren sprak, wien gij de zonde op aarde houdt, dien zullen ze ook in den hemel gehouden zijn. Een ieder be-
proeve zich zelven, en legge zijne trotsche heiligheid af. Dit heeft Hij gezegd, Hij die niet dood is, maar die leeft, en hoewel wij Hem niet met deze onze oogen zien, die ons evenwel ziet zelfs in den duisteren nacht: »die gezond zijn hebben den medecijnmeester niet noodig, maar de zieken. Ik ben gekomen om de zondaren te roepen tot bekeering en niet de regtvaardigen.»

Daarom, o volk des Evangelies! laten wij, een ieder on-
zer, onze eigene verdraaidheid belijden, en het willen we-
ten, hoe bij al wat wij van God hebben, het er in onze
eigene harten uitziet, en niet in de harten van anderen. —
Want dat is onze verdraaidheid, dat wij niets gelooven, maar
ons, een ieder op zijne wijze, door de wereld en door het
zichtbare laten inpakken, en meenen dat wij iets geworden
zijn, daar wij toch niets zijn; daarbij laten wij ons tevens
van de hope der gerechtigheid afhouden door zonde en dui-
vel, en onze vuile kleederen zouden wij wel voor reine wil-
len doen gelden, of wij willen ze reinigen met onrein water
en met onze onreine handen.

Maar wie voor den Engel, voor Christus, in onreine klee-
deren staat, een priester, wel is waar in Gods kleederen,
doch aan wien de schuld ligt van ze op hemeltergende wijze

onrein gemaakt te hebben, wie daar voor Hem, voor den Engel, voor Christus, staat, met eerbied voor de heiligheid van zulk eenen magtigen Regter en grooten Koning, en in het diepste gevoel van zijne ellende en zijn bederf, bevende en versagende, toch bij alle hopeloosheid, nogtans hopen: — hij wete het, dat de boden dezes Engels met de woorden des vredes alreeds de vuile kleederen van hem weggedaan hebben, zoo als ook Nathan tot David sprak, en verneme het: dat ook hem des Engels, Christi, woord aangaat: »*Ziet ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen.* Amen.

III.

LEERREDE

OVER

ZACHARIA 3, v^s. 4^b.

»Ik zal opstaan en tot mijnen Vader gaan, en zal tot hem zeggen: Vader ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u; en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden, maak mij als een van uwe huurlingen.» Zoo sprak de jongeling, die al zijn erfgoed in wellustigheid had doorgebracht, en die, nu honger lijdende, in zich zelve inkeerde. En hij stond op en kwam tot zijnen vader. Maar toen hij nog verre af was, zag hem zijn Vader, en werd met innerlijke ontferminge bewogen, en toeloopende, viel hem om zijnen hals en kuste hem. Maar de zoon sprak tot hem: Vader ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden. Maar de vader sprak tot zijne dienstknechten: brengt het beste kleed voort, en doet het hem aan, en geeft hem eenen ring aan zijne hand en schoenen aan de voeten; en brengt het gemeste kalf en slagt het, en laat ons eten en vrolijk zijn (*).

(*) Luc. 15.

Dit is een dierbaar en liefelijk Evangelie. De Heer verstaat het toch alleen met den moeden een woord ter regter tijd te spreken, zoodat het hart weder vrolijk wordt en alle beenderen zeggen moeten: »Wie is een God gelijk gij, die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtredinge van het overblijfsel zijner erfenisse voorbijgaat? hij en houdt zijnen toorn niet in eeuwigheid, want hij heeft lust aan goedertierenheid.»

De Heer geeft den armen zondaar in zijn Evangelie allerlei moed. Daarom moet men zich niet dat liefelijk Evangelie, door den armzaligen duivel, en daardoor dat men kwade gedachten van God in zijn harte voedt, laten ontnemen, maar veeleer zoo denken: Wyl de Heer zulks den Volke heeft voorgehouden in de dagen zijns vleesch, zoo is het nu nog waar; dus ziet het er in den hemel, en in het harte Gods, toch geheel anders voor mij uit, dan ik het in mijn hart denk. In mijn binnenste denk ik aan niets dan aan zonde, toorn en verdoemenis; maar de Heer houdt mij hier niets anders voor, dan dat daarboven voor mij de genade leeft, dat er zelfs een vaderhart is, hetwelk mij opnemen wil.

Het goed zij dan in een ongebonden leven verteerd, de beschuldiging zij regtvaardig: deze heeft zijn goed met hoeren doorgebracht; de zonde, de verkeerdheid, de verdraaidheid zij nog zoo erg, de nood zoo verschrikkelijk als men het zich maar voorstellen kan, — evenwel waarom zoude iemand bij dit alles van honger vergaan? Er is overvloed van brood in den hemel genoeg: wie honger heeft kome *en ete om niet*. Dat maar niemand blijve staan bij het zeggen: Ik zal opstaan. Men kwelt het harte Gods met eene belijdenis van zonden, waarbij men zich niet opmaakt tot het hart zijns

Vaders in de hemelen. Het zij niet te doen om het belijden, maar daarom: dat de zonde van den mensch weggenomen, dat ze bedekt zij, dat men verlost zij van de ongerechtigheid.

Dat er een honger naar God zij, een hart dat tot Hem opzucht om uit den nood en uit den dood gered te zijn, — en wat geschiedt er alsdan? Van den zondaar luidt het: *hij was nog verre af*; van God luidt het, *toen zag hem zijn Vader*. De zondaar denkt, ik zal straf bekomen; van God staat er, Hij werd met innerlijke ontferminge over hem bewogen. De zondaar denkt, zal Hij mij wel opnemen, wanneer ik tot Hem ga; van God luidt het, dat Hij zich met spoed tot den zondaar opmaakt, zoo als wij van den vader lezen: *Hij liep*. De zondaar denkt, Hij zal toornig tegen mij zijn, en geweldig tegen mij uitvaren. Van den Vader lezen wij: *Hij viel hem om den hals en kuste hem*.

O gij allen, die mij hoort spreken, haddet gij toch maar wat minder geloof en wat meer zonden, en ginge het u allen meer daarom, om van deze zonden verlost en met eeuwige gerechtigheid bekleed te zijn. Hoe zouden uwe aangezigten van troost en licht glinsteren! — Want God overweldigt den zondaar met zijne liefde; en dan stort zich het hart wel voor den Vader uit, dat er geen trots is: *Ik ben uw kind*, maar eene belijdenis uit een verbrijzeld hart, eene belijdenis in waarheid: ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden. Op zulk eene belijdenis volgt een antwoord, een voortreffelijk »Maar,» waarbij de Vader, in plaats van vele woorden te wisselen, van den zoon de verscheurde en onreine kleederen, welke hij bij de zwijnen gedragen heeft, wegneemt, en tot zijne knechten spreekt: brengt het beste kleed voort;

niet bloot een kleed, een gemeen, een half afgedragen kleed, maar *het beste kleed*.

Om de bekleeding gaat het. Laat, mijne Geliefden! ter dezer stonde u dit beste kleed aandoen.

T E X T :

ZACHARIA 3, vs. 4^b.

En ik zal u wisselkleederen aandoen.

Wij betrachten :

Deze wisselkleederen en hunne beteekenis, en leiden daaruit eenige nuttige aanmerkingen af tot toepassing op ons zelven.

Ik heb u feestkleederen aangedaan, zoo lezen wij volgens Luthers overzetting, maar volgens de Nederduitsche: Ik zal u wisselkleederen aandoen. Het woord, dat door feestkleederen, of wisselkleederen, ook door: met goud geborduurde mantels wordt overgezet, komt in het Hebreeuwsch maar in deze plaats en in Jesaja 3, vs. 22 voor, waar Luther het ook door feestkleederen overgezet heeft. Volgens de beteekenis van het grondwoord, zijn het niet oudtestaments-hoogepriesterlijke kleederen, maar kleederen van kostelijk fijn linnen met goud geborduurd, welke voornamelijk dienden tot sterking der leden, en voorts tot eer, sieraad en staatsie verstrekten, en dus alleen aangetrokken werden waar men heerlijk moest zijn, anders op zijde gelegd of uitgetrokken werden.

Zoo als alles, wat wij ook bij de profeten Zacharia en Haggai

lezen, zich uitstrekt tot die dagen, waarvan Paulus zegt: »Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God zijn zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, geworden onder de wet,» zoo is het ook bijzonderlijk van deze kleederen. De profeten hadden in de wonderen der genade, welke God zijn volke bewees, de vervulling van alle hunne en der andere profeten voorzeggingen voor oogen: de *wederoprigting* aller dingen, die gesproken waren door Samuël en door al de overige profeten.

Zij konden het Hoogepriesterlijke, dat volgens de wet en dus slechts schaduwe was, daarom slechts deelswijze in de beeldspraak opnemen en wedergeven, waarin zij aan de Gemeenten datgene leerden, wat waarheid in Jesus zijn zoude.

Daaruit verklaart het zich, dat de profeet Zacharia hier van zoodanige kleederen spreekt, welke geene hoogepriesterlijke kleederen, volgens de wet, waren, en welke veeleer dat te verstaan gaven, wat in Christus waarheid is, en ook toenmaals voorhanden was.

Daarom spreekt hij van een kleet, dat aan- en uitgetrokken moest worden.

In dergelijken zin spreekt ook de profeet Ezechiël in het 44ste kapittel. De Leviten, voorzegt hij, zullen niet meer priesters zijn, — dat is: het Levitische priesterschap zal afgeschaft zijn. Zij zullen hunne schande dragen, omdat zij niet in mijn Verbond gebleven zijn. Zij zullen tot hoeders zijn in alle dienst des Huizes, dat is: de wet zal mijnen volke en niet meer mijn volk de wet dienen. Hij voorzegt, dat God zich andere priesters verkoren heeft, de kinderen *Zadoks*; dat is de kin-

deren der Gerechtigheid, die in het Verbond der genade gebleven zijn, of met andere woorden: De ware geloovigen zullen van nu aan mij een priesterlijk volk zijn, om mij te dienen.

Wanneer nu deze voor den Heere gingen om te dienen, zoo zouden zij linnen kleederen aantrekken; dat is: zij zouden voor den Heere komen, bedekt met de volkomen onschuld en de heiligheid van Christus. Zoo als wij ook in de Openbaring van Johannes lezen (*): »En hun *is gegeven*, dat zij bekleed worden met rein en blinkend lijnwaad, want dit fijn lijnwaad zijn de regtvaardigmakingen der heiligen.” Zij zouden niets van wol aan hebben; dat is: het zoude geheel de gerechtigheid en heiligheid van Christus zijn, en het gewaad zoude niet stukswijze uit dingen, die er bij zouden genomen zijn, bestaan. Zij zouden een linnen *siëraad*, of linnen huiven, op hun hoofd hebben, dat is: zij zouden eenig en alleen met de genade Christi bedekt zijn. Een linnen onderbroek moest om hunne lendenen zijn, dat is: met dezelfde genade zoude ook hunne schaamte en schande van door zich zelven iets te willen voortbrengen, bedekt zijn; in den gordel van dit *onderkleed* zoude hunne kracht bestaan; en zij zouden zich niet in zweet gorden, dat is: zij zouden niet met werken omgaan.

Dan wordt er vervolgens in vers 19 gesproken: »En als zij uitgaan tot den buitensten voorhof tot den volke, zullen ze hunne kleederen, in dewelke zij gediend hebben, uittrekken, en dezelve henen leggen in de heilige kameren, en zul-

(*) Openb. 19, vs. 8.

len andere kleederen aantrekken, opdat zij het volk niet heiligen met hunne kleederen," dat is: zij zouden broeders onder de broederen, menschen onder de menschen zijn, en zich als zoodanigen bekennen; niet als trotsche heiligen voor de lieden vertooning maken, noch voor dezelve zich als iets uitnemender voordoen; maar het onder de broederen maken, zoo als wij daarvan in Paulus een voorbeeld hebben, wanneer hij aan de Corinthen schrijft (*): »doch van mij zelve zal ik niet roemen, dan in mijne zwakheden. Ik onthoude mij van roemen, opdat niemand van mij denke, boven hetgeen hij ziet dat ik ben, of dat hij uit mij hoort." En daar trekt hij nu zijne kleederen, waarin hij voor den Heere dient, uit, en zegt in den buiten voorhof: »En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet en zoude verheffen, zoo is mij gegeven een scherpe doorn in het vleesch, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zoude, opdat ik mij niet zoude verheffen." Hij heiligt het volk niet in zijne eigene kleederen, dat hij zoude zeggen: Welaan ik ben een Apostel des Heeren, knielt voor mij neder, dat ik u zegene; zoo niet, dan sla ik u met den ban, en sluit voor u, door de mij gegevene magt, den hemel. Hij kleedt zich geheel uit, en legt zijne kleederen in de kameren des heilighdoms, terwijl hij schrijft: »Hierover heb ik den Heere driemaal gebeden, opdat hij (de satan) van mij zoude wijken. En Hij heeft tot mij gezegd: mijne genade is u genoeg; want mijne kracht wordt in zwakheid volbragt. Daarom schrijft hij ook: wanneer ik zwak ben, dan ben ik magtig. En zoo trekt hij

(*) 2 Cor. 12.

andermaal zijne kleedèren, waarin hij voor den Heere stond, uit, hun mededeelende hoe hij uit Damascus vlood. »Indien men moet roemen, zoo zal ik roemen de dingen mijner zwakheid. De Stadhouder des Konings Arete in Damascus, bezette de stad der Damascenen, willende mij vangen. En ik werd door een venster in eene mande over den muur neder gelaten, en ontvlood zijne handen.” En wederom aan de Romeinen: »Wij weten dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleeschelijk.” En wederom: »Noch hij die plant, noch hij die nat maakt is iets; maar God die den wasdom geeft.”

Aldus zouden dan de kinderen Zadoks voor de menschen hunne kleedèren uittrekken, en het volk niet in hunne eigene kleedèren heiligen, dat is: zij zouden niet voor de menschen prijken, als waren zij nu iets, dat de lieden zeggen zouden: Heilige Petrus, heilige Apollos, heilige Paulus bid voor mij; maar zij zouden voor zich zelven, gedachtig hunner zonden, zich aan de genade van Christus houden; als menschen onder de menschen daar heen gaan, en hunner eigene verdraaidheid gedachtig, en der barmhartigheid hun zelven wedervaren, allen tot de Fontein heen geleiden, die geopend was tegen de zonde en ongerechtigheid.

Het zal u M. G. alzo wel genoegzaam klaar zijn, waarom het woord, dat wij voor »wisselkleedèren” in het Hebreeuwsch hebben, eigenlijk zoodanige kleedèren beteekent, welke men uit te trekken had, en alleen voor den Heere aan te trekken.

Wat nu deze kleedèren zijn, wordt volledig uitgesproken in de woorden: Niet ons, niet ons, o Heer, maar uwen Naam de eere.

Het waren alzo kleedèren, die met goud geborduurd waren.

Daarmede sprak de profeet hetzelfde uit, wat wij ook bij alle profeten vinden, en wat ook de Heere zijnen volke volgens het Nieuwe Verbond beloofd heeft, wanneer Hij zegt: »Ik zal u mij ondertrouwen in geloove; en gij zult den Heere kennen (*).» Want het goud is allerwege het *Symbool* van het geloof; waarom ook alles in den Tabernakel, volgens de beeldtenis, welke God aan Moses op den berg getoond had, uit louter goud van dicht werk gemaakt, of met goudplaten moest overtrokken worden. Was het aldus een kleed, dat met goud geborduurd was, zoo beduidde zulks, dat Josua niet alleen bedekt werd met de volmaakte gerechtigheid en heiligheid van Christus, maar ook, dat deze gerechtigheid en heiligheid door den eeuwigen Geest doorweven was met het geloove Jesu Christi, met de trouwe Gods. Dat het kleed, waarin een arm zondaar alleen bestaan kan voor God, zoo moest gesteld zijn, zag de profeet Zacharia niet alleen, maar ook David profeteerde daarvan in den 45sten Psalm, waarin hij de Heidenen tegelijk met de bekeerde Joden, *dat is het gansche Israël*, onder het beeld van eene verloofde des Konings Christi voorstelt; daar luidt het nu: Des Konings dochter is geheel vereerlijkt inwendig; hare kleedinge is van gouden borduursel. En wederom: in gestikte kleederen zal zij tot den Koning geleid worden. En zeer nadrukkelijk: De Koninginne staat aan uwe regterhand in het fijnste goud van Ophir.

Deze kleederen dienden ten derde voornamelijk daartoe, om de lendenen te versterken en te stevigen, dat de lendenen

(*) Hosea 2, vs. 19.

daarmede tevens gepanzierd en geharnast waren (*), en de mensch daarin regtop voortginge, zonder drukking van borst en boezem, en dus daarin vrij kon ademhalen. Het waggelen der lendenen wordt in de Schrift als eene straf aangewezen. Tegen alle Judassen en allen, die het geloof verwerpen, heet het in de Schrift: »Verkromt hunnen rug altijd (†),» of, doet hunne lendenen geduriglijk waggelen (§). Wanneer wij met zonden en nood bezwaard zijn, wordt van ons gezegd: Hij gaat daaronder gebukt, hij gaat gebogen voor zijnen God. David klaagt zoo menigmaal: De ongeregtigheden zijn mij als een zware last; ik ben uitermaten zeer neergebogen, ik ga den ganschen dag in het zwart (**). Waar men alzo een zwaren last op zich heeft, of treurig en moedeloos is, daar laat men het hoofd hangen, de rug is gekromd, de lendenen waggelen, bijzonderlijk bij groote vrees en schrik. Daarentegen heet het van Christus bij Daniël: Zijne lendenen waren omgord met sijn goud van Uphaz (††). En wederom: Gerechtigheid zal de gordel zijner lendenen zijn (§§), en David zegt: Het is God, die mij met kracht omgordt (***), en: Gij hebt mij mijne weeklage veranderd in eenen rei; gij hebt mijnen zak ontbonden, en mij met blijdschap omgord.

Aldus heeft de profeet Zacharia zich dan hier van een woord bediend, waarmede hij te verstaan gaf, dat Josua met zulk een

(*) Het Hebreeuwsche woord door Luther door harnas, Staten Bijbel, door gewaad vertaald, II Samuel 2, vs. 21, behoort tot hetzelfde stamwoord als het woord wisselkleed, Jes. 3, vs. 22.

(†) Rom. 11, vs. 10.

(§) Ps. 69, vs. 24.

(**) Ps. 38, vs. 5, 7.

(††) Daniël 10, vs. 5.

(§§) Jes. 11, vs. 5.

(***) Ps. 18, vs. 33.

kleed bekleed werd, waarmede hem ook de lendenen gesterkt en gestevigd werden.

Van dit beeld bedienen zich de Apostelen ook zeer dikwijls. Zoo schrijft bijvoorbeeld de Apostel Petrus: Daarom *omgordende* de lendenen uws verstands en nuchteren zijnde, hoopt volkomenlijk op de genade, die u toegebracht wordt in de openbaringe Jesu Christi (*). En de Apostel Paulus: Daarom neemt aan de geheele wapenrustinge Gods, opdat gij kunt wederstaan in den boozen dag, en alles verrigt hebbende, staande blijven. Staat dan, uwe lendenen omgord hebbende met de waarheid (†). En zoo gebiedt ook onze Heer, van wien in de Openbaring van Johannes gezegd wordt, dat Hij aan de borst omgord was met eenen gouden gordel, als ook van zijne boden, dat zij bekleed waren met rein en blinkend lijnwaad, en omgord om de borst met gouden gordels (§): — »Laat uwe lendenen omgord zijn, en uwe kaarsen brandende, en zijt gelijk den menschen, die op hunne heeren wachten.»

Aldus werd dan Josua bekleed met de gerechtigheid en heiligheid van Christus, met het geloove van Jesus Christus en met alle blijdschap, vrijmoedigheid en vertrouwen in God en den Heiligen Geest, zoodat alle treurigheid geweken was.

Zulke kleederen nu dienden eindelijk tot eer, sieraad en staatsie. Zij werden daarom zeer in eere gehouden, gewoonlijk tegen hoogen prijs betaald, en als geschenk der liefde konde men niets beters en kostelijkers geven.

In het algemeen was zulks met kleederen het geval. Jacob

(*) 1 Pet. 1, vs. 13.

(†) Eph. 6, vs. 13, 14.

(§) Op. 1, vs. 13, Kap. 15, vs. 6.

schonk aan Josef een' veelverwigen rok, omdat hij hem lief had. Josef gaf zijnen broederen elk een wisselkleed; maar aan zijnen broeder Benjamin gaf hij vijf wisselkleederen. Jonathan schonk aan zijnen vriend David al zijne kleederen, waaraan allerlei koninklijke ambten verbonden waren. De koning Ahasveros gelastte den trotschen Haman om Mordechaï het koninklijke kleed aan te doen. — Aan de treurigen te Zion werd het beloofd, dat hun schoone kleederen voor eenen bedroefden geest zouden gegeven worden; en de Gemeenten, de zielen der verlostten, jubelen in den Heere: Ik ben zeer vrolijk in den Heere, mijne ziel verheugt zich in mijnen God; want Hij heeft mij bekleed met de kleederen des heils, den mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan: gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als eene bruid zich versiert met haar gereedschap (*).

Zoo heeft dan Josua deze kleederen ook bekomen tot eer, sieraad en staatsie, dat hij daarmede gekleed zijn zoude, waar hij prachtig en heerlijk zijn moest. Zoo als dan God ook gezegd heeft: Dat zal mij een sieraad zijn.

Uit alles wat ik aangemerkt heb over de beteekenis van het woord, dat wij hier voor »wisselkleederen" hebben, kunt gij het zien, mijne Geliefden! hoe de Geest Christi in de profeten geweest is, en welk een hoog verstand zij aangaande de dingen van Christus, alsmede wat een arm zondaar noodig heeft, gehad hebben. Want dat Zacharia hier niet de hoogepriesterlijke kleederen, volgens het Oude Testament, maar de priesterlijk-koninklijke bruiloftskleederen voor oogen gehad

(*) Jes. 61, vs. 10.

heeft, en aldus in *één* woord dat alles heeft willen aanwijzen, zoo als het in Jesus waarheid was, verklaart zich ook daardoor: dat hij het bekleed worden geheel anders ziet, dan zulks volgens het oude Verbond geschieden moest. Want volgens het oude Verbond moest de Hoogepriester eerst het onder- of beenkleed aantrekken, daarna werd hem de lijfrok aangetrokken en eindelijk de hoed opgezet. Maar wat daar het *laatste* was, werd hier het *eerste*. — Want toen hem nu de kleederen zouden aangetrokken worden, werd hem eerst de hoed opgezet; want zoo sprak de Engel, nadat Hij gezegd had, Ik zal u wisselkleederen aandoen: Laat ze eenen reinen hoed op zijn hoofd zetten. En daar luidt het nu verders *niet*, zij tógen hem kleederen aan, en zij zetteden eenen reinen hoed op zijn hoofd; maar »zij zetteden dien reinen hoed op zijn hoofd, en zij togen hem kleederen aan.” De hoed beteekent de genadige bedekking en de vrijheid, zoo als wij bij Jesaja, Kap. 6, lezen: »*Uwe verdraaidheid is van u weggenomen, en uwe zonde genadiglijk bedekt geworden*. En zoo als ook Paulus schrijft: »Zoo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwakheid, opdat de kracht van Christus *als eene tent over mij zij*.”

Wanneer wij nu de beelden wegnemen, dan beteekent de gansche bekleeding, waarmede Josua bekleed werd: de genadige bedekking kwam over hem, en de vrijheid van zonde, verdoemenis en van het »doe dat;” dus, hij werd omgeven met de gerechtigheid en heiligheid van Christus, vervuld met deszelfs geloof, en werd in zijne lendenen gesterkt met alle vrolijkheid en vrijmoedigheid in den Heiligen Geest, gesterkt om tot God toe te treden, en allen vijanden zijner ziele en

der Kerke Gods weerstand te bieden. Hij verkreeg dit alles als een vrij geschenk; zijne schande en smaad was van hem afgewenteld, en hij was omhangen met de eere Gods, met de genade tot sieraad, met de gerechtigheid tot heerlijkheid. Hij stond er bedekt, gekroond, en geheel toegerust tot prijs en lof Gods, als een dienstknecht van Christus, een priester en koning door Hem, in Hem een held tegen alle vijanden opgewassen, ofschoon hij, op zich zelven, niets was. Want zoo luiden eigenlijk 's Heeren woorden: Ik sla geen acht op uwe verdraaidheid, zij zal mij niet, ook u niet in den weg zijn, u wisselkleederen aandoende, u bedekkende met mijne genade, u bekleedende met mijne heiligheid en gerechtigheid, u omgordende met mijnen Geest, en u in den mond leggende het loflied, dat mijnen naam roemt.

II.

Gij hebt de beteekenis van het woord »wisselkleederen” vernomen M. G., en eenigen uwer zullen het gevoeld hebben, dat de profeet zich van een woord bediend heeft, dat zeer naauwkeurig aan al datgene, zoo als het in Jesus waarheid is, beantwoordt; zoo zullen zij dan ook wel menige troostrijke toepassing, uit het vroeger gezegde, op zich zelven gemaakt hebben: evenwel is het voor ons van hoog belang, dat wij voor ons zelven nog nader bij die zaak blijven stilstaan.

Om de bekleeding gaat het M. G.! Het is een ernstig woord des Heeren aan de Gemeente: »Ik rade u dat gij van mij

koopt, — witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde.” — Daar het nu om de bekleeding gaat, zoo weet nu een iegelijk uwer werwaarts hij zich te wenden heeft, opdat hij bekleed worde. Wie nu meent, dat hij voor zich met zijne werken wat koopen kan, en alzoo zich zelven kleederen wil aandoen, die versta toch dat de Heer tot hem gezegd heeft, zich van zulk een koop te onthouden; want de kleur der kleederen, die hij draagt, is niet volgens den wil Gods, en zulke kleederen zullen ook niet dienen, om, wanneer het er om gaan zal, hem de schande zijner naaktheid te bedekken, want eene spinneweb zijn ze; hoe hij zich ook waant bedekt te zijn, zijne naaktheid schemert door alles henen.

Maar zulke kleederen, die niet deugdzaam zijn, welke de schande der naaktheid ook niet kunnen bedekken, dragen velen uwer en meenen evenwel, dat zij in de goede kleederen bevonden zullen worden. Daarom hebben zij van den Heere witte kleederen te koopen. Die kleederen zijn gereed; en wat zij kosten zal de Heer hun zelf wel zeggen; en wanneer zij ze begeeren aan te doen, en er niet mede teregt kunnen komen, dan zal de Heer hun wel genadig zijn, zoo zij daarom bidden, en Hij zal hun zelf de kleederen aandoen. Want denzulkén, die niet vooruit kan, en het den Heere openhartig bekent: ik versta van de zaak niets, helpt Hij gaarne. — Maar de Heer noemt zijne kleederen »witte kleederen” omdat zij gewasschen zijn in zijn bloed, daarom zijn ze zoo helder wit geworden.

Maar wat zijn die kleederen, die ondeugdzame, die onreine, welke de mensch voor zich klaar maakt? Ik heb het u in de

vorige predikatie gezegd, wat Josuas onreine kleederen geweest zijn, namelijk *zijne verdraaidheid*. Aldus onze verdraaidheid maakt het, dat wij onrein voor God staan. In deze verdraaidheid hebben wij allerlei booze gedachten, verdedigen ons zelve en onze vroomheid en gerechtigheid, leggen ons op allerlei heiliging, naar menschen leeringen, 'toe,' of leven verstrikt, geketend en ingewikkeld in het zichtbare spel van het ijdele, nietige en voorbijliegende der tegenwoordige wereld, en sluimeren zacht in met onze godsdienst. In deze verdraaidheid zoeken wij het overal tegen zonde en nood, en tot bevordering onzer zaligheid; wij wenden ons voortdurend van den Heere af, verdrijven de inwendige onrust door het allerlei der wereld, en wenden ons nooit in waarheid tot den Heere. — Wanneer wij het onze maar hebben, dan is het overige ons onverschillig — en alles wat Gods en Christi is, slechts alleen daartoe dienende, dat wij het onze bekomen; wat Gods is zoeken wij niet.

Maar mag deze verdraaidheid de overhand hebben, zal zij heerschen; zal het ons onverschillig zijn of wij in zulke verdraaidheid steken of niet? Zal het met drooge oogen en een onbewogen gemoed gezegd worden: ik ben verdraaid en verkeerd, zal men daarmede zijn doen vergoëliken? — of betaamt het niet veeleer, dat de zonde, ja juist deze zonde aller zonden, de verdraaidheid, een last zij op des menschen schouder, welke zwaar op hem drukt, en van denwelken hij zich gaarne zoude ontheven zien?

Ik heb het u voorgehouden M. G.! dat de profeet Zacharia zeer bekommerd is geweest over Josuas verdraaidheid, omdat deze meer zich zelve en het zijne zocht, dan des Heeren tem-

pelbouw, dan des Heeren naam, en zijns volks heil en geluk in den Heere. Josua moest daarvan volstrekt genezen zijn, zoude hij goed staan voor zich zelven, en naar Gods wil goed staan in zijne standplaats als priester des Heeren. Zoo was dan Zacharia met vele biddingen en smeekingen voor 's Heeren aangezigt werkzaam, om den wille van Josua den priester en van het volk, opdat er geen toorn meer ware, maar de genade allerwegen heerschen zoude.

De Heer vertroostte Zacharia met een gezigt, maar dit gezigt moet noodzakelijk tot wezenlijkheid gekomen zijn, anders ware het voor den bekommerden Zacharia een ijdele troost geweest. Het moet zich werkelijk ook zoo bij Josua toegedragen hebben, als Zacharia zulks in een gezigt gezien heeft. Ik bedoel, dat Josua door ontdekking zijner zonden, door de prediking van geloof, door inwerking des Heiligen Geestes, wezenlijk dat alles ontvangen heeft, wat door dat gezigt in een beeld aangeduid werd. Maar nu is zulks niet alleen om Josuas wille geschreven, dat de Heer zijne verdraaidheid van hem weggenomen heeft, en er geen acht op heeft willen slaan, hem bedekkende met zijne genade enz.; maar het is ook om onzentwille geschreven.

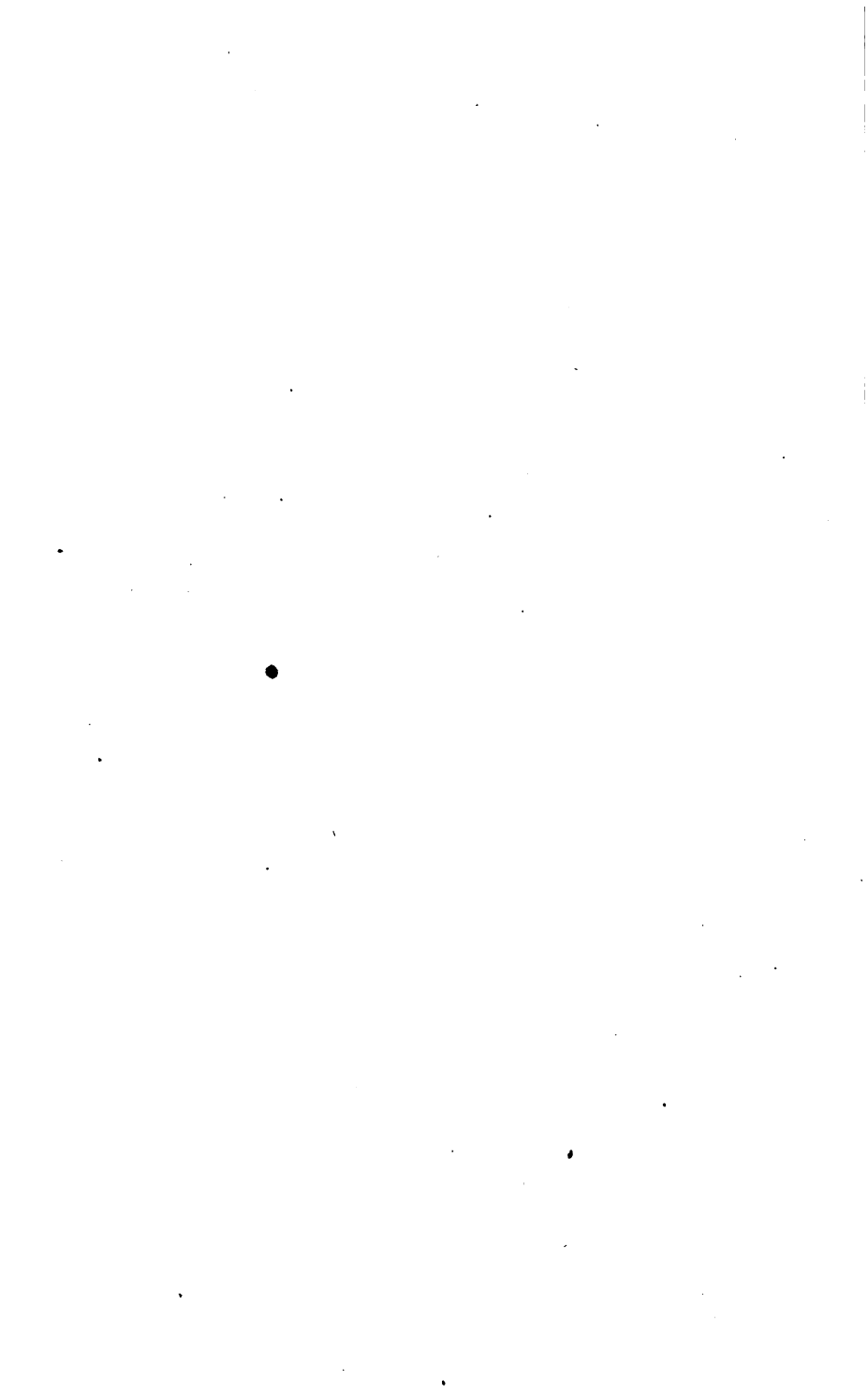
Maar zoo als nu Zacharia over Josua, van wege zijne verdraaidheid in de dingen van Christus en zijner Gemeente, zeer bekommerd was, zoo ben ik ook van wege de verdraaidheid van velen uwer, niet minder bekommerd. Maar zoo als ik het gezien heb, en het weet uit het harte Gods, uit de Heilige Schrift, en uit menige aanvechting en ondervinding, zoo heb ik den eenen dit te zeggen: dat God met zijne verdraaidheid niet tevreden is, dat het bij God niet genoegzaam

is deze verdraaidheid bloot te erkennen, waarmede de toorn Gods nog geenszins opgeheven is; maar dat deze verdraaidheid van hem moet weggenomen zijn, en hij — zal hij niet eeuwig omkomen — er voor den Heere staan moet, bekleed met zulke kleedèren, als ik u beschreven heb; aangetogen, wanneer gij eigenlijke woorden in plaats van een beeld wilt hebben, met al de dingen, welke gij beschreven vindt. Rom. 5, vs. 1—5 en 2 Pet. 1, vs. 5—10.

Dat iemand zulks deelachtig wordt hangt alleen van God af, en niet van des menschen willen, loopen en werken. De weg daartoe is Christus door het geloof aangenomen, en de kennisse der zonde is door de wet. Het geweten zegt het ons wel, van waar het komt, dat een menschenkind zijne ijdelheid liefkoost. — Gaat het bij hem dáárom, om zijne afgoden uitgeworpen te hebben, zoo zal hij zich wel tot God moeten opmaken, als de verloren zoon, door honger gedreven, opstond en tot zijnen Vader ging.

Den anderen heb ik te troosten met den troost, waarmede God ons rijkelijk uit zijn woord troost: voelt gij diep uwe verkeerdheid, draagt gij er leed over; zoude het u tot blijdschap zijn ze van u weggenomen te zien, omdat zij u een last is te zwaar om te dragen, klaagt gij u zelven deswegens aan bij den regterstoel Gods, wordt gij de regtvaardige aanklagten des satsans gewaar, dan laat niet af, al zij het dan ook met stom zuchten, op te zien tot uwen barmhartigen Hoogepriester, uwen magtigen Koning, uwen getrouwen Voorspraak. Houd bij Hem aan met zulk zuchten en opzien en weenen uit de diepte tot Hem. Uit de geschiedenis van Josua hebt gij den gewissen troost, dat de Heer gedachten des vredes over u heeft. Uwe

verdraaidheid neemt Hij immers even gaarne van u weg, als gij ze weggenomen wenscht te zien. Zijn Woord »ziet" tot Josua gesproken, is ook voor u een woord, waarop gij acht moogt slaan, hoe juist in zulk eenen weg van wegneming der zonde en der genadige bedekking, alle deugden en volmaakt-heden Gods verheerlijkt worden, en hoe zeker en gewis dat is, wat Hij aan u gedaan heeft en verder doen wil. Zoo als de Heer niet wilde, dat onze eerste ouders zich met vijgenbladeren bedekken zouden, maar rokken van vellen voor hen bereidde, en zelf ze hun aantooft, zoo hebt gij ook hier de openbaring: dat de Heer uwe verdraaidheid van u weggenomen heeft, en ook daarop geen acht wil slaan, u met zijne genade bedekt hebbende. Versta het, hoe de Heer u bekleed heeft. Trek daar uwe kleederen uit, waar menschen, waar uw vleesch u huldigen willen, trek ze aan voor God, in spijt van zonde, dood, duivel en wereld. Erken het, dat Christus, naar den wille des Vaders, u met zijne gerechtigheid en heiligheid bekleed heeft, ofschoon gij ook niets daarvan zien moogt; wanneer de nood het vordert, zult gij de trouwe Gods ondervinden, het geloof behouden hebben. Zie van u zelve af, en op Hem; zoo zult gij de lendenen omgord gevoelen met kracht, ook het zichtbare niet aanmerken, maar God prijzen. Zoo zult gij dan ervaren, dat God Jerusalem bouwt, en dat de kasteelen vallen, de kasteelen der vijanden, tot dat gij bekleed tot den Koning opgenomen wordt. Amen.

IV.

LEERREDE (*)

OVER

ZACHARIA 3 vs. 5—7.

Het was wel een bijzonder woord, dat de, van wege de gerechtigheid zoo zeer in het naauw gebragte, David tot den koning der Moabiten sprak: »Laat toch mijn vader en mijne moeder bij ulieden uitgaan, tot dat ik weet, wat God mij doen zal (†).» David wist toch wel, dat hij door Samuël tot koning gezalfd was; er waren ook allerlei soort van zinspelingen daarop, en voorzeggingen daarvan uit veler mond, hem ter oore gekomen; evenwel zegt hij niet: laat mijn vader en mijn moeder bij u uit en ingaan, tot dat ik het koningrijk zal bezitten; want God zal het niet gedoogen, dat de vijanden de overwinning over mij zullen behalen; Hij heeft mij tot koning gezalfd, dus zal ik dan ook koning worden. Maar hij zegt tot den koning der Moabiten: dat hij zelf nog niet weet, wat God met hem doen zal, trouwens, hij zegt ook niet: tot dat ik weet, wat de duivel met mij doen zal.

(*) Gehouden 28 November 1847.

(†) 1 Sam. 22.

Zoo spreekt David zijn geloove in God uit, en houdt zich aan Hem. Dood en leven, omkomen en gered worden, hij heeft het alles en zich zelven in Gods hand overgegeven. Er kome, wat kome, God doet het, en Hij is met mij op den weg, het loope dan ook uit, hoe het uitloope.

Zoo is het regt, dat men zich aan zijnen God houdt, Hij ga met ons door gebaande of ongebaande wegen, de hope blijft evenwel levendig: *Hij zal het maken!*

Het regte geloof houdt zich aan God en aan zijne beloftenissen; — nogtans is het regte geloof een zoodanig geloof, dat wel eens met David zegt: Ik zal nog eenmaal door de hand Sauls omkomen. Het valsche geloof, gelooft zijne zaligheid zonder kommer, en heeft deswege nooit twijfel; het echte geloof daarentegen ziet meer op God en zijne geboden en op de vervulling zijner beloftenissen, dan op eigene zaligheid op zich zelve; daarom wordt het echte geloof gestadig aangevochten, ja hard aangevochten menigmaal. Want het ware geloof heeft niets om zich zelf te helpen, ziet ook niets dan jammer, nood en dood. Daar moet God voortdurend alles alleen doen, en het geloof, trots alle tegenkating, ophouden, dat het geloof den weg, die aan hietzelve zoo vaak de verkeerde toeschijnt, blijft behouden, en alzoo er van weg drage, wat aan het geloof verbonden is, en ondervinde, dat er bij de hellevaart, bij den gang langs de diepe afgronden geen gevaar van omkomen is, maar dat die juist tot de heerlijkheid voert.

Edoch, wyl de weg van zulk een geloof, dat al het zichtbare er aan geeft, aan het menschenkind juist niet de regte weg, die tot het doel voert; toeschijnt, en het, ongeacht al de ondervindingen van de magt der genade en van de trouwe

Gods, zich zelf heden niet helpen kan, met wat het gisteren ervoer; — behaagt het onzen trouwen Heer en Heiland, zijne verlostn niet alleen zelf met zijne geregtigheid te bekleeden, en, door de prediking zijner Boden, hen met zijne genade te bedekken, hen te omgeven met zijn geloof, hen te omgorden met zijnen Geest, — maar hen ook voor den ganschen weg, welken zij af te leggen hebben, te versterken met zijn woord, en hen bekend te maken met den wil en het gebod des Vaders, om hun dat, wat noodig is ten einde bij de verkregen geregtigheid en heiligheid te volharden, als ter hand te stellen.

Thans zoo als Hij de Alpha en de Omega, het Begin en het Einde is, zoo moet ook den Zijnen de genade der volharding ten deel worden, en moeten zij ook daarom weten, wat voor het geloof reeds hier weggelegd is, en wat het geloof er aan heeft, dat het gelooft en volhardt.

Hoe nu Christus daarbij te werk gaat en met zijn woord tot iemand komt, is zeer liefelijk te betrachten; dat wij zulks dan in dezen stond, met alle aandacht en waarachtige heilsbegeerte in overdenking nemen.

T E X T:

ZACHARIA 3, vs. 5b—7.

En de Engel des Heeren stond daarbij. Toen betuigde de Engel des Heeren Josua, zeggende: Zoo zegt de Heere der Heirscharen, indien gij in mijne wegen zult wandelen, en in-

dien gij mijne wacht zult waarnemen, zoo zult gij ook mijn Huis rigten, en ook mijne voorhoven bewaken: en ik zal u wandelingen geven onder dezen, die 'hier staan.

Wij betrachten:

1. Den Engel des Heeren in zijnen stand.
2. Des Engels bezorgdheid over de volharding van Josua bij het geloove.
3. Den naam, welken de Engel als grond aangeeft, dat Josua bij het geloove mogt volharderen.
4. Hoe de Engel des Heeren aan Josua de zaligheid verzekert, terwijl Hij hem den weg der volharding aanwijst.
5. Wat in dezen weg beloofd wordt.

I.

De Heer der heerlijkheid heeft toch zulk eene bezigheid op zich genomen, dat Hij daarbij niet alleen de gansche magt zijner genade openbaart, maar ook daarmede de om troost en leven bekommerde ziel, in weêrwil van alle schuldgevoel, bekleedt en vervult met zijn heil. Hij had zijnen Bodē bevel gegeven, om Josua, door het opzetten van den reinen hoed en door het aantrekken der kleederen te vergewissen, dat hij nu voortaan met eeuwige genade bedekt, en in de volmaakte geregtigheid en onschuld Christi gekleed was, dat hij omgeven was met Christus geloof, en gesterkt in zijne lendenen met de eeuwige waarheid der zaligheid. Zoo haalde dan Josua ruim

adem in de reine lucht der goedheid Gods. Dit was nu tot innige vreugde des Engels, den van den satan aangeklaagden Josua zoo voor eeuwig gelukkig te maken. Daar was de Engel des Heeren in zijnen eigenlijken stand, daar Hij den wil des Vaders doen konde, om den armen Josua met zijne kleederen te bekleeden, zoo als eenmaal Jonathan zijnen vriend David bekleedde, omdat hij met zijne ziele aan Davids ziele hing.

Josua had voor den Engel des Heeren gestaan bevend en sidderende, dood en verdoemenis verwachtende; evenwel was er grond om tot Hem op te zien om genade en om leven. Maar nu stond er de Engel, den aanklagenden satan, die aan Josua's regterhand gestaan had, beschaamd hebbende, met een gansch leger van zijne heiligen en engelen voor zich; die namen nu, op des Heeren bevel, den buit des satans, den brand uit het vuur gered, in hun midden op, deden de onreine kleederen met hemelsche vreugde van hem weg, en kleedden hem, onder het gezang der overwinning, in de schoonste pracht, genomen uit het elpenbeenen kleederkabinet des allergoedgunstigsten konings en liefderijksten Bruidgoms zijner Gemeente. — Dat was een goddelijk welbehagen, een hemelsch vergenoegen, eene ware feestvreugde, waaraan alle hemelen deel moesten nemen, toen Hij Josua zoo liet bekleeden; zijne oogen bleven ter verlustiging er op staren. Hij wilde zich zelven er van overtuigen, dat het alles overeenkomstig zijn bevel geschiedde, dat er niets aan ontbrak, opdat de duivel niet weder van nieuws aan komen konde, om Josua aan te klagen: *daarom bleef Hij er bij staan*, even als eene moeder, die haar kind niet verlaat, tot dat het gansch gekleed is. Dit is het, wat Hij gezegd heeft: Ik zal u niet

verlaten, tot dat Ik u zal gedaan hebben, wat Ik u beloofd heb. Magtige troost voor het verslagen gemoed! Daar staat de arme zondaar, meenende te verzinken in de helle; daar staat de satan aan zijne regterhand, en wat hij zegt is waar; daar staan, hoog boven den mensch, de duizend maal duizenden die den Heere prijzen en zich baden in het eeuwig licht, in den stroom der zaligheid Gods! Dat de arme zondaar ook daarheen kwame! Zal hij er komen? — Nadat de oude slang Hem de verzenen doorboord had, zoodat Hij in het graf nederzonk, is Hij opgestaan, de Engel des Heeren; daarom blijft het daarbij: de Heer en zijn volk boven. Hij weet niet van wankelen, noch vallen; staan blijft Hij, tot dat Hij zijne Josuaas volkomen bekleed ziet.

II.

Maar het is den Engel des Heeren nog niet genoeg, dat Hij er bij blijft staan, tot dat Hij de arme zondaren bekleed ziet; Hij wil hen ook rondsom stevigen, en hun goeden grond van moed tegen alle bezwarenissen geven; daarom luidt het verder: *Toen betuigde de Engel des Heeren Josua.* Dit »betuigen” geeft volgens het Hebreeuwsch te verstaan: dat, wat men gezegd heeft, telkens te herhalen, op het gesprokene bestendig terug te komen, daarbij te blijven, zoodat men weder bij vernieuwing hetzelfde zegt, ten einde hij, die het hoort, volkomen bevestigd, en er in zijn hart geheel van vergewist zij, dat, wat er gezegd is, ook komen zal.

Aan zulk een betuigen had Josua behoefte, en hebben wij allen behoefte. Want is er het geloove en de gewisheid: Ik heb alle uwe zonden achter mijnen rug geworpen, en gedenk dezelve in der eeuwigheid niet meer, zijn ons de kleederen des heils en de mantel der gerechtigheid omgedaan, is ons het geloove geschonken geworden, dat wij genadiglijk bedekt zijn geworden — *daar helpe God*, — daar maakt zich de van den Heer Zebaoth gestrafte satan benevens de wereld, zonde, nood en dood en het gansche heirleger diergenen, die uit werken zalig willen worden, snel op de beenen, maken zulk een geloof voor valsch uit; den reinen hoed zouden zij iemand gaarne weder afhandig willen maken; — die kleederen, die de Heer hun aangetogen heeft, moeten onrein heeten, en alles, wat plaats gehad heeft, moet bloot op inbeelding berusten; wat men leert en betuigt, moet naar ketterij rieken, en daarentegen moet des duivels eigene gerechtigheid — *de ware gerechtigheid*, zijne goddelooze vromigheid en werken — *de ware heiliging* zijn, zoodat op eenmaal de zwarigheden zoo velen worden, dat men zich niet meer weet te keeren of te wenden, en waarbij wel iemand het verstand zoude moeten verliezen.

Zoo is het dan een zeer zwaar en voor het menschenkind onmogelijk stuk om te gelooven, maar ook een even zoo zwaar en voor het menschenkind onmogelijk stuk om bij het *ware* geloof te volharden. Trouwens, die het ware geloof niet hebben, en wien het niet om de volharding te doen is, kunnen altijd gelooven, en verstaan niets van de aanvechtingen, ook niets daarvan, hoe zwaar het valt om bij het geloof te volharden; de opregten daarentegen hebben voortdurend behoefte

om telkens bij vernieuwing bevestigd te worden. Zij moeten het weten: dat God de Heer zelf het met zijn volk maken zal ter beschaming der vijanden. Nu wil de Heer zelf ons van de volharding vergewissen, en ons de wapenrusting aandoen tegen het ongeloof en tegen elke bedenking des harten, wanneer men niets dan tegenstrijdigheden voor zich heeft. Maar daar treedt Hij nu zelf als onze bevestiging voor, ons zijn woord gevende, zoodat wij ons van zijne trouw durven te vergewissen, en ons op dat, wat Hij gezegd en beloofd heeft, vermogen te verlaten. Edoch alle vergewissing onzer zaligheid kan alleen op den Heer steunen, op zijne trouw, waarheid en goedheid. Zoo als koningen handvesten en *privilegiën* aan hunne onderdanen geven, zoo geeft ons ook de Heere God in den hemel eene handveste, dat wij er ons aan houden mogen, het ga dan ook hoe het wil. Dat is zijn woord en zijn eed: *waarlijk zegenende zal Ik u zegenen*. Daaruit komen wij dan ook te weten, dat niets ons zal scheiden van de liefde Gods, welke in Christus Jesus is, zoo als Paulus schrijft, Rom. 8.

Het is ons behoefte, zeide ik, zulks te weten en daarvan verzekerd te zijn in den Heiligen Geest; want het gaat ons niet alleen daarom, dat de heilige kleederen ons aangedaan zijn, maar ook dat wij deze kleederen bewaren, dat wij trouwe houden. Maar wijl nu alles, wat van de wereld en wat uit de hel is, daarop uit is, om ons deze kleederen afhandig te maken, zoo is de Engel des Heeren onzentwege zelf bekommerd; daarom *betuigt en bezweert* Hij ons allerwege door zijn woord en door de magt zijner opstanding, en werkt in ons, dat wij weten, dat het goed gaat, wanneer wij meenen,

dat het alles verkeerd gaat, en het ons dunkt, dat, al onze levensdagen lang, de weg des geloofs niet is de weg naar Jerusalem, dat boven is.

III.

Nu willen wij hooren, wat de Engel des Heeren aan Josua betuigd heeft. Hij sprak, zoo luidt het: *zoo zegt de Heere der Heirscharen*, enz. Waarom spreekt Hij niet: *zoo zeg Ik?* — De Engel des Heeren spreekt hier juist zoo als bij den Evangelist Johannes: De Vader, die mij mijne schapen gegeven heeft, is meerder dan allen, niemand kan ze uit de hand mijns Vaders rukken. De Engel des Heeren wist Jehovas wil, de Zoon wist wat de Vader wilde. De Vader wil des verlorenen eeuwige zaligheid. Dit moest Josua weten, dit moet elk aangevochten gemoed weten: drie zijn de getuigenden in den Hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze drie zijn één. Daar heeft hij dan eenen vasten grond voor zijn geloof, om er zich op te verlaten, dat hij er bij blijven zal tot zaligheid, en om het tot alle vertroosting zijner ziele te weten, dat hij eenen genadigen God in den hemel heeft, juist waar men hem tot de werken zoude willen terug drijven, om hem de kroon te ontrukken. Want op zulk eenen vasten grond moet de arme mensch staan, dat hij met een goed vertrouwen durft te zeggen: *Ik geloof de vergeving mijner zonden*, juist dan, wanneer hij van wege zijne zonden hevig aangevochten wordt; en

ook, trots zonde, duivel, dood en nood, van zijn erfdeel des eeuwigen levens en van het gansche genot der zaligheid voor den Heere verzekerd zij. Daarom sprak de Engel des Heeren tot Josua: *zoo zegt de Heer der Heirscharen*. Waaruit wij te verstaan hebben: dat de Engel des Heeren daarom hier de Engel des Heeren heet, omdat Hij van den Vader gezonden is, om ons deszelfs wil te openbaren, en het ook voor ons daar te stellen, dat wij in dezen wil geheiligd zijn. Christus wil niet anders dan wat de Vader wil. Wat Hij ons zegt is alles uit het harte des Vaders genomen. Hij zoekt zijne eigene eere niet. Hij predikt ons niet: mijn Vader is tegen u gramstorig; maar versteekt u achter mij, zoo zal Ik er u wel doorhelpen, opdat de toorn des Vaders u niet verteere. Neen! Hij wil, dat wij het harte des Vaders kennen. Zoo als wij bij Johannes lezen: de eeniggeboren Zoon heeft ons God geopenbaard. Zoo had Josua den oorsprong zijner zaligheid te kennen, en dien hebben wij ook te kennen. De Engel noemt Hem den Heer der Heirscharen. Aldus hebben wij Hem dan ons, door den Zoon, geopenbaard als dengenen, die uit den noodwendigen aandrang zijns harten zalig maakt, die trouwe bewaart, en niet laat varen de werken zijner handen; als dengenen, wien niets in den weg kan staan om zijne vrije goedheid te verheerlijken; als dengenen, die algenoegzaam is, om, waar al het overige wegzinkt, de ziele te behouden; ook als dengenen, bij wien geen schaduw van verandering is, zoodat men zich op zijnen geopenbaarden wil voor tijd en eeuwigheid verlaten kan; in somma, als dengenen, die, bij zich zelve voorgenomen hebbende om zalig te maken, in dit voornemen al zijne deugden en volmaaktheden

heeft willen verheerlijken en aan het licht brengen , tot troost der verlorene menschen , tot beschaming des duivels en van alle vijanden van zijnen hoog zaligen en zaligenden *Naam* , welken Hij op ons heeft willen leggen , zoodat wij naar zijnen Naam genoemd zijn.

Aldus openbaart de Engel Gods ons den Vader , den oorsprong onzer zaligheid , opdat wij zouden weten , dat zóó onze zaligheid waarachtig in den hemel naar den wil des Vaders vast staat , en dat Hij niet wil , dat wij verdoemd zijn of zullen verloren gaan. Daarom noemt de Engel ook Hem , den Heere der Heirscharen , dat is , den Heer , wien alles ten gebied staat , die zijne engelen voor degenen , die de zaligheid beërven zullen , ten dienste in bereidvaardigheid heeft , millioenen bij millioenen , zoodat , ofschoon de gansche hel en al de wereld veel magt heeft om iemand de zaligheid te ontrooven , Hij nog eene gansch andere magt heeft , zoodat het der gansche hel niet zal gelukken het geknakte riet te verbreken , het rookende lemmet uit te blusschen , of iemand de onderpannen , waarmede God hem omgeven heeft , te ontrooven.

Zulk eene openbaring van het harte , van den wil , en van de magt des Vaders tot zaligheid bekwam Josua door den Engel des Heeren. Deze Engel des Heeren betuigde en bezweerde het hem op het hoogste , hoe onomstootelijk vast zijne zaligheid bij God stond , en zeide hem daarom : zoo spreekt *Hij* , want de Zoon is in den Vader , en de Vader in den Zoon. Zoo weten wij het dan door den Zoon , dat de Vader onze zaligheid wil.

IV.

Wij willen nu onze aandacht vestigen *hoe* of de Zoon aan Josua van Vaders wege de zaligheid verzekert; want om dat *hoe* gaat het. Want toch, wanneer het vaststaat: wie volhardt tot aan het einde, die zal zalig worden, dan behoort bij ons levendig te zijn de vraag: maar hoe gaat dat toe, dat men volhardt? Zulks kunnen wij nu van Christus leeren, die ons in gewisse woorden den wil des Vaders verkondigt, niet alleen dat wij mogen gelooven, dat de Vader ons, om zijns Zoons wille, genegen is, maar dat wij ook bij zulk geloof tot den einde toe blijven volharden. Dit zijn nu de woorden van onzen Heer Christus aan Josua en aan ons: *zoo zegt de Heer der Heirscharen, indien gij in mijne wegen zult wandelen, en indien gij mijne wacht zult waarnemen. Daaruit weten wij nu des Vaders wil. Hij zegt ons, belooft, betuigt en bezweert het ons: het zal alles goed gaan, wanneer gij in mijne wegen wandelt, en mijne wacht waarneemt. Van wege zulke woorden behoort een ieder uwer, wien zijner ziele zaligheid lief is, te zingen, te springen en te jubelen; want wanneer zij maar regt verstaan worden, alsdan zijn dadelijk de honden, die den mensch omgeven hebben, en het booze rot, dat zich tegen hem opgemaakt heeft, van het lijf af, elke last ligt in het zand, en de mensch gaat zijnen weg met blijdschap. Het is een geweldig »Indien,» dit »indien gij in mijne wegen zult wandelen.» Trouwens het wordt niet op eens zoo verstaan, als de Engel het wil verstaan hebben. Veel- eer verstaat men het zoo, dat bij iemand al dadelijk de gan-*

sche vergeving der zonden omvergeworpen wordt, zoodat het in het harte is: wee mij! nu ben ik nog even ver: de zonde werd, wel is waar, van mij weggenomen; de reine hoed werd mij, wel is waar, opgezet; andere, reine kleederen werden mij, ja waarlijk aangedaan; ik kan het niet loochenen, het is geschied, ik heb het moeten gelooven; want de Heer zelf heeft het gedaan; daar sta ik nu weder op nieuw als voor eenen geopenden afgrond. *Indien gij in mijne wegen zult wandelen, en mijne wacht houden*, — derhalve, alsdan en anders niet; wat helpt mij de gansche vergeving der zonden! Hoe zal ik wandelen in de wegen Gods?! Ik onmagtige, die ik ben! Zal nu mijne zaligheid nog van eene *voorwaarde* afhangen, welke ik nog te vervullen heb, dan zal er wel niets van de gansche zaak worden; moet het nu voortaan nog van een »indien» en wel van mijne zijde afhangen, of van *mijn* wandelen in Gods wegen, ja! dan kom ik er nimmer door.

Wel nu, een mensch behoort toch zoo spoedig niet den moed te verliezen. Ware het ook met dit »indien» zoo gemeend, zoo ware het toch altijd op nieuws eene proefneming waardig; maar wat heeft Gods »indien» met des duivels en des vleesches »indien» voor gemeenschap. Wanneer de duivel den Bijbel voorleest, dan leest hij, »indien», en schiet tevens deze pijl in het harte: maar dat zal u nooit gelukken. Doch wanneer de Heer ons het harte opent, dat wij Zijne woorden verstaan, zoo gaat het er anders toe, dan wordt den mensch op eens moed ingeboezemd.

Maar nu gij aangevochtene, hoor en versta, hoe het met Gods »indien» en met zijne wegen er uitziet. Altijd waren

er twee wegen, een breede en een smalle. Twee wegen in Israël, één naar Dan en Bethel, alwaar men de kalveren kuste, en één naar Jerusalem, waar men den Heer diende en zijne wacht waarnam; den eenen weg trekken tien stammen op, en zijn niet in moeite; op den anderen weg trekt Juda alleen, en moet zich er alleen doorheen slaan, onder gestadige aanvechting, zoodat het voortdurend heeten moet: Heer, verhoor de stemme Juda! Daar heeft het dan allen schijn, als ware de breede weg de smalle, en de smalle de breede. Op den breeden weg heeft Israël zijne feesten, laat zich wederkeerig opsieren, en bij uitnemendheid zelfs optooijen, als ginge een ieder in hemelsche kleeding daarheen. — Op den smallen weg moet zich Juda in een *ketterkleed* laten steken, en met alle duivelen beschilderd zijn. Op den breeden weg schijnt God mede op te trekken, men heeft daar allerwege licht, geloove, liefde en hope; van alle christelijke deugden en werken de volheid. Op den smallen weg gaat men verlaten daarheen, ziet zelfs geen licht en heeft zelfs geen begrip van het geloof, de liefde, de hope en van al de christelijke deugden en werken, die men op den breeden weg zoo goed verstaat. De breede weg gaat de poort in, de smalle gaat de poort uit; — de breede is geplaveid, de smalle gaat door slijk en den diepsten modder; — op den breeden weg kan men gelooven, wanneer men wil, liefhebben, wanneer men wil, zingen en bidden, wanneer men wil, ook meer goede werken doen, dan men zelfs noodig heeft te doen, en allerlei gerechtigheid oefenen, en het rijk Gods uitbreiden in de vier winden, en komt al vooruit van heiligheid tot heiligheid. — Op den smallen weg heeft men niets

en kan ook niets, hoezeer men ook wil. Beide wegen liggen nevens elkander, — bruggen zijn er genoeg om op eens, hetzij op den een' of op den anderen te kómen. In den gang der lieden is een veel beteekenend onderscheid: die op den breeden weg gaan naar den avond en den nacht toe, die op den smallen naar den morgen: alleen op *een'* van beiden gaat men zoo als regt is.

Daar staat nu het zwakke kind Gods, hevig aangevochten. De tien stammen zeggen hem allen van den breeden weg: wij beweeran, gelooven en meenen, *dit is de weg*. Hij gaat een groot eind mede, en doet mede; maar vindt er evenwel geene rust bij, hij kan niet met de wet Gods in overeenstemming komen. Onder het gewigt der zonde valt hij neder, en ligt ter neder in het bloed zijner onreinheid; hij dorst naar gerechtigheid en vindt ze niet. Voor den troon klaagt de satan hem aan, maar de Heer heeft zich Zijner ontfermd, hem bedekt met Zijne genade, hem bekleed met de kleederen zijns heils: — maar daar weet hij nu niet meer weg of steg; zijnen ganschen weg heeft hij verloren, alles is bij hem in den dood gegaan. Waarheen nu? Hoor nu daar den getrouwen Engel. Zoo zegt mijn Vader, die alles in Zijne hand heeft: zoudt gij daar den breeden weg gaan, zoo zoudt gij met allen, die daarop gaan, omkomen; maar indien gij mijne wegen gaat, en mijne wacht waarneemt, dan heeft mijn' Vader nog wat voor u weggelegd. Nu dan in Gods naam, die wegen gegaan, welke God ook gaat. Ja wel, daar wordt niets gezien dan hoon, smaad en spot, niets dan nood, dan lijden en dood, het gaat door dik en dun heen, er zijn allerlei bergen en afgronden; — mag ik ook menigmaal vol-

strekt geenen uitgang zien, zoodat ik niet weet, waarop het zal uitloopen, wat mij alle duivelen ook toeschreeuwen, — mijn Vader zegt het mij: Het zijn mijne wegen; wanneer gij deze wegen gaat, dan komt gij naar huis; dat zegt gij mij het Woord, dat bij God is. Naar huis moet ik; alzoo getroost vooruit, en zijne wacht waargenomen, als een braaf schildwacht, moedig aangevallen een ieder, die het wachtwoord niet kent, — en maar den Leidsman mijner zaligheid getrouwe aanwijzing gedaan van alles, wat mij, op mijne wacht, bejegt, wat ik zie, wat ik vreeze, wat mij beangst maakt; *Hij zal wel zorgen en raad weten.*

V.

Ja Hij zal zorgen voor allen, die zijne wegen kiezen, die wegen, welke alleen Godes zijn, en anders niets, — het ga dan ook, hoe het ga. Hij zal zijnen knechten den rijken loon geven, den grooten en den kleinen. Hij heeft meer dan ééne kroon na heeten kamp in dikke duisternis. Aan het geloof wordt het gegeven, wat het geloof gelooft, wanneer het niets ziet. Want het geloof is geen vertelseltje, is geene meening; maar wat geloofd wordt, het komt; ja het komt van Hem, die hemel en aarde geschapen heeft, die wonderen doet, die doodt en levendig maakt, die ter helle afleidt, maar er ook uit opleidt, en die de hope op Hem, den Levende, nooit of nimmer beschaamt.

Zoo ook belooft de Engel des Heeren, in den naam en uit

het harte des Vaders aan Josua: »*Ook gij zult mijn Huis rigten, en ook mijne Voorhoven bewaken, en ik zal u wandelingen geven onder dezen, die hier staan.*» De Engel wilde zeggen: thans zijt gij bekleed, zoo als Ik u hebben wil; maar nu, mijn lieve Josua, gaat het eenen weg op, waarop gij van al het zichtbare afstand te doen hebt, eenen weg, waarvan het domme vleesch niets verstaat, is ook voor het vleesch, dat het verderf voor zaligheid houdt, niet lief: maar dat zijn des Heeren wegen, waarop men slechts tegenstrijdige dingen ziet. Trouwens nu zult gij evenwel vooruit weten, dat het u op dien weg goed zal gaan. Maar opdat gij u niet in onze wegen mistast, zoo hebt gij uws almachtigen en getrouwen Vaders waarachtigen wil, wet en gebod te kennen, en Ik be-
tuige u, dat dit mijns Vaders wil en wet is, namelijk: dat gij u aan niets hebt te storen, wat vleesch, wereld, duivel, zonde en dood u als des Heeren wegen en wet voorschrijven willen. Die allen zullen u zeggen: indien gij bij het geloove blijft zonder meer, dan zijt gij verdoemd bij God. Maar ik zegge u in 's Vaders naam, indien gij bij geloove blijft zonder meer, dan blijft gij regtvaardig voor God, zoo als gij regtvaardig zijt. Dit zij uwe eenige zorg, om bloot aan zulk geloof te blijven hangen, trots al het tegenstrijdige; verlaat u daarin op mijn woord, wat Ik u in den naam des Vaders zeg, zoo zult gij wel allerlei heil voor uwe voeten zien opwellen, wanneer het met alle wets- en heiligings-kramers tot een beklagelijk einde zal gekomen zijn.

Alzoo wordt Josua hier in de eerste plaats moed ingesproken, om in het geloove Christi te blijven, dan zulk geloof ook aan de gansche gemeente Israëls voor te houden, en om

er naauwkenrig acht op te geven , waar men tegen zulk geloof zich in de gemeente zoude willen verheffen; en om met moed zulk een geloof te handhaven, verstorende alzoo de aanslagen en alle hoogten, die zich zouden willen opzetten en verheffen tegen de erkentenis Gods en alle verstand gevangen leidende onder de gehoorzaamheid Christi (*). Zoo zoude hij alle zieleschade van de gemeente afweren; daarbij zoude het wel heet en hard toegaan; het zoude er wel menigmaal uitzien , alsof alle vijanden hem zouden verslinden: maar in zulk eenen weg zoude hij ervaren, hoe God hem handhaven zoude; ook hij, Ja ook hij, de arme zondaar Josua, zoude Gods Huis regeren, even als eenmaal Moses, Samuël en alle profeten gedaan hebben. En dat niet alleen: *ook de Voorhoven des Heeren zoude hij bewaren*, den binnensten zoowel als den buitensten Voorhof; zulks zoude God hem in zijne hand geven; hij zoude de man zijn, door wiens hand het eenige offer, dat voor God geldt, volgens wet en regt geëerd bleef, ten einde de arme zondaar daarmede in het binnenste des Heiligdoms komen konde. Door zijne hand zoude in den buitensten Voorhof het trompetgeschal des Heeren gehandhaafd blijven, dat het volk de ware uitlegging der wet vername en leerde juichen voor den God Jakobs, dat deszelfs roem klonk door het Voorhof der Heidenen henen, en alzoo tot aan het einde der wereld. En dit was den Heere nog niet genoeg; de Heere wilde hem een onzichtbaar geleide geven van degenen, die zijnen troon omgaven, en onder hen zoude de vermoeide strijder uitrusten, tot dat zij hem bragten in het Huis, dat

(*) 2 Cor. 10, vs. 5.

niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen is, om alsdan het volle einde des geloofs te hebben, ten einde met allen, die voor den troon staan, het Lam te zien van aangezigt tot aangezigt.

Ziet dus hier, mijne Geliefden! welk eenen meester de Heer God in den hemel heeft weten te maken uit een reeds verkoold stuk hout, dat Hij uit het vuur gered had. Wat denkt gij daarbij? — Wie van u nu ook zulk een stuk hout is, en het hem bange is, of hij er wel zal doorkomen, die wete, dat er nog hope is, en de Engel des Heeren, Christus, wel raad weet. Wat Josua geldt, geldt ook u. Gij vraagt, aangevochten en verlegen: wat is de weg? Vroeger konde ik in alles vooruit komen; ik deed wat ik wilde en nam toe in heiligheid, nu kan ik niets meer, weet ook niets meer, en zinke al dieper ter neder; ik ben mij nog nooit zoo zondig voorgekomen als thans, en het schijnt mij toe, alsof juist deze weg, de weg is van ondergang, van totaal omkomen. Ik kom mij zelve voor alsof ik gansch en al wetteloos ben, gansch zonder vrucht en heiligheid, en als van God verlaten; want nog nooit was de nood en duisternis zoo erg, als nu, — wat is de weg? — Daar hebt gij het antwoord des Engels. Hij zegt niet, wanneer gij mijne wegen opzoekt en dezen weg verlaat; maar: indien gij in mijne wegen wandelt, zoo zult gij dit en dat doen, zoo zal ik u dit en dat geven. Gaat het u om het tegenwoordige of om het einde? Om het einde, antwoordt gij. Zoo hoort dan, dat het goed zal gaan, indien gij in dezen weg blijft, waarvan u vleesch en bloed, duivel en wereld en alle tien stammen Israëls zouden willen afdringen. Vooruit, gij Juda op de wegen, waar men niets

ziet, dan kruis, nood, droefenis en dood; op de wegen, waarop gij niets meer in de handen hebt, — gij hebt het Woord des Vaders, de betuiging des Engels, die den satan te magtig is. Sta op uwe wacht, de wacht uws Gods, uwe lendenen omgord, de Heer is uwe levenskracht en uwe hope; Hem maar onverdroten er van aanwijzing gedaan, wanneer men ook maar den geringsten steen van zijn Paleis zoude willen beschadigen, of wanneer gij ook een gansch leger der vijanden bemerkt. — Hij hoort het gebed. Eerst dan gaat het goed, wanneer alles op iemand losstormt. Ook gij, ja ook gij, gij geringste in het Rijk Gods, gij zult het ervaren, uw geloof is niet te vergeefs. Uwe oogen zullen het zien, dat de Heer een waarmaker van zijn Woord is, en alle uwe gebeenten zullen het zeggen: de Heer zij groot gemaakt tot aan alle einden der aarde. Wie zich met den Heer *buiten het leger* laat kruisigen, zal ook met Hem verheerlijkt worden; wie zich met Hem laat begraven, zal ook met Hem opstaan, — en wie zijne wegen boven al het zichtbare verkozen heeft, zal ook met Hem Koning zijn. Wie zich bloot aan des Heeren Woord houdt, hij zij dan ook in het woeste gedreven, hij komt nogtans te Hebron, en eindelijk te Jerusalem aan, om het Huis des Heeren te regeren, en daarin te doen en te laten naar zijn believen; want dat is zijn believen, dat in het Huis des Heeren, de Heer alleen geroemd en dat zijn naam alleen hooggeschat blijve, en vleesch niets te zeggen hebbe, maar dat het kome om voor zich genade te nemen, zoo veel het wil, *zonder geld*. Zoo dan geschiedt het ook: wie bloot bij het geloove blijft, moge hij ook door den satan en de wereld als een onreine en ketter uitgestooten zijn, aan

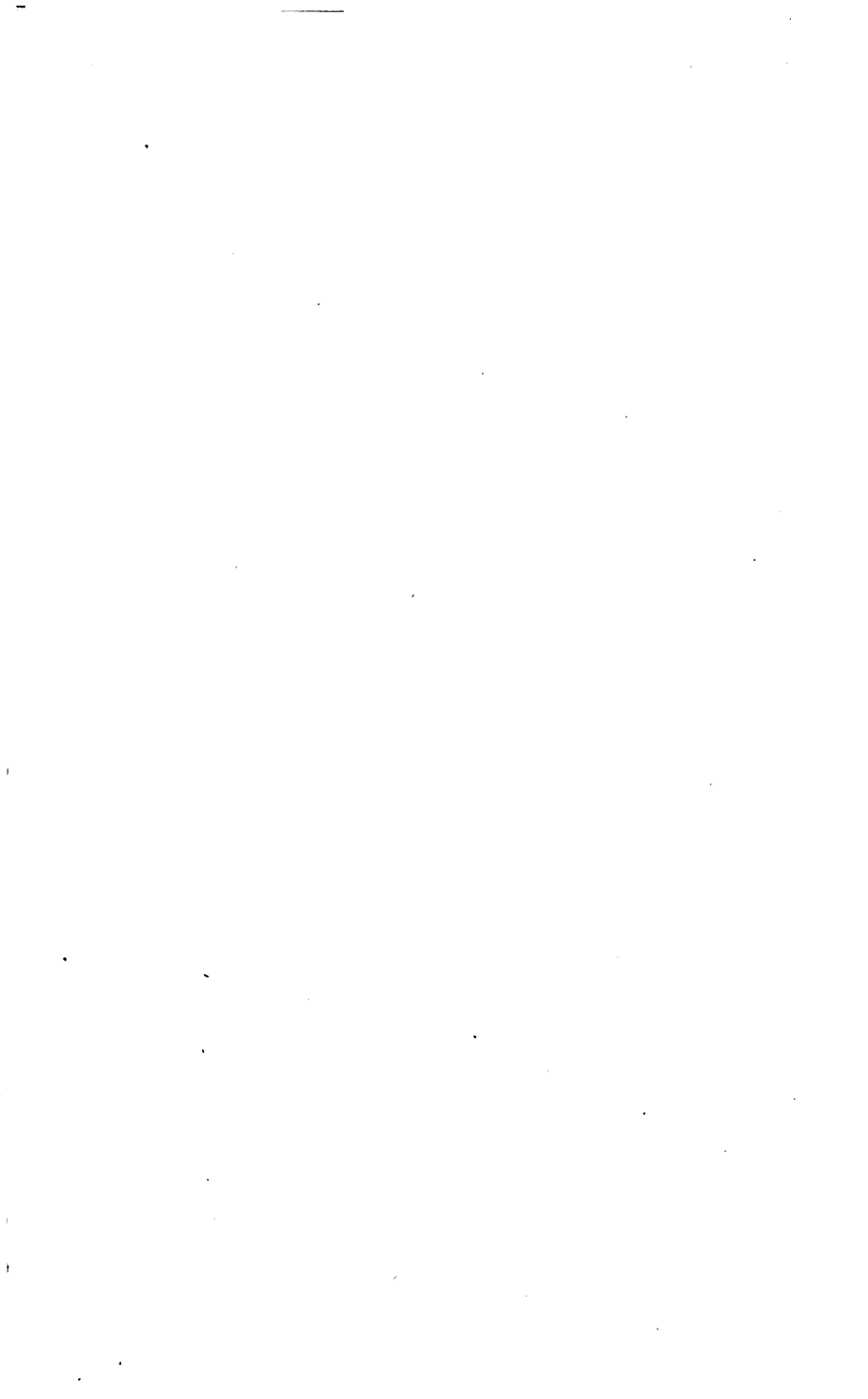
geloove komt hij nogtans daarheen, dat het van hem waar wordt, wat geschreven staat, Ps. 65. »Welgelukzalig is hij, dien gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in uwe voorhoven: wij zullen verzadigd worden met het goed van Uw Huis, met het Heilige van Uw Paleis,» en wederom staat geschreven, Ps. 92. »Die in het Huis des Heeren geplant zijn, dien zal het gegeven worden te groeijen in de Voorhoven onzes Gods. In den grijzen ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn, om te verkondigen, dat de Heere regt is: Hij is mijn rotssteen, en in Hem is geen onregt.»

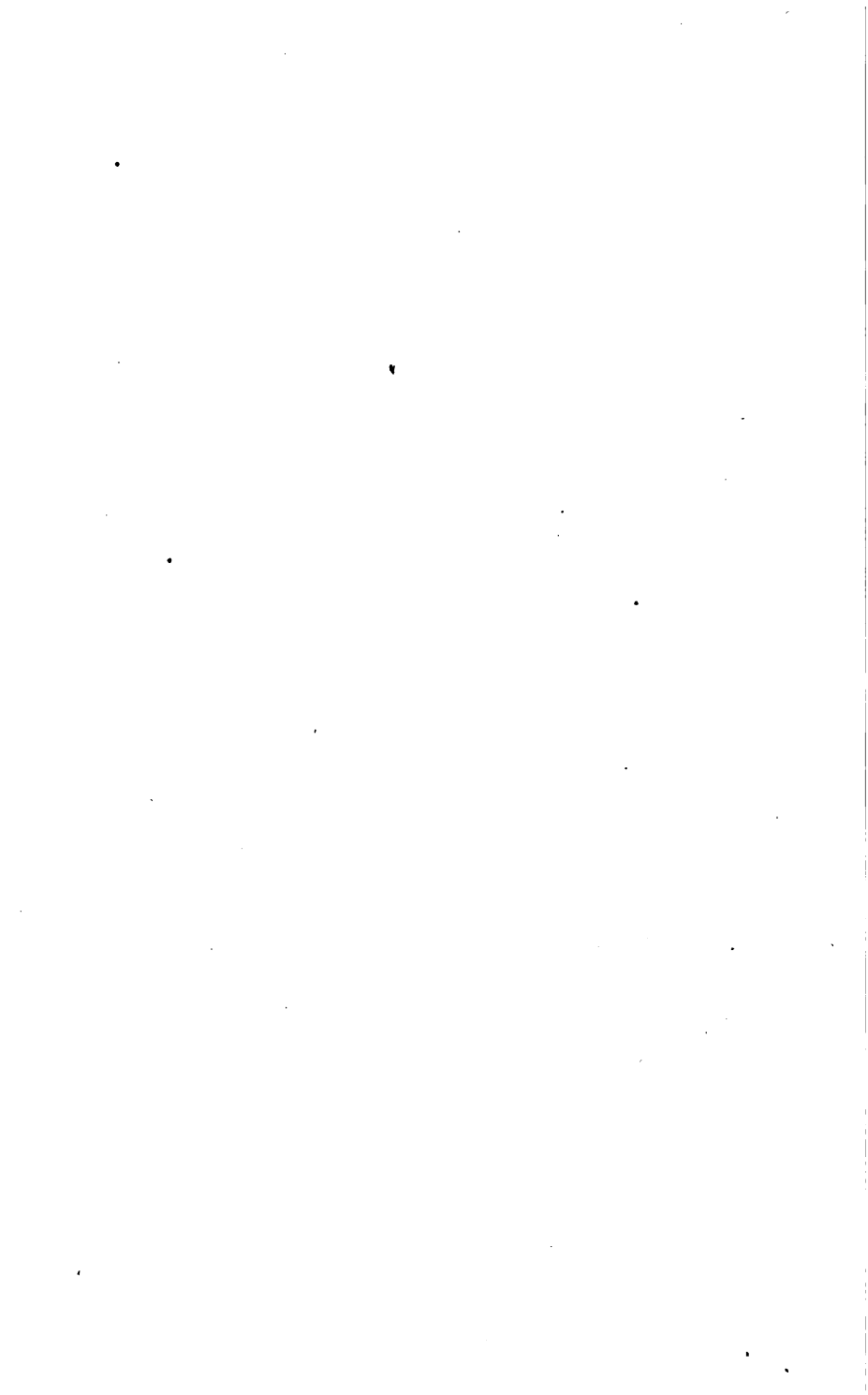
Maar zoo is het gesteld bij den Engel: de magtelooste, die zich bloot aan het geloove houdt, regeert het beste, en de armste zondaar is het meeste geschikt des Heeren Voorhoven te bewaren, en het meeste bevoegd om een welluidend trompetgeschal Gods te zijn, om het allen toe te roepen: »Geef den Heere, gij geslachten der volken, geeft den Heere eere en sterkte. Geef den Heere de eere zijns naams, brengt offer en komt in zijne voorhoven. Aanbidt den Heere in de heerlijkheid des Heiligdoms, schrikt voor zijn aangezicht gij gansche aarde.» En wederom: »Ga in tot zijne poorten met lof; in zijne voorhoven met lofgezang, looft Hem, prijst zijnen name (*).»

Zoo draagt het zich toe met de volharding der heiligen, dat de, van het zichtbare, van wereld, duivel, dood en nood hevig aangevochtene ziel, in het midden van zijne groeve der uitteringe, waarin hij neêrlicht, des Heeren Woord ont-

(*) Ps. 96, vs. 7—9. Ps. 100, vs. 4.

vangt; — dan is zij in eens er uit. Dat de ellendige des Heeren Woord bekomt midden in de duisternis, — daarmede wordt het hem alles licht; dat des Heeren Engel hem betuigt: dat is de weg, dat zijn de wegen Gods, welke gij betreedt, — zoo wordt hij tevreden met zulke wegen, en laat dan de wereld rumoeren; en zelfs zulke heerlijke toezeggingen ontvangende voor dit en het toekomstige leven, blijft hij daarop bestaan, en verbeidt op zijne wacht. De morgen breekt nogtans aan, — ook hij regeert, als een magtelooze, des Heeren Huis en handhaaft in Gods voorhoven, als een arm zondaar, Gods Wet: zoodat het wel gehoord wordt, en dat een ieder, moede en mat zijnde, en een wijle zich bij hem nederzettende, er over vrolijk wordt, dat hij zoo schoon de bazuin verstaat te blazen, en er over begint te juichen. Ook deze arme verlevendigt weder vele anderen, zoodat ook deze de juichtoonen aanheffen. Daartoe geeft dan de Heer God in den hemel, die wil, dat zijne kinderen allerlei beschutting en vergenoegen hebben, zelfs menige liefelijke wandelingen met zijne heilige Engelen; maar deze maken dan den armen zondaar niet heilig en trotsch, maar zij wandelen met hem. Wanneer hij geheel moedeloos, onder allerlei last en druk ineen zinkt, dan rigten zij hem weder op met menig oud woord, wat dan gansch nieuw wordt; totdat de dood komt. Dan zingen zij hem een oud bekend wiegelied voor, totdat het kind ingeslapen is; en wanneer het dan wakker wordt, dan is het in het Paradijs. Wie het zoo hebben wil, die zij niet vreesachtig, maar geloove alleenlijk. Amen.

V.

LEERREDE (*)

OVER

ZACHARIA 3 vs. 8.

Het is bekend, dat onze nooit volprezen Heer en Heiland, Jesus Christus, bij de profeten: »de Koning Israëls, de Koning David” heet. Zoo onder anderen bij Hosea; Kap. 3, vs. 5. »Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeeren, en zoeken den Heere hunnen God, en David hunnen Koning.” In eenen dergelijken zin lezen wij bij Ezechiël, Kap. 34 vs. 22—24: »Daarom zal Ik mijne schapen verlossen, dat ze niet meer tot eenen roof zullen zijn; en Ik zal rigten tusschen klein vee en klein vee. En Ik zal eenen eenigen herder over hen verwekken, en hij zal hen weiden, namelijk mijnen knecht David: die zal ze weiden, en die zal hun tot eenen herder zijn. En Ik, de Heer, zal hun tot eenen God zijn; en mijn knecht David zal Vorst zijn in het midden van hen: Ik, de Heer, heb het gesproken.” En Kap. 37 vs. 23, 24: »En zij zullen zich niet meer verontreinigen met hunne dreggoden, en met hunne verfoeiselen, en met alle hunne overtredingen:

(*) Gehouden 5 December 1847.

en Ik zal ze verlossen uit al hunne woonplaatsen, in dewelke zij gezondigd hebben, en zal ze reinigen; zoo zullen zij mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een' God zijn. En mijn knecht David zal Koning over hen zijn; en zij zullen allen te zamen éénen herder hebben: *en zij zullen in mijne regten wandelen, en mijne inzettingen bewaren en die doen.*" Evenzoo voorzegt de profeet Jeremia, Kap. 30 vs. 7—9: »O wee! want die dag is zoo groot, dat zijns gelijken niet geweest en is; en het is een tijd van benaauwdheid voor Jacob: nog zal hij daaruit verlost worden. Want het zal ten dien dage geschieden, spreekt de Heer der heirscharen, dat Ik zijn (des vijands) jok van uwen hals verbreken en uwe banden verscheuren zal; en vreemden zullen zich niet meer van hem doen dienen. Maar zij zullen dienen den Heere hunnen God: *en hunnen Koning David*, dien Ik hun verwekken zal." Het heeft gewis zijnen grond, dat het den Heiligen Geest behaagd heeft, onzen Heer en Heiland, Jesus Christus, door zijne profeten met dezen naam te laten benoemen.

De grond ligt daarin: omdat, het Hoofd en de leden één zijnde, God, tot troost zijner Gemeente, voornamelijk in David, den zoon van Isaï, het lijden en de heerlijkheid zijns eeniggeboren Zoons voorgesteld heeft.

Daarom vinden wij in het leven Davids allerlei troostelijke trekken, die ons den regten Koning David, onzen ons van Israëls God gegeven Koning Christus in het geheugen roepen.

Uit alle deze trekken zien wij ook, dat zijn naam louter wonder is, en dat wij louter wonder zijn in en door Hem, wij, die naar zijnen naam genoemd zijn.

Een bijzonder troostrijke trek uit het leven van David is

wel deze: Gedurende den tijd, dat hij met den Koning der Philistijnen, als deszelfs dienstknecht, in den slag tegen Saul optrok, hadden de Amalekiten Davids stad, Ziklag genaamd, verbrand en alle hunne have, de vrouwen Davids, die zijner manschappen, ook alle hunne zonen en dochteren met zich weggevoerd. Toen nu David door den koning der Philistijnen terug gezonden werd, wjl hunne vorsten hem niet vertrouwden, en hij weder te Ziklag was aangekomen, maar zag dat zijne stad verbrand en alles, wat hem en zijn volk toebehoorde, was weggevoerd, toen jaagde hij den vijand achterna, sloeg hen allen van de schemering aan tot den avond van hunlieder anderen dag; en dan wordt er verders vermeld: »En onder hen werd niet gemist van den kleinsten tot aan den grootsten, en tot aan de zonen en dochteren: en van den buit ook tot alles, wat zij hen genomen hadden. *David bragt het altemaal weder* (*).

Dat was een waar wonder. Die zoo weder geredde vrouwen, die zoo weder geredde zonen, die zoo weder geredde have, — het zag er alles zoo uit, dat een ieder zeggen moest: dat is van den Heere geschied, en het is een wonder in onze oogen. Ook Davids manschappen en vrienden en David zelf moesten in hunne eigene oogen als enkel wonder zijn, wjl alles zoo wedergebragt was.

Mijne Geliefden! Onze nooit volprezen Heer en Heiland, Jesus Christus, heeft ook zoo, en op nog veel heerlijker wijze, alles wedergebragt, en het ga ons, die Zijnen naam kennen, hoe het wil: — Hij zal alles wedergebragt hebben,

(*) 1 Sam. 30 vs. 19.

opdat vervuld zij, wat Hij spreekt: »Zie hier Ik, en de kinderen, die de Heer mij gegeven heeft, zijn tot een teeken en wonder in Israël.” Uit dezen grond uit, wil ik u heden bij vernieuwing uit den profeet Zacharia prediken.

T E X T:

ZACHARIA 3, vs. 8.

Hoort nu toe Josua, gij Hoogepriester, gij en uwe vrienden, die voor uw aangezigte zitten; want zij zijn een wonderteeken: want, ziet ik zal mijnen knecht de SPRUITE doen komen.

Wij betrachten :

1. Waarom de Engel des Heeren voortgaat met de woorden: »Hoort nu toe.”
2. De toespraak: »Josua, gij Hoogepriester, gij en uwe vrienden, die voor uw aangezigt zitten.”
3. Wat zij dan hooren zouden, namelijk: »dat zij een wonderteeken waren.”
4. Wat de grond was, waarom zij een wonderteeken waren: »Ik zal mijnen knecht de SPRUITE doen komen.”

I.

Het was den Engel des Heeren nog niet genoeg, aan Josua de orde des Heils, waarin hem de genade der volharding was

toegedeeld, voorgehouden te hebben. Josua had nog een' langen en moeilijken weg af te leggen, en met hem alle treurigen Zions, welke nu ook getroost werden, door den troost, waarmede Josua getroost was. Op dezen weg zouden zich tegenstrijdigheden genoeg opdoen, zoodat het er wel spoedig zoude uitzien, als hadde Josua *wandelingen* met alle duivelen, in plaatse met alle engelen en voleindigden des Heeren. Wel-dra zoude hij zich zoo gansch magteloos gevoelen, om het Huis des Heeren te regeren, en zijne wacht waar te nemen. Het regeren van het Huis des Heeren zoude hem, volgens het aanzien der dingen, uit de handen geslagen zijn, zoodat veel-eer de boozen en het booze, zonde, duivel en wereld regeren zouden dan hij. Daardoor zoude hij ook weldra den moed en alle kracht verliezen, om de wacht des Heeren waar te nemen. Het zoude hem gaan als het Abraham ging: toen de Heer ver-toefde, werd hij eindelijk, moede en mat van het verdrijven en verjagen der roofvogels, die hem de verbondsstukken wil-den ontrooven, door eenen diepen slaap overvallen.

Ja voorwaar, het gaat zonderbaar toe in het geestelijk le-ven. Men verliest daarin ten laatste groote en kleine tan-den, zoodat men eindelijk niet meer bijten kan; men verliest langzamerhand zoo zeer het gezigt, dat men bijna niets meer zien kan, en er gezegd kan worden, mijne oogen zijn donker geworden; de leden worden ten laatste zoo stijf, dat men ze bijna niet meer bewegen kan, en het verstand neemt zoo af, dat men zeggen moet: ik weet niets meer. Trouwens, on-danks dit alles is men eene heerlijke stad, van alle zijden met muren en vesten wel voorzien; echter eene stad, welke der helle een doorn in de oogen is, en zij kan geene maand

rusten, zonder te beproeven die stad in te nemen en te verstoren: gaat het niet met geweld, dan te meer list verzinnen. Dan begint het van nieuws aan zeer zwaar te gaan. Uit de volharding schijnt niets te worden. Het gaat als de Apostel Paulus eenmaal schreef: »Wij zijn uitnemende zeer bezwaard geweest boven onze magt, alzoo dat wij zeer in twijfel waren ook van het leven. Ja wij hadden al zelfs in ons zelven het vonnis des doods (*).»

Nu, hoe of het, niettegenstaande alle beloftenissen der volharding, op den weg der volharding zelven er uitziet, dat weet de Heere wel. Voor en na zal het wel zoo blijven, dat voor ons menschenkinderen de eeuwige heerlijkheid, tot welke wij geroepen zijn, te hoog, te verheven, te weinig zichtbaar is, dan dat wij ze ook maar eenen enkelen dag, wanneer het er om gaat, zouden kunnen vasthouden. Wij laten ons maar al te snel door de tegenstrijdigheden, door wat gezien en van deze wereld gehoord wordt, schrik aanjagen. Een enkel woord, een eenige gedachte, menigmaal het geringste voorval, drijft ons het Huis Gods uit, zet zich op den troon, en onze wacht, de wachte Gods, is ingenomen: over ons gansch koninkrijk smeult de vlamme van een helsch oproer.

Nogtans zullen wij niets verloren hebben; maar ons telkens van nieuws af in het bezit van het geheel gesteld zien. Zoo wordt het altijd vervuld, wat geschreven staat: »Want Hij zeide: zij zijn immers mijn volk, kinderen die niet liegen zullen; alzoo is Hij hun geworden tot eenen Heiland. In alle hunne benaauwdheid was hij benaauwd, en de Engel zijns

(*) 2 Cor. 1, vs. 8, 9.

aangezigts heeft ze behouden; door zijne liefde en door zijne genade heeft Hij ze verlost: *en Hij nam ze op en Hij droeg ze alle de dagen van ouds* (*).

Maar wat zal ons ook ophouden tegen alle die aanvallen, tenzij de troost dezes Engels, en waar vinden wij dezen troost tenzij in zijn Woord. Met zijn Woord is Hij altijd vóór en achter ons, en Hij geeft ons ooren om te hooren. En o! hoe vriendelijk is Hij, wanneer Hij iemand in den nood be-moedigt, en hoe goedgunstig is Hij, wanneer Hij iemand om-gordt, al eer wij nog in den nood zijn of het gevaar bemerken, opdat wij niet onderliggen, maar in zijn Woord boven blijven en de overwinning wegdragen.

Hoort nu toe, spreekt de Engel, en het Hebreuwsche Woord heeft nog iets bijzonder liefelijks in de toespraak, zoo dat het zoo veel zeggen wil als: mijn waardste, gij die mij zoo lief zijt, zoo aangenaam, zoo waardig, zoo dierbaar in mijne oogen. Dit, »wel gij, mijn waardste, mijn dierbare hoor toch toe” moeten wij ter harte nemen, om toch geen oor te leenen aan het aanklagend geweten, aan duivel en wereld, en aan alles wat ons gestadig toevoegt: wat gij, gij komt er evenwel niet door; — maar ooren hebben voor de stemme des Engels, die ons het geloove in Hem schenkt, en welk geloof, ja gewis, zijn zal uit datgene wat wij van Gods wege *hooren*. Maar van Gods wege hooren wij niets dan genade, vriendelijkheid, gelukzaligheid, ontferming; hooren wij alles, wat ons moed kan inboezemen. Willen wij dat niet hooren, zoo blijven wij niet.

(*) Jesaja 63, vs. 8, 9.

Maar de Engel des Heeren weet wel, waarvoor *wij* van nature ooren hebben. Maar hoe teeder, hoe vriendelijk, hoe geduldig kan Hij iemand toespreken! Hij rukt iemand niet bij den arm, deelt hem geene slagen toe, of schreeuwt hem niet hard in het oor: Gij hebt acht te slaan op wien gij voor u hebt, — maar zoo spreekt Hij: Mijn beminde, gij, die mij zoo dierbaar zijt, hoor maar toe. Dit wekt vertrouwen; — want eene aangevochtene ziele wordt van alle kanten zoo veel toegemompeld en toegeschreeuwd, dat het met hem uit en gedaan is, zoo dat hij als geen oor meer heeft voor de stemme der verlossing. Evenwel stroomt hem deze stemme te gelijker tijd allen troost in; want zij bemagtigt zich van het aangevochten harte met de teederste verschooning.

II.

Doch nu noemt de Engel Josua bij zijnen naam, welken hij bij de besnijdenis bekomen had. Dit is waarlijk zeer lieflijk: *Josua* heet in het Grieksch *Jesus*. Josuas naam *Jesus* had hem met magt tot den regten *Jesus*, die den onzichtbaren, den eigenlijken Tempel bouwen zoude, behooren te lokken en te brengen. Het was hartverheffend, en verootmoedigend tevens voor hem, zoo bij zijnen naam genoemd te worden. Want wijl toch *Jesus* iemand beteekent, die zijn volk zalig maakt van zijne zonden, zoo mag hij wel gansch en al overweldigd zijn geworden door zulk eene magtige genade en liefde, dat hij, die niet anders verstond dan zich zelven, en met zich zelven het volk Gods, te gronde te rigten, zoo als het

zich aan zijne onreine kleederen uitgewezen had, hier in dezen naam de verzekering bekwam: »Gij zult u zelven zalig maken, en die, die u hooren,» zoo als Paulus aan Timotheus schrijft.

Daarna noemt de Engel hem volgens zijn ambt, dat hij te bedienen had, »*gij Hoogepriester.*» Door dezen toenaam ontving hij eene nieuwe hartversterking, dat hij nogtans Hoogepriester was, ofschoon hij waardig geweest was van zijn ambt ontzet te worden, hetwelk des duivels beooging geweest was. De Engel des Heeren, die den satan gescholden, van Josua de verdraaidheid weggenomen, en hem eindelijk de genade der volharding toegezegd had, noemt hem hier zelf Hoogepriester. Zoo kon dan hij en konden alle geloovigen met hem zich overtuigen, dat hij door den Engel zelven tot Hoogepriester benoemd was. Deze benoeming door den Engel was juist voor zijnen toekomstigen toestand berekend, tot rijke vertroosting voor hem en voor alle kinderen van Zion, wanneer het er uitzien zoude, als ware hij geenszins Hoogepriester. Zij moest hem het hoofd ophouden bij alle tegenspraak van den kant van het zichtbare en van de wereld, opdat hij de bewustheid met zich omdroege: ben ik het niet voor de wereld, zoo ben ik het nogtans voor den Heere en voor Zijn volk; want Hij heeft mij als zoodanig benoemd. Daar benevens had hij en des Heeren volk in deze benaming: »*gij Hoogepriester*» eene magtige bemoediging, om in allen nood en alle bezwarenissen op te zien tot den eigenlijken Hoogepriester, van wien hij een beeld was, en door wiens eeuwig geldende zelfopoffering, hij met het volk gerechtigheid en de overwinning hebben zoude.

De Engel verklaart zich aan hem nog nader, en stelt hem tot eenen boezemvriend. Gij, zegt Hij, als wilde Hij zeggen: dit gaat u in het bijzonder aan en niet anderen, u meen ik, neem gij het ter harte en pas het op u zelven toe. Zoo iats had Josua noodig. Het ambt, dat Josua bekleedde, was voor een menschenkind om er van weg te loopen. Hij had eenmaal van alle zielen rekenschap te geven. Verdrukkingen zouden allerwege op hem komen aanloopen, uitwendig zoude er strijd, inwendig vreeze zijn. Van wege het gewigt des ambts zoude hij zich zelven het allerminst kunnen helpen. Het zoude door eer en schande, door goed en kwaad geruchte gaan. Hij zoude zijn als de onbekenden, als de stervenden, als de getuchtigden, als de treurigen, als de armen, als die niets bezitten. Dagelijks zoude hij aangevallen worden, en de gansche zorg voor alles en voor allen zoude op hem drukken (*). Het zoude hem in alle omstandigheden duidelijk worden, hoe of hij den aan hem toevertrouwen schat in een aarden vat droeg; — en zoo zoude het dan ook niet kunnen uitblijven, dat hij boven anderen aan allerlei aanvechtingen blootgesteld zijn zoude. Daarom spreekt de Heer het woordje »gij" — hoor toe, Josua, gij Hoogepriester, gij.

Gelijk Josua, bij de besnijdenis, den heerlijken naam van Josua ontving, zoo hebben ook wij eenen heerlijken naam bekomen bij den doop: den naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes. Daarbij zijn ook wij tot Priesters gesteld geworden, om te regeren het Huis Gods, en Zijne wacht waar te nemen. Het offer, dat wij aan te brengen hebben,

(*) 2 Cor. 7, vs. 5. Kap. 6, vs. 8—10. Kap. 11, vs. 26.

is: dat wij den kelk der zaligheid opnemen, en den naam des Heeren loven voor Zijne geweldige liefde, voor Zijne vrije goedheid en wonderbare genade. Alle beschuldigingen, en regt van aanspraak des satans op ons zijn door het kruis van Christus vernietigd geworden, en onze vertraaidheid is van ons weggenomen, zoo waarachtig als Christus voor ons gestorven is; met de kleederen des Heils heeft Hij ons bekleed, zoo waarachtig als Hij opgewekt is uit de dooden; en heeft ons de genade der volharding bij de verworvene zaligheid verzekerd, zoo waarachtig als Hij den Geest verworven, ook denzelfden, volgens Zijne belofte, heeft uitgegoten over alle vleesch. Dit alles is aan ons geschied, en wij hebben er deel aan, in zoo verre wij zulke weldaden met een waarachtig, dat is den Heere niets verhelend harte, in geloove hebben aangenomen.

Maar staat het zoo met de zake, dan weten wij ook te verhalen van den bezwarelijken en moeilijken weg, welken wij te betreden hebben om er door te komen, en hoe zeer wij ons de geringste genadebetooning des Heeren onwaardig gemaakt hebben, en ook nog dagelijks onwaardig maken.

Wijl het er doorheen komen aan eenen iegelijken geloovigen zoo bezwaarlijk wordt gemaakt, zoo moet hij ook weten, dat deze genadige woorden des Heeren ook hem gelden. Waarlijk, de Heere is wel gedachtig om de namen zijner noodlijdenden en diergenen, die in zonden en ellenden zitten, te bewaren. Hij gedenkt hunner wel, en weet zijne toespraak: »vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u *bij uwen naam* geroepen, gij zijt mijne,” wel ingang in den verslagen geest der zijnen te verschaffen. Dan hooren zij zich op eens bij

hunnen nieuwen naam noemen, en zien zich door des Engels woord tot Priesteren gemaakt, zij die daar nog zoo even in onreine kleederen stonden. Zoo maakt ons dan de Heer tot zijne boezemvrienden, zoodat wij het wel weten, dat Hij ons gemeend heeft.

Zoo gelden dan de woorden des Heeren aan Josua ook aan ons, zoo nu als toenmaals, wijl de Engel des Heeren niet alleen Josua, maar ook alle zijne uitverkorenen tegen elke wederwaardigheid sterken wilde. Daarom sprak de Engel: *»gij en uwe vrienden.»* Josua's vrienden waren zijne medegenooten, die met hem van één gevoelen en van éénen geest waren; allen arme zondaren, zoo als hij, die allen op den Heere hoopten, en uit Zijne genade alleen leven wilden. Wie uwer zulks ook bij ondervinding kent, dat de Heer ook hem persoonlijk Zijnen vrede gegeven, en met hem een verbond gemaakt heeft: Mijne genade zal niet van u wijken; — die is noodzakelijk een vriend van Josua, ofschoon Josua reeds lange gestorven is; want voor hem is het mede een schoone feestdag geweest, toen de Heer ook van hem zijne zonde wegnam; daarom hoort en leest hij ook gaarne van alle Josuas, dat de Heer zulks ook hun gedaan heeft. David bidt ook zeer vurig: *»Laat ze tot mij keeren, die u vreezen; en die uwe getuigenissen kennen.»* Ook zegt hij met zeer veel blijdschap: *»Ik ben een medgezel aller die u vreezen.»*

Het was eene bijzondere benoeming des Engels: *»uwe vrienden.»* Het Hebreeuwsche woord beteekent zoodanigen, die in overeenkomstige betrekkingen tot ons staan, als het eene schaap tot het andere. Zoo als schapen van éénen herder, van ééne weide, van éénen stal, zoo waren Josua en zijne

vrienden , en zoo zijn wij allen , wij , die genade kennen . Wij hebben met elkander éénen Herder : Christus , ééne weide : het woord van genade , éénen stal : het koninkrijk der hemelen . Wij hebben allen éénen Vader : den God en Vader onzes Heeren Jesu Christi . De eene is des anderen landsman . Wij zijn allen uit één huis , van ééne moeder , van ééne sprake ; hebben één hart , allen denzelfden weg , en éénen Geest ; wij dragen allen éénerlei kleeding ; zijn allen even arm en even rijk , hebben allen dezelfde ongerechtigheid en dezelfde gerechtigheid . De eene verstaat den andere ; wij kennen allen dezelfde ellende , erven allen dezelfde heerlijkheid , die aanstaande is . De eene leert , — de andere wordt geleerd ; de eene troost en onderrigt , — de andere wordt teregtgewezen en vertroost . Waar de eene valt , helpt hem de andere weder op . Één band houdt hen allen zaamgebonden , de band der volmaaktheid , *de liefde* . Één staat voor allen , en allen voor éénen . Men heeft welbehagen de eene in des anderen zich welbevinden in den Heere . Allen voegen zich te zamen onder éénen herdersstaf , in één leger , om éénen Koning te dienen . Zoo zijn zij elkanders vrienden ; maar niet vrienden der wereld . Deze haat hen gloeiend ; maar ook zij zijn der wereld gekruisigd . Zulke vrienden waren Josua's vrienden ; en zij woonden vóór hem , zij zaten voor zijn aangezicht , zij waren voor hem tegenwoordig , zij haalden bij hem onderrigt , raad en troost ; zoo waren zij bestendig bij hem en daar spraken zij dan te zamen van den weg , welke allerwege in de wereld *secte* heeten moet , en zongen te zamen met liefelijke stemmen van de wegen des Heeren en van Zijne goedheid . Zoo als wij dan ook betuigen : »Ik geloof eene gemeenschap der heiligen.»

Alzoo gij Josuas, gij priesters des Heeren, zoo even nog omhangen met onreine kleederen, maar begenadigd van den Heere, gij, en uwe vrienden, gij allen, Geliefden, hoort toe! De Engel des Heeren heeft u wat te zeggen. Gij moet weten, dat gij allen te zamen 's Heeren vrienden zijt, gij die meent, dat het er met u, en met uwe vrienden, gansch anders uitziet. — Hoort toe, gij moet weten, waarom het ook goed gaan zal, ondanks gij ook ten eenemale het tegendeel ziet van al dat, wat u toegezegd is; maar dat moet gij daartoe weten, opdat niemand uwer het hart ontzinke, bij het voortwoeden van den satan.

Verneemt dit dan nu.

III.

»Gij zijt menschen des wonders (*).» Aldus zet ik over: *hoort toe, dat gij wonder-menschen zijt.* De Engel des Heeren wil daarmede zeggen: de genade en de volharding der genade is u ten deel geworden, gij zult er door komen. Laat er u maar niet te zeer door aanvechten, dat het alles met u door het tegenstrijdige heen zal gaan. Menschen zijt gij, wel is waar. Gij zult hierna, zoowel als vroeger, op allerlei wijze van uwe ellende overtuigd worden. Gij zult u zelven noemen, even als Seth zijnen zoon heette »Enos,» zoo als ook Paulus heet: »ik ellendig mensch.» Maar hebt maar goeden moed. Gij zijt zulke menschen, in welke zich dat

(*) In het oorspronkelijke: *manner des wonders.*

alles zal afspiegelen, wat in Christus, als in het Hoofd, zal plaats hebben. De gansche wereld en de gansche helle zal zich tegen u opmaken, van stonde aan, dat Ik met u gesproken heb, tot dat Ik u zal aflossen; alsdan zal u *allerlei jammer wedervaren*, daarentegen zult gij ook tegen de gansche wereld en tegen de gansche helle gekeerd zijn, en zult *allen jammer afwenden*. Zoo als het het Hoofd gaan zal: Hij zal de slang den kop vermorselen, maar zij zal Hem de verzenen doorboren, zoo zal het ook u gaan: de slang zal u ook de verzenen doorboren, maar gij zult ook haar den kop verpletteren. Ja dat zal uw Hoofd doen, onder uwe voeten zal Hij haar den kop verpletteren.

Dit was de bedoeling des Engels met het woord: gij zijt menschen des wonders; dat is de beteekenis van het Hebreuwsche woord, dat wij hier voor »*wonder*” hebben. En zoo als het dan waar is, dat de knecht niet meer is, dan zijn meester, en dat des Heeren jongeren in de wereld zijn moeten als Hij, zoo dragen wij daarvan allerlei rijke vertroosting weg, dat niemand onzer de hitte der verdrukking en aanvechting vreemd dunke, van te voren wetende, dat wij daartoe gezet zijn.

Er is geen andere weg dan deze: dat wij met Christus lijden, opdat ook wij met Hem verheerlijkt worden. Wat aan Christus vervuld werd, zal ook aan zijne leden moeten vervuld worden.

Derhalve het woord: »wonder” beteekent: »jammer lijden, en jammer afwenden,” »onderliggen en nogtans overwinnen.” En, gij zijt menschen des wonders, wil dus zeggen: Gij zijt menschen des onderliggens en nogtans des overwinnens.

Dit kunnen wij gebruiken; zoo is het waar voor ons allen, die op den weg gezet zijn, welke de regte heet, welke naar Jerusalem voert, dat boven is, naar het land, dat in waarheid van melk en honig vloeit, om daar onze kroonen te ontvangen en eeuwig bij den Heere in te wonen.

»Ik ben velen als een wonder,» dit geldt van alle verlost des Heeren; en zij bekennen het uit éénen mond van God: »Gij zijt mijn sterke toevlugt (*).» Waar zoude ik beginnen, waar zoude ik eindigen, om het uit de ondervinding te bewijzen, dat alle geloovigen, heiligen en uitverkorenen des Heeren, menschen des onderliggens en nogtans des overwinnens zijn.

Ik zoude moeten beginnen met het begin van al de wegen Gods: toen Hij ons aan de eeuwige verdoemenis zag toegeslagen; toen Hij zag, hoe wij *onder* de magt des duivels, der zonde en des doods *lagen*, en Hij uit zijne vrije ontferming bij zich zelve het voornemen opvatte om ons in Christus Jesus te verlossen van den dood, van de zonde en hare gevolgen, van den vloek en van de straffe, en ons in Christus Jesus hoog boven alles heen te zetten op de rots Zijns heils en Zijner eeuwige genade: — toen hebben wij *overwonnen* zonder ons.

Ik zoude moeten spreken daarvan, hoe de barmhartige God en Vader in der tijd zijnen lieven Zoon gezonden en hoe zijn heilig kind Jesus ons met zich opgenomen heeft in zijn ligchaam, aan zijn kruis, in zijn graf, hoe Hij met ons opgestaan en met ons met juichen hoog boven alle hemelen

(*) Ps. 71, vs. 7.

henen opgevaren is tot zijns Vaders troon: ook daarin hebben wij *overwonnen*, zonder ons, wij, die in alle opzigten *onderlagen*.

Ik zoude ook veel daarvan moeten melden, hoe het bij onze wedergeboorte en bekeering toegegaan is. Onder welke magt der duisternis, des doods en der zonde lagen wij daar! en zoodra wij begonnen dezen overgang uit den dood tot het leven te doen, toen wij begonnen, het geloof gekomen zijnde en de genade zich bij ons verheerlijkende, te getuigen van deze genade, van het nieuwe leven, *onder welken* tegenstand van den kant der wereld, van onze vrienden en familiebetrekkingen, van onze huisgenooten hadden wij niet te zuchten, maar in den Heere hebben wij nogtans de overhand behouden. In dit alles heeft het zich wel bewezen, dat het waar is: Gij zijt lieden des wonders.

Maar ik wil van wat sedert dien tijd is spreken. In alle wegen moesten en moeten wij onderliggen, en hebben wij evenwel overwonnen en zullen overwinnen.

Aan welke woede der zonde, des ongeloofs, des versagens, des twijfels moet de geloovige niet vaak onderliggen, hoe menigmaal moet hij niet als Asaph, ja als Heman klagen; — hoe menige Job moet gedurende langen, langen tijd niet weten wat hij aan zijnen God heeft, en daarbij zich tevens laten plagen en kwellen van vrienden, die niets van de wegen des Heeren met de zijnen verstaan; hoe menig uitverkoren kind Gods moet niet aan den vreesselijksten nood, aan de armoede, aan den honger, aan de koude, aan totaal gebrek, aan alles en allerlei lijden onderliggen, hoe menig een aan allerlei geweldige aanvechtingen. Hoe wordt de gereg-

tigheid van menig een kind Gods niet in verdenking gehouden, benevens al zijne gangen, die de Heer hem gaf! — Hoe veel duizendmalen schijnen niet nood, zonde, dood, wereld, duivel, met de gansche magt der helle overwonnen te hebben; — hoe vele waterstroomen gaan iemand niet over het hoofd, door welk vuur moet menig een niet door. Hoe menigmaal heeft het niet reeds voor Gods volk het voorkomen gehad, als ware het nu gansch verzwoegen; en door de wereld en den booze gansch ingenomen en bemagtigd. Aan hoe menig een heeft het niet vaak toegeschenen, in spijt van de dierbaarste beloftenissen Gods, dat er van hem geen stuk terecht zoude komen.

Een volk der koningen trekt onbekend, nogtans bekend, door deze wereld henen, — en zingt deze beide liederen: Het inwendige leven des Christens glinstert, ofschoon de zon ze van buiten verbrandt, — en: Lam Gods, gij en uwe heilige schaar zijt menschen en ook Engelen wonderbaar.

Dit volk is van de wereld gloeiend gehaat; het wordt aller afschrijsel; een ieder doet er mede wat hem goed dunkt, oordeelt het naar den maatstaf der gedachten zijns harten, en die zich wel naar buiten openbaren. Dit volk kan nergens regt bekomen, moet allerwege onregt en verdrukking lijden; op eene onbeschaamde wijze wordt het belogen en miskend; men eet het op als brood. Het geldt allerwege maar dertig zilverlingen. Het wordt allerwege verraden, verkocht. Het moet aan het kruis; daar wordt het bespot, met smaad overladen, met edik gedrenkt; — zij zijn niet waard in het leven te blijven; zij moeten in het graf: — en dat graf zelf moet nog bewaakt worden.

Menschen des wonders, menschen des onderliggens, nogtans des overwinnens zijt gij allen, o gij! in 'wier harten de gebaande wegen zijn, wier hart en lust zich tot Gods geboden, naam en gerechtigheid uitstrekt.

Zoo betuigt het de Apostel Paulus, en zoo blijft het waarheid uit de ondervinding: »Maar in dezen allen zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, die ons heeft liefgehad." En wederom: »Die in alles verdrukt worden, doch niet benaauwd; twijfelmoedig doch niet mismoedig; vervolgd, doch niet daarin verlaten; nedergeworpen, doch niet verdorven (*)." En ook zoo roemt de profeet Micha in zijnen God: »En verblijdt u niet over mij o mijn vijandinne! Wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan: wanneer ik in de duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn. Ik zal des Heeren gramschap dragen; want ik heb tegen Hem gezondigd: tot dat Hij mijnen twist twistte; en mijn regt uitvoere; Hij zal mij uitbrengen aan het licht, ik zal mijn lust zien aan zijne gerechtigheid. En mijne vijandinne zal het zien, en schaamte zal haar bedekken; die tot mij zegt: Waar is de Heer uw God? mijne oogen zullen aan haar zien; nu zal ze worden tot vertredinge, als slijk der straten. Ten dage als hij uw muren zal herbouwen; te dien dage zal het besluit verroemen gaan (†)."

Daarom hoort toe, o gij mijne vrienden! gij die naar gerechtigheid hongert en dorst naar verlossing: — doorbreken zult gij, in de genade zult gij volharden; want gij hebt hier het Woord uws Heilands voor u: Gij zijt menschen des

(*) 2 Cor. 4, vs. 8, 9.

(†) Micha 7, vs. 8—11.

wonders, menschen des onderliggens, nogtans des overwinnens.

IV.

Nu zullen wij nog in weinige woorden den grond verneemen, waarom gij zoodanigen zijt : *»want ziet, staat er verder, ik zal mijnen knecht, de Spruite, doen komen.»*

Dit: want ziet, enz., zijn woorden van den Heer der Heirscharen, welke de Engel des Heeren, uit deszelfs mond genomen, aanvoert, als de inhoud van al de beloftenissen, gesproken door al de profeten van den aanvang der wereld.

Dit »ziet,» gaat vooraf tot versterking des geloofs, opdat het zwakke hart door het zichtbare niet vervoerd worde. Wij hebben onze oogen daarop te vestigen, niet op wat de wereld, de nood, de duivel, maar op wat de Heer der Heirscharen wil laten komen; want wat uit den mond des Heeren komt is alleen gewis, al het andere heeft ook geene magt, hoe het ook dreigt, woedt en raast.

De Engel des Heeren wilde niet zeggen: Ziet Hij zal mij laten komen, wjl Hij er reeds met alle volheid der genade was; maar Hij noemde zich des Heeren knecht, — zoo als Hij ook in de dagen zijns vleesches gedaan heeft, waarin Hij doorgaans zoo van zich zelven sprak, als ware Hij het zelf niet, van wien Hij sprak: zoo zeide Hij b. v. tot Nicodemus niet: Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij *mij* gezonden heeft, maar dat Hij zijnen Zoon gezonden heeft.

De knecht des Heeren is dus geen andere dan des eeuwi-

gen Vaders eeuwige Zoon, onze nooit volprezen Heer en Heiland Jesus Christus.

Daarin lag nu de troost voor Josua en zijne vrienden, dat zij menschen des wonders waren, menschen des onderliggens wel is waar, maar nogtans des overwinnens; daarin, zeg ik dat God »zijnen knecht" zoude laten komen. Dat was nu een andere knecht dan al de andere knechten Gods allen te zamen; want al de andere knechten waren van nature kinderen der ongehoorzaamheid, en onder hen werd er niemand gevonden, hetzij in den hemel of op aarde, die waardig of in staat was, om den wille Gods te doen. Daarom heet deze ook alleen des Heeren Knecht, die niet weerspannig geweest is, en aldus heeft Hij gesproken: »Ziet ik kome, o mijn God! om Uw welbehagen te doen, en Uwe Wet is in het midden mijns ingewands." Nu daardoor, dat deze Knecht den wille Gods doen zoude, zouden zij overwinnen, ofschoon zij bij alles moesten onderliggen. En door dezen Knecht des Vaders overwinnen wij ook, en zullen overwinnen, ofschoon wij ook bij alles moeten onderliggen. Want, omdat deze Knecht den wil des Vaders gedaan heeft, heeft Hij alles geërfd, heeft Hij eenen naam boven allen naam, en is Hem alle magt gegeven in hemel en op aarde.

Want als knecht des Vaders nam Hij het vrijwillig op zich, om de door ons beleedigde Majesteit Gods weder tot haar regt te brengen; den door ons geschonden naam des volzaligen Gods weder tot eere te brengen; de door ons moedwillig overtredene wet Gods als een wet des Geestes weder op te rigten; Gode de gehoorzaamheid te bewijzen, welke wij in Adam Hem niet bewezen hebben; alzoo Gode eene eeu-

wige gerechtigheid aan te brengen; door geloof God te regtvaardigen in Geest, ons te verlossen en vrij te koopen door *aanbrenging* van zich zelven; onze zonden, schuld, vloek en straf, onzen eeuwigen dood op zich en alzoo van ons weg te nemen, zich zelven in het rijk der zonde, des doods en des duivels te begeven, en door zijn *zich-houden* aan het Woord des Vaders dit rijk te verstoren, het Koningrijk der eeuwige heerlijkheid op aarde te planten en tot eeuwige vrijheid en zaligheid te brengen allen, die van de zonde, den duivel en den dood bezeten waren. — In één woord, om eene nieuwe *schepping* daar te stellen, eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont, waarin Hij, als Heiland en Koning, de zijnen bij de verworvene zaligheid, door de magt zijner opstanding, door de mededeeling van zijn Geest en geloove beschut en bewaart, als *Borge* eens eeuwigen Verbonds.

Daar Hij nu, als des Heeren Knecht en Zoon in het Huis, dit alles tot stand gebragt heeft, en glorierijk in de hoogte is gevaren, ook alles onder zijne voeten gezet is, zoo mogen wij, die in Hem gelooven, al eene wijle tijds bij alles onderliggen: — overwinnen moeten wij nogtans; — want in den wille Gods, welken Hij gedaan heeft, zijn wij zijne heiligen, en zijne heiligen bewaart Hij als zijn oogappel.

Aan dezen Knecht werd aldus een naam gegeven, waarin voor Josua en voor zijne vrienden, waarin voor de gansche Gemeente Gods, allen grond en troost ligt, dat zij menschen des wonders, des onderliggens, wel is waar, maar nogtans des overwinnens zijn.

Zemah is de naam. Dit beteekent *Spruite*. Met dezen naam

werd onze Heer ook aan de Gemeente Gods bekend gemaakt door den profeet Jesaja (*). »Te dien dage zal des Heeren *spruite* zijn tot sieraad, en tot heerlijkheid, en *de vrucht der aarde* tot voortreffelijkheid, en tot versieringe dengenen, die het ontkomen zullen in Israël.” Ook door den profeet Jeremia (†). »Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat ik den David eene regtvaardige *spruite* zal verwekken: die zal, koning zijnde, regeren en voorspoedig zijn, en regt en gerechtigheid doen op de aarde.” Ook bij onzen profeet vinden wij dezen naam weder. Kap. 6, vs. 12. Alzoo spreekt de Heere der Heirscharen, zeggende: Ziet een Man wiens naam is *spruite*, die zal uit zijne plaatse spruiten, en Hij zal des Heeren Tempel bouwen. De magt des troostes, welke in dien naam lag, was deze: Josua en zijne vrienden, dat is, de gansche Gemeente Gods, was toenmaals als eene *spruite*, klein en teeder. Zij glinsterde en sproot zoo even uit de aarde op, zonder magt te hebben en weêrstand te kunnen bieden. Wanneer de God van den hemel die *spruite* niet bewaakte, zoo konde er niets uit worden; want de vijanden waren velen en hunne magt geweldig, en die wilden die *spruite* volstrekt niet laten opkomen, en allen wilden haar met voeten vertreden, hoe klein en teeder zij ook was: want zoo deze *spruite* opkwame, dan was het met hunne magt en heerlijkheid gedaan. Nu troostte de Engel des Heeren zijne bekommerden in Zion: en dezen troost moeten wij ook tot ons nemen, wij, die bij alles moeten onderliggen en den Heere aanroepen; want er is wat in ons, dat overwinnen wil en

(*) Kap. 4, vs. 2.

(†) Kap. 23, vs. 5. Kap. 33, vs. 15.

moet. Gij zijt wel is waar eene teedere spruite, de voet der zonde, der helle en der wereld wil u vertreden, nu het is u bange. Maar vreest niet. De Heer zal eene spruite laten opkomen, waartegen zich alle vijanden zullen opmaken; het zal hun ook gelukken, zij zullen haar vertreden; maar juist daardoor zal zij haar hoofd weder oprigten. Zoo zal zij dan zijn, als de steen, welchen Nebucadnezar in eenen droom zag, welke dat groote en hooge beeld ter nedersloeg en tot een grooten berg werd, zoodat hij de geheele aarde vervulde (*). Maar omdat alzoo deze Knecht des Heeren zulk eene spruite zijn zal, zoo zal de voet der vijanden u, spruiten, u die zoo zwak en teeder zijt, ook niet kunnen vertreden; maar gij zult in de genade volharden, als menschen des wonders, als menschen wel is waar des onderliggens, maar ook des overwinnens door de Spruite des Heeren.

Want »Hij zal hem doen komen.» Hij, de Heer zal hem doen komen. »Nog een weinig tijds zal het zijn, en de wensch aller Heidenen zal komen (†). Want het gezigte zal nog tot eenen bestemden tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen. Zoo Hij vertoeft, verbeidt hem; want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achter blijven (§).

Dat zijne toekomst op eene wijze zoude plaats hebben, zoo als wij zulks bij den profeet Jesaja lezen: Kap. 52: vs. 13—15, en Kap. 53: vs. 1—4, dat konde aan Josua en zijne vrienden niet onbekend zijn; want hoe zoude hij en de Gemeente Gods ooit ruste kunnen gehad hebben, zoo zij niet geweten hadden: wie hunne zonde op zich genomen, hoe

(*) Daniël 2, vs. 35.

(†) Haggai 2, vs. 7, 8.

(§) Habak. 2, vs. 3.

Hij dat gedaan had, en hoe Hij alle vijanden der geregtigheid en des Rijks Gods ter neêr zoude storten.

Mijne Geliefden! Jesus Christus, onze Heer, die in vleesch gekomen is, komt nu nog, en zal komen. Laat ons toehooren naar wat deze Engel des Heeren spreekt. Dat wij niet het oor leenen aan wat de duivel ons toegrimt, waarmede wereld, vleesch en bloed ons bedreigen. Dat wij toch niet luisteren naar de zonde, die ons van het bloed der heiliging wil afhouden. Gij, gij zijt gemeend, gij en uwe medegenooten, gij, aan wie de zonde het priesterlijk gewaad onrein gemaakt heeft, aan wie de satan wederstaat; gij, gij die hongert en dorst naar allerlei geregtigheid Gods. Behoudt het toch goed in het geheugen en merkt er op: Ellendige menschen zijn wij; evenwel menschen des wonders. Ofschoon wij ook onderliggen, — den Knecht des Heeren, den Man, Spruite, ons niet laten ontrukken! Overwinnen zullen wij nogtans en in elk opzigt.

Ik sluit met de bekende verzen:

Wij wandelen op aard, en leven in den hemel,
Wij zijn, schoon magteloos, der wereld tot een schild;
Wij smaken waren vree bij onrust en gewemel,
En de armste zelfs verkrijgt al wat hij heeft gewild;
Wij gaan vaak zuchtend heen in allerhande lijden,
En blijven evenwel ons heel den dag verblijden;
Wij schijnen gansch gedood voor de uiterlijke zinnen,
Maar 't leven des geloofs dat leeft bij ons van binnen.

Als Christus, 't Leven zelf, zich eens zal openbaren,
Als Hij, gelijk Hij is, alom gezien zal zijn,

Zal al wat wereld heet dan niet verwonderd staren
Wanneer zij ons zal zien, nu zoo veracht en klein,
Als heeren dezer aard naar 't godlijk woord regeren,
En eeuwig heerlijk zijn in 't bijzijn van den Heere,
Den hemel sierende als schitterende lichten?
Dat zal een vreugde zijn waar alles voor moet zwichten.

O, Jesus, eeuwig heil en onzer zielen leven!
Gij sieraad van het hart dat door U heerlijk is,
Wil Gij ons vasten tred in Uwe wegen geven
Ondanks onze afkeer van des kruises ergernis!
De wereld noemt ons kwaad en wil ons niet erkennen,
Geef Gij dat wij ons hier aan Uwen smaad gewennen;
Dat we in den Vader hier verborgen met U leven,
Om eenmaal ginds met U voor aller oog te zweven.

VI.

LEERREDE (*)

OVER

ZACHARIA 3 vs. 9.

Toen de Engel des Heeren aan Gideon, dien Hij ter verlossing Israëls uit der Midianiten hand verkozen had, verscheen, konde Gideon, bij al de verzekeringen dat de Heer met hem zijn zoude, zulks evenwel niet zoo voor gewis houden, aler hij er de overtuiging van had, dat Hij, die met hem sprak, de Heer zelf was. Daarom sprak hij, volgens Rig. 6: »Indien ik nu genade gevonden heb in uwe oogen, zoo doe mij een teeken, dat gij het zijt, die met mij spreekt.» Gideon meende: dat indien de man, welken hij voor zich had, het spijsoffer van zijne hand zoude aannemen, hij het daaraan weten zoude. De Heer veroorloofde Gideon Hem het spijsoffer te brengen. Maar toen hij het Hem uitbragt onder den eik, toen sprak de Engel Gods tot hem: »Neem het vleesch en de ongezuurde koeken, en leg ze op dien rotssteen en giet het sap uit; en Gideon deed alzoo.» Toen nu gaf de Heer hem een bewijs, dat HIJ het was, zoo als Hij wel

(*) Gehouden 12 December 1847.

voor Gideons gemoed boven bidden en danken zal geweest zijn; want »de Engel des Heeren,» zoo luidt het »stak het uiterste van zijnen staf uit, die in zijne hand was, en roerde het vleesch en de ongezuurde koeken aan, toen ging er vuur op uit de rotze, en verteerde het vleesch en de ongezuurde koeken, en de Engel des Heeren bekwam uit zijne oogen.”

Liefelijke leering voor Gideon en voor ons. De Heer, die ons wel eene rots zijn moest, waaraan wij allen, van wege onze zonden en onze ongeregtigheden, ganschelijk aan stuk vielen, wil ons eene rots ter eeuwige redding zijn. Op zich wil Hij ons spijsoffer, onzen ganschen dood nemen; — want wat is het spijsoffer anders, dan eene belijdenis: »ik ben dood, en dat ik nogtans in het leven blijve en de volheid hebbe, *dat zijt gij*. Ik breng u mijnen dood, en haal bij u mijn leven.” Op zich wil Hij onzen ganschen dood nemen en daarbij alle onze zonden, om wier wille wij het leven verbeurd hebben, — en uit Hem, onze Rots, komt een vuur der liefde voort, dat onzen ganschen dood verslindt.

Maar zoo als het Gideon, trots de verschijning en de troostelijke woorden evenwel nog bange was, dat hij van wege zijnen dood en zijne magteloosheid de beloofde verlossing niet zien zoude, zoo is het ook een' iegelijken, van harte aan Gods belofte geloovende, van wege de grootheid der zaak, menigmaal zoo bange, dat hij wel vol van vreezen vraagt hoe het dan mogelijk zijn kan, dat hij met en door het beloofde er zal doorkomen; want hij ziet op zijnen dood, op de magt zijner vijanden, op zijne eigene verdraaidheid; daarom heeft hij voor en na groote behoefte om te weten, dat hij zijn' grond van toeverlaat van God heeft.

Is de grond van toeverlaat, waarop wij bouwen, ons van God gegeven? Is het die grond, waarop wij ons, met alle onze last, zonden, nood en dood, aldus kunnen nederlaten, dat het ook in Gods oogen welgevallig zijn zal? Is het die grond, waarop wij overwinnen, in waarheid zullen overwinnen? Is het God zelf, die onze ongeregtheid van ons weggenomen heeft? Is diens gevolge onze toeverlaat een wezentlijke toeverlaat in de oogen des heiligen Gods? Dit zijn vragen, welke een ieder onzer zich wel mag voorleggen, en waarop het voor hem behoefte is antwoord te bekomen.

De troost, die overeenkomstig de behoeften van onze harten is, kunnen wij alleen uit het woord Gods putten. Door hetzelfde onderwijst ons de genadige God, welke de ware toeverlaat is, ook dat hij van God is, ook waartoe hij ons van God geworden is, en eindelijk hoe het God zelf is, die voor onze zaligheid instaat. De bedachtzame kent de valsche gronden, waarop hij vaak gebouwd heeft; hij kent de magt der vijanden, hij kent en belijdt zijne eigene verdraaidheid; het er doorheenkomen is voor hem menigmaal als eene afgesneden zaak. Het is hem, als zage hij in Christus geene magt; zonde en vijanden en allerlei verkeerdheid worden in zijne oogen reuzengroot. »Zal aan het einde uit de heerlijke zake Gods met mij nog iets worden, zal het den Man, Spruite, eindelijk bij mij ook nog gelukken?» zoo vraagt hij. En wel hem, die zoo vraagt; ook wel dengenen, die zijne verzekerdheid nog steeds gaarne gewisser gemaakt ziet: hem geve de prediking van dezen dag eenen riem onder het harte.

T E X T:

ZACHARIA 3, vs. 9.

Want ziet, aangaande dien steen, welken ik gelegd hebbe voor het aangezichte van Josua: in dien eenen steen zullen zeven oogen wezen. Ziet, ik zal zijn graveersel graveren, spreekt de Heer der Heirscharen, en ik zal de ongerechtigheid dezès lands op eenen dag wegnemen.

Nadat de Engel des Heeren in het voorgaande vers Josua en zijne vrienden, die uit deszelfs mond den troost des Evangelies zochten, volgens Maleachi 2, vs. 7: »Want de lippen des priesters zullen de wetenschap bewaren, en men zal uit zijnen mond de wet zoeken, *want hij is een Engel des Heeren der heirscharen,*» — daarmede gesterkt had tegen den langen en bezwarelijken weg, dien zij nog zouden hebben af te leggen, dat zij menschen des onderliggens, maar nogtans des overwinnens zijn zouden, en hun daarvan den grond had aangegeven, namelijk: wijl de Heer, wien alles ten dienste staat, zijnen Knecht zoude laten komen, door wiens arbeid der ziele alles zoude hersteld zijn uit God tot God; — nadat de Engel des Heeren hun, tot eene krachtige vertroosting, genoemd had den naam van dezen Knecht Gods, namelijk: den voor hunnen toestand zoo zeer geschikten naam, *Spruite*, opdat zij wisten, dat door derzelver vertreden-zijn en opkomen, zij in spijt van alle wederwaardigheden opschieten zouden; — leidt de Engel des Heeren, Josua en het gansche volk des Heeren, alle bekommerden in Zion, nu geheel in

de verborgenheid des raads Gods in Christus in, welken raad God bij zich zelve voorgenomen heeft, tot gewisse en onfeilbare zaligheid hunner zielen.

Josua had nu wel zoo veel verstaan, dat hij bij het geloof aan loutere genade, zoo als ze hem ten deel was geworden, vermogt te volharden, dat alle beloftenissen ten leven en tot allen Godebehagelijken wandel daarin lagen opgesloten, dat hij zich aan het geloof aan de vrije ontferming hield; hij had het verstaan, dat, wanneer hij zulks deed, hij eenen vrolijken in- en uitgang hebben zoude in deze genade, hij zich ook voortdurend in het gezelschap der triomferende en volmaakte Gemeente in de hemelen mede bevinden zoude; hij had het ook verstaan, dat hij en zijne vrienden, tegen al het spel der tegenstrijdige dingen onverwikt vermogten te blijven bij de Genade, en ook volstandig zouden blijven en den zegen er van wegdragen; hem was de regte Man aangewezen geworden, en deszelfs Naam was hem genoemd, in wien, door wien en om wiens wille alles geschieden zoude. Voorwaar het is zoo, dat hij het verstaan heeft van Christus, dat Hij door lijden tot heerlijkheid zoude gevoerd worden, en hij, Josua, en de gansche Gemeente Gods met en in denzelven: — maar hoe veel bleef hem en zijne vrienden nog bedekt! Hartberoerende bedenkingen moesten bij hem, zoo wel als bij zijne vrienden, nog wel opkomen. Ik zal slechts van vier dusdanige bedenkingen gewagen:

1. Zal dan deze Spruite werkelijk zulke wonderen doen, dat het ons in Hem zal gelukken?

2. Indien dit zoo is, hoe is Hij dan toebereid, dat onze zaligheid werkelijk voor God in Hem zeker is, en hij Gode welbehaaglijk is?
3. Is onze, door Hem daargestelde zaligheid, waarlijk in overeenstemming met het heilige Wezen Gods?
4. Zal onze gestadige dagelijksche en zich steeds van nieuws weder openbaarmakende verdraaidheid God niet in den weg zijn, om ons de verworvene zaligheid ook te doen beërven?

Deze vragen en bedenkingen hebben voor en na elk opregt gemoed bezig gehouden; en niemand kan ruste in God hebben, ten zij hij op die vragen een duidelijk en bepaald antwoord hebbe. Daarom zullen wij met elkander in alle aandachtigheid betrachten: welk antwoord de Engel des Heeren aan de Gemeente Gods op deze bedenkingen geeft.

I.

Op de eerste vraag alzoo: »Zal dan deze Spruite werkelijk zulke wonderen doen, dat het ons in Hem zal gelukken?» geeft de Engel des Heeren een zeer troostrijk en bevestigend antwoord. Om het ons klaar te maken, hoe deze Spruite alle vertrouwen waardig is, en hoe zeker wij in Hem de overwinning over allen tegenstand verwachten kunnen, houdt Hij ze ons, uit den mond des Heeren, onder het beeld van eenen *steen*, en wel is waar van eenen *bouwsteen*,

voor. Daarom spreekt de Engel in den naam des Vaders: »Want ziet, aangaande dien steen, welken ik gelegd hebbe voor het aangezigt van Josua.»

Dit: *want* — dient tot overgang op de nadere oorzaak, waarom deze *Spruite* de wasdom en de overwinning des Volks Gods zijn zonde. Dat »*ziet*» wekt op de opmerkzaamheid op wat gezegd wordt, en de oogen des verstands worden er mede geopend, zoodat de Gemeente getroost durft te zeggen: die met ons zijn, zijn meer dan die tegen ons zijn. Daarop laat dan de Engel aan Josua op eens zien de *Spruite* als den *steen*, waarop de nieuwe tempel gegrond werd; opdat de Gemeente die zwakke *Spruite*, welke zoo vele wonderen doen zoude, op eens geheel in het gezigt mogt hebben als eenen genoegzamen, eeuwigen, onbeweeglijken, onverzetbaren grondslag en vasten en onwrikbaren Drager van haar heil.

Dat wij hier niet aan den zichtbaren steen, waarop de toenmalige tempel gebouwd werd, te denken hebben, veel minder nog aan het tinnen gewigt of schietlood, Kap. 4, vs. 10, ook niet aan den tempel zelven; maar aan den geestelijken hoofd- en grondsteen, is zoo klaarblijkelijk uit des Engels gansche rede, dat zulks van alle goede uitleggers, en die eenigen naam hebben, van oudsher buiten allen twijfel is gesteld geworden.

Maar het behaagt Gode zich van het zichtbare te bedienen, om het zijnen kinderen ten beelde zijner onzichtbare dingen te doen verstrekken, ten einde in het zichtbare het onzichtbare en het onbedriegelijke van zijn heil te aanschouwen.

Zoo als oudtijds de tabernakel eene uitdrukking in beeld-

tenis geweest was van de groote verborgenheid, dat God geopenbaard is in vleesch, en zoo als de tempel van Salomo een beeld geweest is van Christus den Koning des vredes en van zijn gelukkig volk, zoo was ook de tweede tempel een beeld van den alles wederbrengenden Christus en van zijne geloovigen, die met Hem één Ligchaam uitmaken.

Zoodra het Huis Jakobs, aan de wateren te Babel, al de beloftenissen van Moses en de Profeten aangaande de toekomst van Christus en zijne zaligheid in en door Hem weder begon te gelooven, werd het ook door den Heiligen Geest opgewekt, om zich weder naar Jerusalem op te maken, de tijd nu vervuld zijnde; en het konde wel aan dit Huis, door denzelfden Geest geleid, niet anders toeschijnen en zijn, dan dat zij deze beloftenissen in den zichtbaren tempel zouden verwezenlijkt zien.

Het Huis Jakobs, Josua en zijne vrienden, konden aan het zichtbare niet blijven hangen. De zichtbare tempel diende hun bloot tot bewijs en onderpand van het onzichtbare; maar tot den zichtbaren tempelbouw moest er genade en geluk zijn, zouden zij gewisheid van het onzichtbare hebben. Het zichtbare en het onzichtbare was voor hen in dien verstande een en hetzelfde.

Daarom houdt de Engel des Heeren aan de Gemeente den hoofdbouwsteen voor. God had dezen steen voor Josua's aangezicht gelegd. God had het gedaan ten spijt van allen tegenstand; Hij had het gedaan voor Josua's aangezicht, zoodat Josua, bij het leggen van dezen steen, door God als Hoogepriester was erkend geworden. Daar lag dan deze steen; — zoude nu werkelijk deze steen ten hoofdsteen blij-

ven? Zoude de bouw des Huizes daarop voltrokken worden? zoude deze steen dat alles dragen? zoude hij niet weggenomen worden? Het antwoord was: God heeft den hoofdbouwsteen gelegd, dus zal hij ook wel houden; Hij heeft hem gelegd, om den tempel op denzelven op te halen; dus zal hij ook wel volbragt worden; God heeft dezen steen voor Josua's aangezicht gelegd, dus zal Hij ook zijnen Josua niet verwerpen: want God laat eenen troostelooze geenen eeuwigen troost aanschouwen, zonder hem ook een eeuwig heil in dezen troost toe te deelen.

De Gemeente Gods nu, het zichtbare als onderpand en beeld van het onzichtbare opvattende, moest, terwijl de Engel haar op den zichtbaren bouwsteen wees, zoo als God denzelven voor Josua's aangezicht gelegd had, wel daardoor onderwezen en verzekerd worden, dat deze *Spruite* het zoude tot stand brengen, en het haar in Hem gelukken zoude.

Onder het beeld van een' steen kende de Gemeente Christus reeds uit den 118den Psalm, en ook uit het 26ste Kapittel van den Profeet Jesaja.

Hoe liefelijk werd dientengevolge de Gemeente getroost, dat zij zich Christus voorgesteld zag van de zijde zijner magt en algenoegzaamheid.

De steen was van God gegeven, opdat zij daarop bouwden: — dus was hun dan Christus van God gegeven, opdat zij zich zelve op Hem opbouwden.

De steen was gegeven voor Josua's aangezicht; zoo konde dan Josua zelf getuige zijn, dat hij van God niet verworpen was, maar dat Josua er mede toebehoorde, wanneer God zijnen Christus gaf.

Nu konde de Gemeente betrachten aan den bouwsteen, welken zij voor zich had, of de aan haar beloofde Spruite zulke wonderen zoude kunnen doen, en of het haar in Hem gelukken zoude; ja of neen?

Daar zij den steen zagen en nu hoorden: dien heeft God gegeven, zoo vernamen zij op eens, dat de Christus op welken zij zich verlieten, de regte was, wijl Hij hun van God gegeven was. Wijl Hij hun van God gegeven was, moest God hun ook wel goedgunstig zijn, daar zij anders hem niet van God zouden erlangd hebben. Wijl zij hem van God bekomen hadden, zoo was hij een in Gods oogen aangename, kostelijke en uitverkoren steen; wijl hij in Gods oogen uitverkoren was, zoo hadden zij eenen grond huns heils Gode aangenaam. Wijl de grond, welken God zelf voor hen gelegd had, Gode ook aangenaam zijn moest, zoo konden zij daarop rustig voortbouwen. Aan den steen zagen zij Christus in zijne onbewegelijkheid, zoo lag de grond huns heils vast; zij zagen dat het gansche gebouw hunner zaligheid eenen eeuwigen, Godebehagelijken door God zelven gelegden grondslag had, en zoo werden zij getroost, dat hun grond niet wankelen konde. Zij zagen in den steen, de Spruite in zijne eeuwige magt, vastheid en algenoegzaamheid; zij zagen zich in zijne magt beschut, in zijne vastheid en algenoegzaamheid behouden: zij zagen zich met Hem te zamen als ééne plante opwassen, met Hem opgebouwd als één huis. De plante is van Gods genade, het huis is van Gods genade, even als de grond van Gods genade. God zelf heeft den grond gelegd, God zelf bewaakt deze plant, dit huis.

Eenvoudig, maar des te klaarder, was de troost, welken

het huis Jakobs bekwam, dat de Spruite zulke wonderen doen, en het hun in den Man, Spruite, gelukken zoudé; want zij vernamen het: de gansche wereld bouwt voor God, nu, gij bouwt ook voor God; de gansche wereld en de hel zegt, dat gij niet goed bouwt, dat gij moet bouwen als zij: — nu moet toch God gekomen zijn, om den Hoofdsteen gegeven te hebben; alleen die den waren Hoofdsteen heeft, kan maar goed bouwen; God heeft u dezen steen voor uw aangezicht gegeven, alzoó hebt gij dus den regten bouwsteen; die worde nu al door de wereld bespot, wijl uw bouwen zoo langzaam voortgaat, — edoch dit is het wonder, dat deze steen doen zal: wanneer alle andere gebouwen zullen ineensorten, ja dan blijft deze steen staan, en gij op *Hem*.

II.

De eerste bedenking is opgeruimd. De tweede vraag: *»hoe is hij dan toebereid, dat onze zaligheid werkelijk voor God in hem vastligt, en hij Gode aangenaam zijn kan?»* wordt nu ook uit den weg genomen. *»In éénen steen zeven oogen,»* spreekt de Engel uit den mond des Heeren. Dit is eene verkorte wijs van spreken voor: *in éénen steen zullen zeven oogen wezen*. Hoe Josua en de Gemeente zulks, volgens het zichtbare, mogen verstaan hebben, wilde ik gaarne uit de oudheid tegen elke tegenspraak handhaven (*). Ik meen:

(*) Josephus Antiqq. XV, 11, 3, berigt, dat Salomo den heuvel, waarop

dat boven op een bouwsteen een gat was, dat in het Hebreuwsch »oog» heet, en dat dit gat diende om er een pen, klam, nagel of anker in vast te maken; en dat verders in de steenen, welke nevens en op eenen, hetzij grond- of hoofdsteen, gelegd werden, ook een gat gehouwen was, en dat zoo door die klinken, klammen of ankers de nevensteenen met den hoofdsteen, als aan elkander gesloten en even als in elkander gevoegd werden. Maar wanneer zulk een steen in plaats van één, zeven gaten had, zoo moesten de steenen, welke nevens en op den hoofdsteen kwamen, wel onafscheidbaar en als zevenmaal vaster met denzelven verbonden zijn.

Maar wanneer het nu heet »in dezen eenen steen zeven oogen,» zoo is de vraag: hoe hebben wij zulks van Christus te verstaan?

Eenige meenen, dat zeven hetzelfde als »vele» zij, en dat het zoude beteekenen: vele oogen der geloovigen zullen op Hem zijn; zoodat zij op Hem alleen zien zouden, als op zulk eenen, van wien zij bekennen en roemen: in den Heere heb ik gerechtigheid en sterkte. De meeste vroegere Theologen verstaan het van de volheid des Geestes Gods, welke op Christus zijn zoude, en zulks zoude mij wel het meeste over-

de tempel gebouwd werd, van onderen met zeer grooten hardsteen, die met lood aan elkander waren verbonden, opgehaald heeft; van buiten had de grootte der steenen eenen verwonderingswaardigen aanblik geleverd, »terwijl het binnenste, door ijzer onder elkander bevestigd, de voegen onbewegelijk voor altijd te zamenhield.» Vergelijk ook: Vitruvius de Architectura VIII, 2. Goguet de l'origine des Lois, des Arts et des Sciences, sixième édit., Tom. III, p. 51. Jahn, Archäologie I, § 48, p. 215. Noldii concord. partic. ad voc. *בִּנְיָן*, 14, p. 698, 99.

eenkomstig de waarheid voorkomen; maar om nu aan de natuur des beelds te beantwoorden, zal wel niets geschikter zijn, dan het te verstaan van de zevenvoudige verwonding, welke den Heere aangedaan werd. Gelijk namelijk de hoofdbouwsteen hier voorgesteld wordt met zeven gaten tot troost der geloovigen, dat zij als levende steenen, een zevenvoudigen sterken houvast in dezen éénen steen hebben, zoo hebben wij, van het beeld op het wezenlijke overgaande, toch wel vóór alle dingen dat in acht te nemen, wat de eenparige stem der Profeten is: »Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongeregtigheden is Hij verbrijzeld; de straffe, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijne striemen is ons genezing geworden.” De zevenvoudige verwonding: door de geeseling; door de bespottling met den doornenkroon; door de doorboring zijner beide handen en voeten; door de opening zijner zijde, — is door de Profeten, met name ook door den Profeet Zacharia allerwege zoo in het daglicht gesteld geworden, dat ik denk, wij zullen wel doen, om de »zeven oogen”, van Christus zevenvoudige verwonding te verstaan. Wat is toch aan Christus gedaan geworden, dat onze zaligheid werkelijk in Hem voor God vastligt en Gode aangenaam is? Is Hij niet voorbereid geworden door zijn lijden! Zoo als de hoofdbouwsteen zoo voorbereid werd, dat door een sluitnagel of anker die steenen, welke op hem gebouwd werden, in hem bevestigd waren: — zoo is ook Christus voorbereid geworden, dat wij als levende steenen, door het geloof onafscheidelijk in Hem ingevoegd zijn, en aan Hem gehecht blijven. Maar Hij is door lijden alzoo voorbereid geworden; daarom ligt onze zaligheid werke-

lijk vast in Hem voor God en is Gode aangenaam. Want het is door de genade Gods geschied, dat Hij door lijden zoo toebereid werd, dat wij door het geloof in Hem onze eeuwige behoudenis hebben, zoo als ook Paulus aan de Hebreëen schrijft: dat Hij door de genade Gods den dood voor allen smaken moest. De aangevochtene vraagt naar eenen vasten grond, waarop hij zich met al zijne zonden kan laten zinken, in het bewustzijn dat hij niet beschaamd worden zal; en daar wordt hem Christus voorgehouden als de hoeksteen, waarop hij zich rustig en zeker kan nederlaten. De aangevochtene vraagt naar een houvast, waaraan hij zich met al zijn verderf mag vasthouden in het bewustzijn: van dezen houvast kan mij niets scheiden, hoe ook de golven van toorn en gerigt, van vloek en verdoemenis hoog om mij heen slaan; — en dezen houvast heeft hij in Christus wonden door het geloof, even als de op den hoofdsteen opgebouwde steenen door een nagel, pen of anker, hunne bevestiging in de gaten of oogen van dien hoofdsteen hebben. Maar den waarlijk aangevochtene gaat het daarom, dat hij wete, niet of deze houvast zeker genoeg is tegen duivel, zonde en dood op zich zelven, maar voornamelijk of God met dezen houvast te vreden is, of hij zelf Gode aangenaam is, zich daaraan houdende. Hij moet weten, of hij zich van Gods wege, overeenkomstig wat gerechtigheid bij God is, daaraan mag houden, en dat derhalve niemand hem van dezen houvast zal vermogen te scheiden. En daarop wordt hem hier antwoord gegeven, wanneer het heet: *In dezen steen zeven oogen*. Want toch, dat is met andere woorden gezegd: Ik de Heer zeg het u, dat Ik zelf uwen eeuwigen behouder zoo zal laten toerig-

ten, dat gij als levende steenen in denzelven, naar mijn welbehagen, een zeker houvast hebben zult; Hij zal zoo toegerigt zijn, dat Hij u met zevenvoudige zekerheid in zich zal invatten en vastsluiten, zoodat gij onafscheidelijk met Hem verbonden zijn zult door het geloof, en als *éénen steen* met Hem zult uitmaken.

Dat nu zulks gerechtigheid voor God, en Hem ook aangenaam is, dat deze steen Christus zoo door lijden toebereid werd; dat wij die gelooven, onafscheidelijk door het geloof in Hem vereenigd zijn, en alzoo in Hem den zegen daarvan wegdragen, is openbaar, wanneer wij betrachten, wat wij van nature en op ons zelven zijn. Want toch, ten onzen opzigte is er niets dan zonde, vloek en verdoemenis bij ons aanwezig, en dientengevolge kan de gerechtigheid Gods ons niet tot zich laten; maar wijl onze zonde, vloek en verdoemenis op dezen Steen gelegd werd, zoo als er ook geschreven staat: »De Heer wierp alle onze zonden op hem (*),» — zoo is daardoor de gerechtigheid Gods voldaan, en mogen wij met onze zonde, vloek en verdoemenis in Hem ons insluiten ter opbouwning in Hem, ja om opgebouwd te zijn uit zijne gerechtigheid, zegen en leven; zoodat wij enkel gerechtigheid, zegen en leven voor God in Hem zijn, en zijne wonden alzoo onze heilswoningen geworden zijn.

En wijl alle lijden op Hem gekomen is, zoo kan en wil Hij ons, als een barmhartige grondsteen ook dragen met al onze zonden, last en nood; — want waarin Hij verzocht geworden is, kan Hij degenen helpen en zal het ook doen, die verzocht worden.

(*) Volgens de overzetting van Luther.

En wijl wij in Hem enkel gerechtigheid, zegen en leven zijn, wij die gelooven, zoo zullen wij ook wel enkel gerechtigheid, leven en zegen blijven, en de overwinning er van wegdragen, ofschoon ook nog heden voor eene wijle tijds het masker zijns kruis ons voor het oog der wereld misvormen moge.

En wijl Hij juist daarom, dat Hij voor ons den dood gesmaakt heeft, Gode aangenaam is, zoo hebben duivel, dood, zonde en vloek aan Hem hunne magt verloren, en zal Hij door God als de eenige Borg onzer zielen wel gehandhaafd worden, en alle andere hoofdbouwsteen en zullen voor Hem verdoemd moeten zijn.

Ik zeg alle andere hoofdbouwsteen; — want Hij is het alleen. Daarom zegt ook de Engel: IN EENEN STEEN. Want er is geen andere naam gegeven, noch in den hemel noch op aarde, waardoor wij zalig kunnen worden, dan deze naam. Ofschoon Hij van menschen verworpen is, God heeft Hem tot den hoeksteen zijns Huizes gemaakt; daarom is Hij ook kostelijk en dierbaar in de oogen diergenen, wien het om gerechtigheid voor God en hulpe ter doorkoming gaat.

Christus is derhalve door Gods genade, door lijden zoo toebereid, dat onze zaligheid bij God in Hem vastligt, als in den eenigen Borg, en Hij is dientengevolge Gode aangenaam.

III.

Wat nu verder volgt, geeft niet minder geruststellende beantwoording op de derde vraag.

Is onze, door Hem daargestelde zaligheid, waarlijk in overeenstemming met het heilige Wezen Gods?

Het antwoord is: *Ziet Ik zal zijn graveersel graveren, spreekt de Heer der heirscharen.* In het beeld van eenen steen, welken het huis Jakobs voor oogen had, werd het hun op volgende wijze duidelijk. Wanneer een gebouw klaar was, pleegde de bouwmeester de steenen, in het bijzonder den hoeksteen, met allerlei graveerselen te versieren; men zag alsdan op den hoeksteen hetzij inschriften, of allerlei bloemen en vruchten ingebeiteld. Voor Josua nu en voor de gansche Gemeente was het, bij het gevoel hunner zonden, een groote troost, dat de Heer daarom het werk zijner handen niet zoude laten varen; dat Hij het zelf was, die voor hen den tempel niet alleen zoude laten opbouwen, maar ook de laatste hand aan het werk leggen zoude; en ten bewijze hoe aangenaam het Hem was, zoude Hij den hoeksteen, waarop de tempel gebouwd was, gansch heerlijk en prachtig door graveersel zijner eigene hand versieren met inschrift, bloemen en vrucht. — Wanneer de Heer hier bij vernieuwing zegt: »*ziet*” zoo hadden zij alleen op Hem, hun oogwit, hunne oogen te vestigen. Wanneer Hij spreekt: »*ziet Ik ben het,*” zoo benam hij hun daarmede alle vrees, en stroomde hun vertrouwen in, dat Hij het om zijns zelfs wille deed; en wanneer Hij zegt: »*zoo spreekt de Heer der Heirscharen,*” zoo wisten zij uit zoodanige uitspraak, dat den Heere Zijn voornemen niet berouwen zoude, dat ook geene magt in den hemel, op aarde of in de hel het Hem zoude kunnen beletten.

Maar wijl den geloovigen door deze beeldrijke toespraak de

oogen geopend werden, om te zien hoe de zaak voor hen bij God stond, bekwamen zij daardoor tegen elke aanvechting eenen magtigen troost, dat hunne in den hoeksteen vastliggende zaligheid in overeenstemming met het heilige Wezen Gods was.

Trouwens dit is het juist wat de geloovige en aangevochtene weten moet. Hij kan zich met geen Jesus-geloof vergeeuen en daarbij geene rust hebben, zoo lang hij niet weet, dat datgene, wat hij van Jesus gelooft, in overeenstemming met het heilige Wezen Gods is. Eerst dan kan hij weten, dat hij niet zal omkomen, maar de overwinning zal wegdragen, hoe naar het ook volgens het uiterlijk voorkomen er moge uitzien; hoezeer hij ook een mensch des onderliggens is. Want toch met de zonde kan niemand, die de heiligheid van het Wezen Gods kent, ligtvaardig omspringen; maar zij maakt hem voor en na bekommerd, zoodat hij er zeer beangstigd over wordt; en hij heeft voor en na zonden, welke hem grooten nood veroorzaken.

Nu spreekt God, zoo als Hij vroeger van het lijden van Christus tot troost der Gemeente had laten voorzeggén, hier van de heerlijkheid, welke Hij Hem zoude laten erven. Nu is dat in overeenstemming met het heilige Wezen Gods, dat Hij dengene, die om onzentwille geleden, en daardoor zinnen wil gedaan heeft, ook tot eer en heerlijkheid gebragt hebbe. Zoo als wij zulks ook in den brief aan de Philippenzen lezen: »Daarom heeft hem ook God uitermaten verhoogd, en heeft hem eenen naam gegeven, welke boven allen naam is: opdat in den name Jesu zich zoude buigen alle knie dergenen, die in den hemel en die op de aarde,

en die onder de aarde zijn. En alle tonge zoude belijden dat Jesus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods des Vaders." Dit is het wat God zegt: »Ik zal zijn graveersel graveren."

De heiligheid Gods wil niet dat zonde, dood en vloek heersche; ook wil zij niet, dat ergens eenig ander vijand onzer zaligheid heersche; daarom heeft zij, nadat haar door de onschuld Christi genoeg gedaan is, en Hij de wet be waard, en, door zijnen dood, onze vuilheid en onreinigheid van ons genomen heeft, — denzelfden Christus verhoogd tot den eenigen Mensch in de genade, tot den Levensvorst, tot den Uitdeeler van zegen, tot den oversten leidsman onzer zaligheid; en heeft tot Hem gezegd: »Zit aan mijne rechterhand, tot dat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten;" zoo als ook de Apostel Paulus zegt: dat Hem alles onder zijne voeten gesteld is, en dat Hij tot een Hoofd gegeven is aan zijne Gemeente, dat zij in Hem onberispelijk is zonder vlek of rimpel. — Zoo heeft Hij haar geheilgd en gereinigd, en is door God verhoogd om haar als zoodanig te handhaven en te bewaren.

Het inschrift, dat God zelf op onzen Hoeksteen ten sierraad ingegraveerd heeft, is daarom dit: *De Heer kent die de Zijnen zijn,*" — en de bloem en vrucht aan Hem is onze bloem en vrucht, zoo wij in Hem gelooven; en onze door Hem daargestelde zaligheid is daarom in overeenstemming met het heilige Wezen Gods; wijl God zelf het bewezen heeft, dat aan zijne heiligheid genoegdoening geschied is: anders zoude de Vader Christus niet met lof en eere gekroond hebben; Hem niet boven allen verhoogd hebben,

dat Hij de eenige Hoeksteen blijve zijner, door Hem van hare zonden verlost en vrijgekochte Gemeente.

IV.

De genadige woorden des Engels uit den mond des Heeren : *»En ik zal de ongerechtigheid dezes lands op eenen dag wegnemen,»* lossen wel volkomen de bedenking op :

Zal onze gestadige dagelijksche en zich steeds van nieuws weder openbaarmakende verdraaidheid God niet in den weg zijn, om ons de verworven zaligheid te doen beërven?

Bij alle genade, welke Josua en de Gemeente ten deele geworden was, moest hij zich toch bekommeren, moesten ook zijne vrienden zich bekommeren, bij zich zelve voortdurend nog zoo vele verdraaidheid te vinden, en dat niet alleen: het volk, voor hetwelk zulke groote daden geschied waren, aan hetwelk zulke kostelijke beloftenissen gegeven werden, dat volk Gods lag op zich zelve in eene verdraaidheid, welke Josua diep neêr moest drukken, welke ten Hemel riep. — Deze verkeerdheid, deze verdraaidheid — ach, aan het getal was geen einde! Welk oordeel hadden zij voor en na over zich zien losbreken; zoude, van wege zulke verdraaidheid, God niet eindelijk nog het land met den ban slaan? Zouden zij de verworvene zaligheid niet weder verliezen? Zoude God zich niet omwenden en spreken: Ik heb het wel uitdrukkelijk gezegd; maar uwe verdraaidheid is te hemeltergend, dat ik van nu aan zware: Ik zal u allen even-

wel verwerpen? Zoude het ook waar worden, dat zij lieden des overwinnens zijn zouden, zij die zoo vol van verdraaidheid waren?

Daar spreekt nu God: Ik weet wel, dat gij over zulke verdraaidheid u bekommert, beangstigt en verlegen maakt; Ik weet wel dat dit land geheel in zonde en schuld steekt; Ik weet wel, dat Ik in geen stuk met u vooruit kan, dat gij allen van mijne genade, liefde en trouw geene regte en ware gedachten voedt, dat gij allen naar het zichtbare grijpt; Ik weet het wel, dat gij mij in het aangezicht slaat met uwe kwade gedachten aangaande mij; dat een ieder uwer op datgene uit is, wat zijns is, niet wat mijns is. Maar ziet dit land, hoe geheel en al het ook in verdraaidheid steekt, ziet u zelve, hoe gij ook gansch het omgekeerde zijt van zoo als Ik u hebben wil; zijt gij deswegens bekommerd, hevig aangevochten; meent gij, dat het mij toch eindelijk, wegens zulke verdraaidheid, onmogelijk zijn zal u de zaligheid, het heil, dat ik u beloofd heb, ook te laten beërven, omdat Ik niets in u vind, waarom Ik het zoude kunnen doen: — Ik hef mijne hand op, strijk ze over uwe wonden dat ze genezen zijn. Ik hef mijne hand op en wisch de gansche verdraaidheid op eens weg, dat er niets meer van gezien wordt. Dat doe Ik, Ik God, Ik de Heer der Heerscharen. Ik zal er niets voor uwe oogen meer van overig laten blijven; en Ik zal het niet langzamerhand doen, maar ook de verdraaidheid van dit verdraaide land, Ik neem ze op éénen dag weg.

Wanneer nu God door eene vrijwillige daad zijner magt de verdraaidheid wegneemt, dan is met zijn woord, waarin Hij zulks bekend maakt, dat Hij het doet, ook de beden-

king weggenomen, als konde alle en de zich steeds dagelijks bij vernieuwing openbaar makende verdraaidheid Hem in den weg zijn, om aan degenen, welken Hij zoo groote belofte uit vrije genade, uit loutere goedheid, uit gronden, welke in zijne barmhartigheid liggen, gegeven heeft, de verworvene zaligheid te doen beërven.

Wanneer nu God verder zegt, dat Hij zulks op éénen dag doen zal, zoo is daarmede den ganschen bodem ingeslagen aan die leere, welke meent, om de zich al weder dagelijks openbaar makende zonde, door dagelijksche boete te kunnen verzoenen, of die daartoe eenen anderen grond aangeeft, dan den eenigen grond Christus. Wij hebben hier *éénen Hoofdbouwsteen, en éénen dag*. Naar Gods uitspraak is de verdraaidheid weggenomen in éénen dag: — dus is er daarvoor geen tweede dag. Maar deze eene dag is de dag des heils, der gerechtigheid en des levens, welke begonnen is met de geboorte des Messias en eindigde met de uitgieting des Heiligen Geestes. In deze tijdruimte is de verdraaidheid des volks Gods door God zelven weggenomen geworden.

Dit is nu een zeer heerlijke dag, waarop God zulks gedaan heeft; weshalve wij dezen dag hoog in eere en in gedachtenis te houden hebben, en denzelven zeer te vieren, en uit te rusten van al onzen zuren arbeid om zelven de verdraaidheid weg te nemen; want in éénen dag is ze weggenomen.

Zulke woorden mogen de hel wel een schrik aangejaagd hebben, zoodat zij niet geweten heeft, wat nu verders aan te vangen. Zij zal evenwel met hare list niet ophouden, om ons deze bedenking in het harte te werpen: »zal uwe verdraaidheid eindelijk God niet in den weg staan om u bij zich

op te nemen:" — maar daar hebben wij dan ook tot dit woord onze toevlugt te nemen; want dit woord gaat elke bedenking als ook de koenste verwachtingen te boven. Want daar God zelf nu op éénen dag de verdraaidheid met eigene hand weggenomen heeft, en dientengevolge Gode niets in den weg staat, zoo kunnen duivel, dood, vloek en verdoe-menis niets daartegen inbrengen, maar moeten Gode het zijne laten. Zijn woord en zijne daad zijn geweldiger dan alle magt, welke zich daartegen zoude willen opzetten.

Maar wie behoort nu tot het land, welks verdraaidheid God zelf heeft uitgewischt? Zoo schrijft de Apostel Johannes: »Hij is eene verzoeninge voor onze zonden: en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden der geheele wereld." Dat is nu een groot en uitgestrekt land, welks verdraaidheid God op éénen dag uitgewischt heeft; en wijl God ze heeft uitgewischt, zoo heeft voor de oogen en het gezigt Gods dit gansche geene verdraaidheid meer, hoewel het op zich zelf ze ook nog heeft en voelt of niet voelt.

Zulk een Evangelie uit den mond Gods heeft wel den schijn, als sprak het wat te koen, te vrij, te algemeen. Maar wie zal het doen, wanneer God het niet doet, en wie zal naar ontferming vragen, wanneer God zich niet ontfermt? Wie een hond is, zal bovendien er niet lang aan bijten; en wie eene zeuge is zal wel spoedig haren snuit tot eenen anderen kost uitstrekken. Het geldt den armen zondaren. Alleen dezulken hebben daaraan troost en vrucht, die waarlijk *hunne eigene* verdraaidheid uit hun hart en uit hunne huizen willen geworpen hebben, en wier leven naar God toe is, dat zij voor Hem in waarachtige heiligheid en gerechtigheid ge-

vonden zijn. Aan de overigen blijft zulk een Evangelie bedekt, en zij gaan allen met hun geloof verloren. Zulk een Evangelie geldt dien uitverkorenen niet, die van het Evangelie naar de kan en naar de wereld kunnen grijpen, maar den, volgens het voorkomen, van God verstootenen en door de menschen vertredenen en veroordeelden, die in hunnen nood tot God schreijen om te hebben eenen grond bij hun wegzinken, om overwinning bij hunne vertwijfeling, om eeuwige verlossing van de verdraaidheid, waarover zij leed dragen: en deze bekomen eenen Geest, waardoor hun ruimte gemaakt wordt, en waardoor zij den zegen en troost van dit Evangelie ook laten komen over de anderen, die er nog niets van verstaan. Amen.

SLOTLEERREDE (*)

OVER

Z A C H A R I A 3 vs. 10.

Josua en zijne vrienden mogen zich wel, vernemende die liefelijke en troostrijke woorden des Heeren: »Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op eenen dag wegnemen,» hoogst zalig en van alle volheid Gods vervuld gevoeld hebben. Heeft iemand naar troost gesmacht, en kan hij tot den Heere zeggen: »Gij hebt U mijner ziele zeer heerlijk aangetrokken, gij hebt mijne ziele verkwikt,» dadelijk is dan de liefde Gods en des naasten in hem vervuld, en hij moet het ook aan anderen bekend maken, welk eene volheid der rijkdommen van genade in den Heere is, welk eene algenoegzaamheid in Hem tegen elken nood, tegen alle smart. Wie zelf ervaren heeft, welk eenen nood de zonde hem veroorzaakt heeft; wat het is in den dood te liggen, in zijn verderf verzonken te zijn; wie het ervaren heeft, welk een verschrikkelijke toestand het is, ter neêr te liggen op den ondersten grond der verlorenheid, zonder God, zonder leven, zonder troost, zonder licht;

(*) Gehouden 19 December 1847.

in het oor de donder van Gods wet, in het harte angst en jammer, en alles rondom zich heen een verterend vuur en eene verschrikkelijke duisternis, en hij juist in zulk eenen toestand zich in eens opgeheven gevoelt uit het graf, waarin hij niet staan kon, door armen van eeuwige liefde, en bekomen heeft den kus des vredes, de toedeming des eeuwigen levens van den Almagtige, die zijne goedheid verheerlijken wil in het midden van onzen dood: — o, die moet de banier opheffen, de banier van den naam zijns Gods, dat allen, allen, wien het ook bange is van wege hunne zonden, allen, die ook liggen onder het gewigt der zonde, des toorns, der verdoemenis, dezen naam zien met hunne eigene oogen, voor zich zelven aanroepen in hunnen nood en ook den vrolijken dag mede genieten, welken de Heer zelf hen bereid heeft volgens de gerechtigheid, welke voor Hem geldt.

Toen alzoo Josua en zijne vrienden van eenen dag vernamen, op welken de Heer der Heirscharen ook de verdraaidheid van het zoo diep in zonden en schuld verzonken land, met de ligte beweging zijner hand, zoude wegnemen, toen hebben zij zulks ook aldaar den lande kunnen aankondigen, en aan allen bekommerden in Zion vreugde bereiden, met zulk eene boodschap uit den mond des Heeren.

Alvorens zij zich daartoe aangordden, zouden zij nog wat uit den mond des Engels in den naam des Heeren vernemen, dat hun moed zonde geven, om voor den naam Gods zoowel als voor zich zelven en anderen zoo treffelijk van de eeuwige genade, uit den monde Gods te getuigen: de Heer wischt de verdraaidheid van ons weg en Hij zal ze wegwischen.

Trouwens dat was gansch geene ligte zaak om er van te

getuigen: Hij heeft mijne verdraaidheid weggewischt. Hij wischt uwe verdraaidheid weg. Want heeft een menschen-kind zulks voor zich zelven vast te gelooven, en heeft hij het ook aan anderen mede te deelen, zoo zal zich juist daarbij de verdraaidheid eerst regt toonen, hoe zij verdraaidheid is, en zal er zich wel hevig tegen opzetten. Ja toch, zij zet er zich wel zoo zeer tegen in, dat, indien het niet luidde: *Zoo spreekt de Heer der Heirscharen*, en het dientengevolge ook niet eene almachtige hand ware, die het doet, de verdraaidheid juist dan ons zoude wegvagen, wanneer zulk woord van wegnemen zich maar zacht deed hooren.

Hoe dan nu Josua en zijnen vrienden moed ingeboezemd werd, en hoe ook ons, die naar gerechtigheid hongeren, moed ingeboezemd wordt, om van wege den naam des Heeren volstandig te blijven bij het geloof, aangaande ons zelven en ook voor anderen, en er van te getuigen: de Heer neemt waarlijk onze overtreding weg, Hij heeft ze achter zijnen rug in de diepte der zee geworpen, — dit willen wij nu in deze ure betrachten.

T E X T:

ZACHARIA 3, vs. 10.

Te dien dage, spreekt de Heer der Heirscharen, zult gijlieden een iegelijk zijnen naaste noodigen tot onder den wijnstok en tot onder den vijgeboom.

Mijne Geliefden! Het is openbaar, dat in deze woorden de genieting van eenen grooten vrede bij God door Jesus Chris-

tus uitgesproken wordt, welke genieting een ieder gansch niet alleen voor zich zelven zouden kunnen behouden; maar aangedrongen zoude zijn ter uitnoodiging van zijnen naaste, om met hem het volle genot dezes vredes te kunnen deelen. Maar waar de een den anderen daartoe zal uitnoodigen, daar moet de uitnoodiger goed weten wat hij heeft; opdat de andere bemoedigd wordt om tot hem over te komen, en met hem te genieten van dat, wat hij bezit, ten einde de eene met den andere zich lave, verkwikke en verzadigd worde. En daartoe dient nu deze voorzegging. Het beeld, waarin de laatste ingekleed wordt, is wel is waar van den uiterlijken welstand genomen, zoo als wij denzelven vermeld vinden 1 Kon. 4, waar het heet: »Salomo had heerschappij over al dat op deze zijde der rivier was;.... en hij had vrede van alle zijne zijden rondom. En Juda en Israël woonden zeker, een iegelijk onder zijnen wijnstok en onder zijnen vijgeboom." Edoch uit den samenhang van het gansche kapittel, en bijzonderlijk uit den samenhang met het vorige vers, is het te duidelijk, dat hier sprake is van het Koninkrijk der hemelen, van het rijk der genadé en der vergeving der zonden, in welk rijk Christus Koning is; en dat dientengevolge de voorzegging inhield: »Te dien dage, waarin de Heer de zonde des lands zoude uitwisschen, zoude een ieder, die daarin t'huis behoorde, onder de volle verkwikking en bedekking van zulke genade wonen, en onder dezelve eenen vollen vrede genieten, en tot de genieting van deze genade en dezen vrede zoude een ieder den anderen uitnoodigen."

Trouwens met zulke voorzegging werd Josua en zijnen vrienden moed ingeboezemd, ten einde des te meer van de genade

des komenden Gezalfden, welke hun wedervaren was, vergewist te zijn, namelijk: dat zij zelven in deze genade alle volheid hadden en voor de eeuwigheid geborgen waren, en ook anderen met alle vrijmoedigheid mogten uitnoodigen om er allen Ygenot en de volheid van te ontvangen.

»Met het harte gelooft men ter regtvaardigheid, en met den monde belijdt men ter zaligheid,» schrijft de Apostel Paulus. Nu behoort er een buitengewone moed toe om met den monde ter zaligheid te belijden. Gewis, deze belijdenis is niet minder een werk des almachtigen Gods dan al het andere. Want, »Ik geloof, daarom spreek ik, maar ik ben zeer geplaagd,» schrijft David. Nu zeer geplaagd zijn en nogtans gelooven, en uit geloof spreken van heerlijkheid, terwijl men slechts ellende voor zich heeft, dat kan niemand doen dan door den Heiligen Geest.

Alzoo werd deze Geest, met al de vrucht der gerechtigheid, welke Hij met zich brengt, hier beloofd.

Een' voorsmaak van deze belofte hebben de armen en elendigen, die toenmaals op den Heere hoopten, gehad; zij hebben, als in een voorgenot, elkander onder den wijnstok en onder den vijgeboom uitgenoodigd ten dage, waarop Esra hun de wet voorlas. Toen zij de wet het eerst hoorden, begonnen zij te weenen, en het werd hun zeer bange; maar als het hun nader verklaard en gezegd werd: dat zij niet zouden weenen, dat de vreugde in den Heere hunne sterkte zijn zoude, en zij alzoo de prediking van Christus vernamen, toen werden zij vrolijk, zoodat zij aten en dronken en elkander deelen zonden, en zich onderling zeer verheugden en het overluid deden hooren, dat zij begonnen in loofhutten te wo-

nen, zoo als wij zulks bij Nehemia in het 8ste kapittel lezen kunnen.

Maar wijl het God behaagd heeft, de gansche vervulling dezer belofte eerst op de kerk te laten komen sedert de uitstorting des Heiligen Geestes, en aldus ook op ons, opdat diegenen, welke vóór dien tijd geleefd hebben, niet zonder ons zouden voleindigd worden; zoo hebben wij alle redenen om die genade, welke ons volgens deze textwoorden ten deele zijn geworden, ter harte te nemen.

Want wij zien er uit:

1) Dat de tijd (de dag), welken wij beleven, de tijd van de vergeving van zonden, en voor ons een eeuwige tijd van den Vader aller genade is.

2) Dat een ieder onzer, die gelooft, eenen wijnstok en vijgeboom heeft, waaronder hij mag wonen, en waarvan hem een overvloed des genots geschonken is.

3) Dat God zeer verheerlijkt wordt, wanneer wij onder dezen wijnstok en vijgeboom onzen naaste noodigen, en dat wij zulks ook niet kunnen nalaten.

4) Dat onze genadetijd — onze wijnstok en vijgeboom, als ook, dat wij anderen daartoe uitnoodigen, en alzoo daaronder te zamen komen en te zamen daarvan genieten — onder des Heeren bijzondere gunst, trouw en beschutting staat.

I.

»De tijd, welken wij beleven, is een tijd van vergeving van zonden, en voor ons een eeuwige tijd van den Vader aller genade.»

Wij lezen in onzen text: *»Te dien dage;»* dat is dezelfde tijd, welke in het voorgaande vers *een dag* genoemd wordt. Deze dag of deze tijd is de dag of de tijd Christi, dat is de dag of de tijd zijner regering, waarin Hij als Koning regeert. Deze tijd is nu reeds achttien eeuwen. Zoo lang staat reeds het rijk Christi, reeds zoo lang is Hij Koning over het huis Jakobs; reeds zoo lang heeft Hij er zich mede bezig gehouden, om zijn volk zalig te maken van hunne zonden.

Van dezen tijd hebben van oudsher alle profeten heerlijke dingen voorzeggd, onder anderen het volgende: God zelf zoude dezen tijd laten komen; dan zoude Hij weder een welbehagen in menschen nemen. Hij zou hun een Kind, een Zoon doen geboren worden, die zoude de door menschen verspilde heerschappij weder op zich nemen. Alles, wat door de menschen verloren was, zoude Hij terugbrengen. Hij zoude hun vleesch en bloed aannemen. De Heer zoude alle zonden des volks op Hem werpen, en Hij zelf zoude, als een onschuldig lam, alle hunne zonden, hunne schuld en hunne straf op zich nemen, Hij zoude er voor lijden en sterven. Met zijn bloed zoude Hij in het Heilige der hemelen gaan, eene eeuwige gerechtigheid aanbrengen, eene eeuwige verzoening voor het gansche volk. Hij zoude alzoo hunne gevangenschap wenden, hen

vrijkopen van alle vijanden, hen vrijmaken van het dwangjuk der wet, en van allen vloek, en van de verdoemenis, welke anders op de overtreding volgen moest. Hij moest hunnen dood een vergift, en der helle eene pestilentie zijn. Uit allen nood, van hoedanigen aard ook, zoude Hij hen redden; alles zoude Hij voor hen weder goed gemaakt hebben. Zij hadden zich volstrekt voor niets vervaard te maken; want Hij zou hun Heiland en hun Redder zijn, en zou voor alles instaan. Alle ellendigen zouden eten en verzadigd worden, de poorten hunner haters en vijanden bezitten, in zijne stad eeuwiglijk wonen, in zijne tegenwoordigheid, en Hij in hun midden, als hun God, hun Zondenuitdelger en Beschermmer. Zij zouden eene opene en vrije fontein hebben tegen de zonden en overtreding. Het Verbond der genade met hen gemaakt zoude niet wijken, wat ook wijken mogt; en het Verbond des vredes zoude geen einde hebben. Dat zoude veel vaster staan dan de ordening van dag en nacht; nooit of nimmer zoude Hij op hen toornen of op hen schelden; Hij zoude veeleer hen allerwege vrije baan maken, dat zij het goed hadden, en voor Hem in grooten vrede leefden ten allen tijd. Hij zelf zoude hunne gerechtigheid zijn; in Hem, den getrouwen Verbondsgod, zouden zij gerechtigheid en sterkte hebben, tot Hem de toevlugt durven nemen, wat ook kome, wat ook mogt bezwaren. Zij zouden maar altijd goedsmoeds zijn, al ginge het ook door vuur en water; want allerwege zoude Hij, de Held, met hen zijn, zoude elken vijand voor hen vellen, en zij zouden met Hem in de hoogte wonen, ja bij Hem eeuwig geborgen en zalig zijn. Hij zoude zijne heerlijkheid op hen leggen en hen eeuwig heerlijk gemaakt heb-

ben; — zoodat zij allen met Hem er de overwinning van zouden wegdragen en vrucht, leven en overvloed hebben in Hem.

Wat God van de vroegste tijden af door zijne profeten gesproken heeft, is alles vervuld geworden, en Hij handhaaft zijne trouw bij zijne ellendigen en armen, die op zijne genade hopen.

Den dag, waarop God de zonde uitgewischt heeft, beleven wij. De zonde heeft Hij eigenlijk uitgewischt op den dag, toen onze getrouwe Heiland aanving te regeren; want toen is Hij met zijn dierbaar bloed voor God gekomen, en heeft eene volle betaling gebragt voor onze schuld, het volle losgeld, zoodat wij van toorn en gerigt vrijgekocht zijn. Maar volgens den Geest, waarin de profeten zich uitdrukken, kunnen wij zeggen, dat deze dag nog heden voortduurt, en dat de wegneming onzer zonden geschied is op den morgenstond des dags, welken ook wij beleven; want volgens de profeten is de gansche tijd des Rijks Christi *één* dag, een dag, op welken geen nacht meer volgt. Trouwens de Geest der genade weet eigenlijk van tijd noch ruimte. Zoo is dan onze verdraaidheid uitgewischt, onze zonde weggenomen en gedragen geworden aan het ligchaam van Christus op het hout. Daarom laat God het nu prediken: »Ik, ik delge uwe zonden uit om mijnentwille, en gedenke dezelve niet meer; Ik heb ze achter mijnen rug geworpen in de diepte der zee,» Hij laat het ons verkondigen, dat Christus gestorven is voor onze zonden; dat het handschrift, dat tegen ons was, uitgedelgd is, dat God met ons verzoend is door den dood zijns Zoons. Daarbij schenkt Hij zijnen Heiligen Geest, dat zulk

eene prediking geloofd wordt, en dientengevolge het woord van aflaat van zonden in het verslagen hart post grijpt; zoodat de arme zondaar het ook werkelijk gelooft: aan geloove regtvaardig te zijn, en alzoo een' grooten vrede over hem voelt komen, vrede bij God door Jesus Christus; zoodat het hart er vol van wordt, God door zijne genade het gebeente heelende, dat Hij verbrijzeld had.

Maar wijl wij dezen dag beleven, zoo als dan ook de Apostel Paulus het betuigt: »Ziet nu is het de welaangename tijd, nu is het de dag der zaligheid,» zoo zie een ieder, die met zijnen God, tot nu toe, nog niet in 't reine gekomen is, voor zich zelve toe, dat hij de aangebragte genade niet langer versmade; en een iegelijk, die met zonden bezwaard is, hoe diepgeworteld, hoe gruwelijk, hoe afschuwelijk ze ook zijn mogen, wete: dat hij alle oorzake en ruimte heeft om te gelooven, dat God zijne zonden uitgewischt heeft en ze niet meer gedenkt; dat toorn, vloek en verdoemenis van hem afgenomen en genade, vrede en vreugde voor hem voorhanden is en geheele verlossing; dat zonde, dood of duivel hem nooit of nimmer verslinden zullen; dat een eeuwig regt voor hem besteld geworden is van den Heere, en eene eeuwige gerechtigheid van den Vader aller genade door Jesus Christus; dat hij nooit of nimmer zal omkomen. Zulks alles mag hij voor waar en gewis houden, wijl Gods beloften *Ja en Amen* zijn in Christus Jesus onzen Heer, *en Hij zulks gesproken heeft.*

II.

Een teder onzer, die gelooft, heeft eenen wijnstok en eenen vijgeboom, waaronder hij mag wonen, en waarvan hem een overvloed des genots geschonken is.

Het is hoogst zalig. zich den Heere gesteld te hebben tot zijne toevlugt, tot Hem te komen, hoe men zich dan ook moge bevinden, tot Hem te gaan, al worde het hart ook door menigen storm van allerlei hartstogten bewogen, onder welke bezwarenissen iemand ook gebukt daarhenen gaat. Welgelukzalig hij, die tot den Heere komt, zij ook het gansche ligchaam bedekt met melaatschheid, zij ook het hart zoo hard als steen, vinde men ook in zich niets anders dan louter verkeerdheid en verdraaidheid, ja al ware het iemand ook zoo, als van alles overweldigd te zijn; — komt men tot den Heere, legt men Hem alles open, verheelt men voor Hem niets: — weldra zal het hart wel breken, de oogen zullen wel overloopen, en men zal wel spoedig bespeuren, hoe zijne magtige hand elken last, waaronder men zoo diep gebukt ging, weet af te wentelen, zoo dat iemand ook niets meer drukt. Dat noem ik gelooven, niet dat iemand zegt: ik mag stelen, ik mag moorden, ik mag een afgodendienaar, dat is een gierigaard zijn, ik ben nogtans geborgen, — ook niet, dat iemand zegt en in zijn hart denkt: God is mij genegen, want ik doe zijn wille, daar toch het ware geloof veeleer van alle doen afziet, en bloot in de genade van Christus zijne ruste vindt; maar dat noem ik gelooven: wanneer iemand gestadig allerlei verkeerdheid en verdraaidheid in zich

bevindt, wanneer hij zich voortdurend van allerlei bezwaard gevoelt, en zulke verkeerdheid hem een zware last is, waarvan hij begeert verlost te zijn, en elke bezwaren is in waarheid eene bezwaren bij hem is, van dewelke God alleen hem kan ontheffen; of wanneer hij belijdt dermate in den grond verdorven te zijn, dat hij in zich zelve volstrekt geen goeds vindt, al had hij ook aller engelen werk gedaan; — en wanneer hij dan, juist wijl hij zoodanig een is, in welken volstrekt geen goed woont, al wederom telkens tot den Heere om ontferming gaat, om genade voor zich, om goedertierenheid; wanneer hij zich voor zijnen God wegwerpt, zich zelve aanklagende, in zijn harte zich zelve in opregtheid voor God veroordeelende, en om genade aanhoudt, als om nieuwe genade, als hadde hij nooit genade gekend.

Een ieder onzer, die alzoo gelooft, die zal ervaren, dat hij eenen wijnstok en vijgeboom heeft, waaronder hij wonen mag. Want wie tot God gaat, op grond, niet zijner eigene gerechtigheid, maar der aangebragte gerechtigheid van Christus, die zal tot de bewustheid komen, dat hij onder de bedekking der genade leeft, en dat hem allerlei vrucht der gerechtigheid rijkelijk toegebracht wordt. — Allerlei heerlijkheid der gerechtigheid zal hij voor zich aan den Heere aanschouwen, en met allerlei vrede Gods zal hij zich vervuld vinden, zoodat hij het ook zal bekend maken, wat geschreven staat: »Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is zijne baniere over mij. Ik heb grooten lust in zijne schaduw en zit er onder, en zijne vrucht is mijn gehemelte zoet.» De Heer is over de zijnen, over zijne bekommerde kinderen; »eet, drink, wordt dronken, o mijne geliefde,» dit is zijn woord aan de moeden ter

regter tijd. Hij zal wel zorgen, dat wij het goed hebben onder zijne genade; gelijk de most van edele druiven voor eenen zwakke een levenwekkende, zoete reuk is, zoo is ons zijn Naam; en gelijk de wijn eenen treurige vrolijk maakt, eenen magtelooze oprigt, en hem allerlei moed geeft, zoo heeft onze God in den schat des troosts zijns Evangelies duizend ware en troostrijke woorden voor één, om den treurigen Zionskinderen vreugde in alle harteleed te geven, hen met magt te omgorden in alle magteloosheid, hun moed te geven tegen den heetsten kamp, en hen volop te laten smaken de krachten der toekomstige wereld; zoodat zij menig iets inademen van de zaligheid, welke nog niet geopenbaard is. De Heer is over de zijnen, over zijne bekommerden in Zion; en zoo als de vijgen den honger en de dorst stillen, dat de ziele wederkeert, wanneer ook iemand na drie lange, bange dagen en nachten noch gegeten noch gedronken heeft, zoo heeft Hij ook des hemels brood genoeg, om den hongerige en dorstige naar gerechtigheid te spijzigen, dat de ziele in hem wederkeert, terwijl hij meende: »*nu kom ik om.*»

Gij gevoelt het, de wijnstok en de vijngeboom beduiden allerlei troost der gerechtigheid en des vredes bij God, door Jesus Christus onzen Heer, welken troost de Heer eenen iegelijks, die tot Hem komt, laat toestroomen. Want het is den Heer niet genoeg geweest, de gerechtigheid en de zaligheid voor ons daar te stellen; Hij bekleedt ook in der tijd eenen iegelijks heilbegeerige met deze gerechtigheid, en zet hem in deze zaligheid: en dit niet alleen, maar Hij vervult ook eenen arme en ellendige, zoo voor als na, met den troost des Heiligen Geestes, in diervoegte, dat een aangevochtene zul-

ken troost en de nabijheid des Heeren bespeurt; dat hij be-
moedigd wordt, om met een goed geweten dood, duivel, zonde
en wereld onder de oogen te treden, en hen te trotseren.
Want de Heer heeft niet zulk eene zaligheid voor de zijnen
daargesteld, waarbij zij hier dor en ledig blijven zouden; maar
dat zij bereids hier de eerstelingen er van in alle volheid genie-
ten zouden. De Heer weet wel, wat zijne armen hier door te
maken, wat zij te lijden hebben; hoe zwak, hoe weerloos zij
zijn, hoe onverstandig en blind van harten; Hij weet wel, hoe
wij volstrekt niet vooruit komen kunnen, altijd blijven liggen,
den moed verloren geven. Hij kent de magt en de list onzer
doodsvijanden; *wij moeten door deze wereld henen*. Wie zal
er ons doorhelpen, zoo het de Heer niet doet? Wie zal ons
troosten en onze zielen in het leven behouden, daar wij voort-
durend van alle kanten omlegerd worden, en alles, wat Gods
gerechtigheid haat, ons den dood gezworen heeft? O! gewis
de Heer vermag het alleen. Maar zoo als Hij gezegd heeft:
»Predikt van den regtvaardigen, dat zij het goed hebben,»
zoo heeft Hij er ook voor gezorgd, dat zij het goed hebben.
Hij heeft ons eenen heerlijken hof gegeven, dat wij in denzel-
ven wandelen en bij tijden de ellende dezès levens gansch
vergeten zouden, en ons verzadigen met de genietingen der
edele vruchten, welke Hij voor ons laat wassen. Daar kunnen
wij weder tot ons verhaal komen van allen strijd, van moeite,
harteleed en zorge, van alle aanvechting, van alle lijden. Het
harte wordt bevredigd en gesterkt, wij verkrijgen nieuwe le-
venskrachten; de tranen worden afgedroogd, de liefde wordt
wakker, het geloof bij vernieuwing verlevendigd, en de oogen
der hope worden hel. Onder de schaduw der algenoegzaam-

heid Gods wordt het hart geheel vrolijk, alle leed is weg, en met zijne druiven gelaafd zeggen wij in ons zelve: »Ik loof U op de harpe, gij zijt de hulpe mijns aangezigts en mijn God.»

Zoo als God den wijnstok en den vijgeboom beloofd heeft, zoo is hij daar aanwezig, deze levenonderhoudende, zielverkwikkende, gestadig in het harte nieuwen moed, gerechtigheid en sterkte mededeelende planting van de hand des Almagtigen. Wij mogen onder dezen wijnstok en vijgenboom wonen, wanneer het ons bange is, en daaronder verwijlen, ja ons ook daaronder verborgen houden, als ons de nood bezwaart, als wij door honger en dorst gedrongen worden, wanneer de ziele van ons wil uitgaan. Dit nieuwe Paradijs, met louter levensboomen, heeft God zelf achter zijn Huis aangelegd; opdat alles, wat verwond, wat mat en ziek is, wat honger en dorst heeft, wat een lommer zoekt, zich daaronder bergen kunne, in dezen hof wandeling hebbe, zich daarin neder zette en neme van de vruchten, welke de Heer voor hem aldaar heeft laten wassen, zoo veel hij wil. Hij behoeft niet te vragen: *is het voor mij?* Hij neme zoo veel hem gelust. Een overvloed des genots is hem geschonken. Want hun, wier oogen van doodsnoed willen breken, den ellendigen, den hongerigen, den dorstigen, den magteloozen, den armen, den zieken, den noodlijdenden, den versaagden van harte, zal het gepredikt worden: »Vrees niet gij liefelijk land, maar zij getroost en vrolijk; want de Heer kan ook groote dingen doen. Vreest niet, gij dieren op het veld; want de woningen in de woestenijen zullen groenen en de boomen hunne vruchten voortbrengen, en de vijgeboomen en wijnstokken zullen volop dra-

gen. Ik zal u de volheid doen toekomen, zoodat gij er genoeg aan hebben zult, en ik zal u niet meer te schande laten komen. Gij zult genoeg te eten hebben, en den naam des Heeren uws Gods prijzen, die wonderen onder u gedaan heeft, en mijn volk zal niet meer te schande worden. En gij zult het ervaren, dat Ik midden onder Israël ben, en dat Ik, de Heer uw God ben, en niemand meer." (*)

III.

God wordt zeer verheerlijkt, wanneer wij onder dezen wijnstok en vijgeboom onzen naaste noodigen, en wij zullen zulks ook niet kunnen nalaten.

Dat God daardoor zeer verheerlijkt wordt, zien wij uit de belofte zelve; want God zoude niet gezegd hebben: »Een ieder zal zijnen naaste noodigen onder den wijnstok en onder den vijgeboom,» indien zulks niet geschieden zoude tot roem en prijs des Heeren en zijner groote goedheid. Maar wanneer hier God zulks belooft, dan kondigt Hij daarmede iets aan, dat Hij zelf zoude daarstellen. Want dat is een groot en magtig werk, en op zich zelve een zware last, ja eene onmogelijke zaak, zijnen naaste te noodigen onder den wijnstok en vijgeboom. Edoch, dit moet naar den aard en de wijze des Evangelies verstaan worden. Daar toch worden andere lieden genoodigd, dan diegenen zijn, welke de Farizeërs noodigen onder hunnen

(*) Joël 2, vs. 21, 22, 19, 26, 27.

wijnstok en vijgeboom. De Farizeërs noodigen diegenen tot zich, welke met hen aan denzelfden strik der ongerechtigheid trekken, en hebben de plantinge hunner eigene handen, die zij Gods plantinge heeten. Trouwens, degenen, die onder den wijnstok en vijgeboom wonen, welke God hun geplant heeft, worden meerendeels bestreden, of het de plantinge Gods wel is, waaronder zij wonen, en hebben, volgens den aard des Evangelies, blinden, kreupelen en lammen te noodigen en lieden uit de hoeken, en de heggen. Maar wanneer zij daar beginnen te noodigen, dan maakt zich de duivel en de gansche wereld op de been, wijl deze zich door zulk eene uitnoodiging verworpen en uitgesloten gevoelen, en deze zouden den boom Gods en zijnen wortel gaarne uitgeroeid zien. Want wat niet uit God is, wil volstrekt zelf verheerlijkt zijn; maar de noodiging, volgens de wijze des Evangelies, is eene zoodanige, waarbij God alleen verheerlijkt wordt. — Daarom zeg ik, het is een zware arbeid, en een bijna onmogelijke zaak met zulk eene noodiging. Maar Hij, die het beloofd heeft, brengt het zelf tot stand, wat ook vleesch en bloed en de duivel daartegen inbrengen mogen. God geeft zulk eene genade, welke niet ijverzuchtig is. Waar genade komt, daar komt leven, en waar leven komt, daar is de liefde, en maakt milddadig, dat niemand iets voor zich zelve alleen houden kan, maar de naaste moet alles daarvan mede hebben, en het heet: »Komt, laat ons gemeenschappelijk zijnen Naam groot maken. Ik wil u verhalen, wat de Heer aan mijne ziel gedaan heeft, Ik riep Hem aan in mijnen jammer en in mijnen nood, en Hij verhoorde mijn smeeken. Ziet op Hem, en gij wordt niet te schande.»

Deze belofte is dus eene prediking van de magt der liefde

des naasten en der broederliefde. Die is ons van nature niet eigen. Van nature zijn wij haters Gods en haten elkander; van nature wil een ieder slechts voor zich ruimte hebben, de druiven en vijgen alleen eten, ook wil van nature een ieder alleen de man zijn. Maar waar deze belofte tot leven wordt, daar is de Wet der liefde Gods en des naasten opgerigt in het harte, daar heeft 't met de ongerechtigheid der zelfzucht een einde, en daar gloeit de liefde voor het heil des naasten.

Gewis, wie het smaakt, dat de Heer goed is, kan het geenszins nalaten, om ook zijnen naaste tot zulke goedheid te noodigen. Hij doet gelijk David, die, nadat de Heer hem getroost had over zijne schandelijke echtbreuk en moord, en hij nu onder den wijnstok en vijeboom dronken en vol werd, dadelijk eene uitnoodiging uitschreef aan alle echtbrekers en moordenaars, die het ook goed wisten, en het ook van harten beleden, hoe zwaar zij gezondigd hadden: — dat zij allen komen zouden en met hem eten en zat worden van de druiven en den most van den troost Gods, van de vijgen, die hem elke wond geheeld, en zijn gansche gebeente vrolijk gemaakt hadden; zij moesten doen als hij, de schuld belijden, om genade aanhouden, aan de genade niet twifelen, en tot God zeggen: »Gij zijt mijn God en mijn Heiland." Ja hij deed den Heere eene gelofte: »Ik zal de overtreders uwe wegen leeren, dat zich de zondaars tot u bekeeren."

En waarlijk wie onzer, wien de zonden genadiglijk en zoo goedertieren van den Heere allen geschonken zijn, wie onzer, die smaakt, hoe liefelijk de Heer is, kan het nalaten zulks den zondaren te verhalen, opdat zij zich ook opmaken tot zulk eenen God. Wie zou het van zich kunnen verkrijgen;

om den door de zonden hevig geplaagden en aangevochtenen, den armen en ellendigen, den naar gerechtigheid en troost hongerenden, niet ook uit den rijken schat der volheid der genade, welke zijne eigene zonden bedekt heeft, de ontferming, welke hem wedervaren is, rijkelijk mede te deelen, zoodat eenen ledigen de schoot vol worde; zoude het kunnen nalaten, den beangstigden den troost, waarmede hij zelf van God getroost is, volop toe te schenken? Gewis, wie door den Heere begenadigd is, die is ook door den Heere tot een' getuige gemaakt zijner almachtige liefde; zijn mond moet overstromen van den lof des Heeren, en de liefde Christi zal hem dringen dat hij het ook zoo doe, als de belofte het hier uitspreekt.

Dat vreedzame, zalige tezamenzijn in den band der liefde tot wederkeerige opbouwning in Christus, waarbij niemand zich zelve zoekt, ook zich zelve niet behaagt, maar een ieder zoekt wat des naasten is, dat ze allen den Heere zoeken, en Hem ook mogen gevonden hebben, dat allen van zich zelve afzien en op Hem alleen, die de regte Helper is, hunne oogen slaan, en alzoo Hem het gemeenschappelijk lofgezang toegebracht zij: — dat geheel heerlijke, wat in de gemeenschap der Heiligen ligt, dat zoete, wat daarin gesmaakt wordt, wordt hier onder een liefelijk beeld beloofd; en Hij, die het beloofd heeft, stelt het ook gansch wonderbaarlijk daar, zoodat het naar Geest als waarheid bevonden wordt.

Trouwens, wie in den Huize Gods niet zich zelve zoekt, maar den Heere, en zich zelve niet behaagt, maar veeleer behagen heeft in zwakheid, en zelf door en door weet, wat nood, jammer en ellende is, die woont onder den wijnstok

en vijgeboom; en zoo als hij onder de bedekking der genade verbeidt, en vervuld is met den troost der gerechtigheid en des Heiligen Geestes, zoo ziet hij ook in den Heere zulk eene volheid, zulk eene algenoegzaamheid, zulk eene heerlijkheid, trouwe, goedheid, genade, onveranderlijkheid en liefde, en heeft er zulk eene genieting van, dat hij weldra uitgaat en zijnen naaste er mede toe uitnoodigt; en hoe meer hij mededeelt, des te meer ontvangt hij, om aan het mededeelen te blijven. Want de genade en de goedheid Gods is eene steeds voortwellende bron, is een Oceaan. *Eén* heeft genoeg voor de gansche wereld; wie dorst heeft, die kan zijnen dorst bij Hem stillen; wie honger heeft, kan zich bij Hem verzadigen geheel en al.

Daaruit zien wij nu, hoe rijk de Heer aan genade en ontferming over de Zijnen is, dat Hij zijnen ellendigen zoo veel geeft, dat zij wel eene gansche wereld aan hunnen disch kunnen uitnoodigen, en dat Hij hen tot zulke lieden maakt, welke geene andere bezigheid hebben zullen, dan te eten en te drinken de edelste sappen en vruchten, en dat Hij hun ook zoo milddadig maakt, dat zij maar noodigen en wederom noodigen de hongerigen. En zoo hebben wij dan hier eene prediking van de liefde en de eendragt der geloovigen, en van hun zich gemeenschappelijk welbevinden in den Heere. Welgelukzalig degenen, die het ter harte nemen; want waar geene bereidwilligheid in het harte is tot zulke liefde en eendragt, daar is de veroordeelende splinterziener, die den balk in zijne eigene oogen niet gewaar wordt, en niet gedachtig is der reiniging zijner vorige zonden.

IV.

Onze genadetijd, onze wijnstok en vijgeboom, en dat wij anderen daartoe noodigen, daaronder gemeenschappelijk tezamen wonen, en te zamen er het genot van hebben, — dit alles staat onder des Heeren bijzondere gunst en beschutting.

Daarom vernemen wij uit den mond des Engels deze woorden: »De Heer der heirscharen spreekt het.» Dit zegt inderdaad zoo veel, als dat het onzerzijds eene onmogelijke zaak is, dat zulk eene belofte bij ons in het leven treden en blijven zoude. Want tegen onzen genadetijd breekt alles los, om denzelfden verijdeld te hebben, en daartoe hebben duivel en wereld, vleesch en bloed, kunstgrepen genoeg. Zoo gaarne zouden de magten der duisternis ons uit de zekere vesting, uit de genade, uitdrijven, ons de leere opdringende, dat onze genadetijd van ons afhankelijk zij, opdat onze tijd geen eeuwige ware. Volgens onze ervaring, gelooven wij ook maar bij stooten, en ook op menigen dag komen er oogenblikken voor, waarbij het ons is, als wisten wij onzen tijd niet en als ware God dood; maar wederom ervaren wij, die op den Heere hopen, dat Hij zijnen dag door de hel niet tot nacht laat maken, maar wel daarvoor zorg draagt, dat deze dag, die Hij ons geschapen heeft, blijft. — Van onzen wijnstok en van onzen vijgenboom laten wij ons duizendmaal, door allerlei tooverij des vleesches, aftrekken, en daar zitten wij dan eindelijk in het dorre; maar de Heer was van oudsher onvermoeid en heeft er zijn welbehagen in, om, waar wij denken dat onze wijnstok en vijgeboom voor altijd van ons weggenomen is, op eens, gansch onverwacht, altijd bij vernieuwing te zorgen, dat wij met zijne getrouwe en goede woorden weder

op den regten weg gebragt worden, daar wij zoo dwalende waren, en Hij doet ons juist tijdig weder den bekenden wijnstok en vijgenboom aanschouwen, en verzadigt ons uit de volheid zijns Geestes met zijne liefelijke beloftenissen. Dat eendragtelyk te zamenhouden der geloovigen, is den duivel van oudsher een doorn in 't oog geweest; daarom mengt hij zich voortdurend in het gezelschap der kinderen Gods, om stoorenis te zaaijen: want hij weet, dat eendragt magt maakt. Het gelakt hem ook voor eene wijle allerlei hartstogten in de harten der enkelen te werpen, om het gemeenschappelyk gebed te verstoren, en het gemeenschappelyk Psalmgezag, waardoor de helle in puin nederstort. Edoch de Heer, die het beloofd heeft, weet weldra de bokken buiten te werpen, en den eenzamen eene volle tent te geven. God de Heer, die alles om zijn zelfs wille gemaakt heeft, heeft er zijn welbehagen in gehad, om eene eeuwige genade te laten komen; daarom zal Hij deze genade ook als eeuwig handhaven. Hij die alleen verstaat te geven, en die zich zelven ontledigen en arm zijn wilde om ons rijk te maken, wil volstrekt, dat zijne schapen hier eene vette weide hebben, zijne troosteloosen verkwikt, zijne vermoeiden in Hem gesterkt zijn, en dat zijne stervenden eten en in 't leven blijven. Daarom zal Hij het niet toelaten, dat de duivel zijnen wedergeborenen het nieuwe Paradijs, dat Hij voor hen geplant heeft in zijn bloed, ontroove; maar in zijnen hof zullen zij zich verkwikken; in levende en welgewortelde loofhutten van wijnstokken en vijgeboomen zullen zij wonen zonder vreeze, en er zal niemand zijn, die hen verschrikke. Hij, die zich een volk geschapen heeft uit eigene ingewanden, een volk, dat eeuwig te zamen wonen zal

voor zijnen troon, dat voor Hem de harpe tokkelen, en eeuwig daarin zijne vreugde, daarin zijne zaligheid hebben zal, dat zij zijne zaligheid aanschouwen, zijne heerlijkheid en gerechtigheid, — zal ook daarvoor zorge dragen, dat zij bereids zich hier te zamen er aan gewennen, en het te zamen leeren om eenmaal te zijn ééne ziele — ééne stemme. En dat is ook de voormaak, welken zij hier onder den wijnstok en onder den vijgeboom reeds hebben, dat zij het elkander uit de oogen lezen kunnen: Niet waar, spoedig zijn wij te zamen 't huis, alle begenadigde kinderen van eenen zelfden goeden en getrouwen Vader. — Hem en den Lamme de lof!

Mijne geliefden! De vaste belofte der Schrift, zij is *heden* werkelijkheid. Dat aan Josua de verdraaidheid afgenomen werd, gaf aanleiding tot eene rij van beloftenissen, welke hem gegeven werden. Zij zijn alle waar geworden. Wie uwer nu daar staat, zoo als Josua stond, — Josua's geschiedenis moet de zijne worden. Zij *is* de zijne. Ik heb het woord tot u gebragt, des Heeren woord: Ik heb uwe verdraaidheid van u weggenomen. Wie onder u daar staat verlegen en vreesachtig van wege al het tegenstrijdige, — hij heeft des Heeren woord gehoord: *Gij zijt lieden des wonders*. Wien is het bange van wege de volständigkeit? — De Spruite heeft het er voor hem doorheengevoerd, na lijden en dood heeft Hij alles in zijne magt. Welaan dan, onder den wijnstok, onder den vijgeboom u begeben, o gij allen, die arm zijt; gij moet niet weenen, maar gij moet eten en drinken! O hoe zoet, hoe kostelijk is des Heeren genade. Maar daar boven hebben nog gansch andere dingen plaats. Nog een weinig, en dan zullen wij den Engel zien, die met Josua sprak, en die ook onze verdraaidheid van ons genomen heeft. Amen.
